

เลขคณิตมัธยมใหม่

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

เล่ม ๑

สำหรับชั้นมัธยมปีที่ ๑

พระยาวิทิตตรุนกุล

กับ

นายโชค สุคันธวิช

ธรรมศาสตร์บัณฑิต

ประกาศนียบัตรครุฑนิเทศศาสตร์และวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น

เรียบเรียง

ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้พิมพ์เพื่อใช้เป็นแบบเรียน

ครั้งที่สาม ๕๐๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๗๔

ราคา ๓๕ สตางค์

สงวนลิขสิทธิ์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงเรียนปทุมวัน และ ร.พ.ไทยวัฒนาพานิช

ม
๕๑๑
๖

(สำเนา)

ใบอนุญาตให้ใช้แบบเรียน

ฉบับที่ ๙/๑๒๐๒

วันที่ ๒๓ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๔

หนังสือเลขคดีตมธรมใหม่ เล่ม ๑ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
ของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กับ นายโชค สุคันธวิช กระทรวง
ศึกษาธิการอนุญาตให้พิมพ์ครั้งที่สาม จำนวน ห้าหมื่น ฉบับ
ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ เพื่อใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้

วิจิตรวาทการ

รัฐมนตรีสั่งราชการลงนามแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

(ใช้ได้เฉพาะในการพิมพ์คราวนี้เท่านั้น และห้ามมิให้นำ
ใบอนุญาตนี้ไปพิมพ์ในหนังสือเรื่องอื่นที่มีได้รับอนุญาตเป็นอันขาด)

ก ๐๓๑๕๗ ๑ ๑

ใบแก้คำผิดในเลขคณิตมัธยมใหม่เล่ม ๑

หน้า	บรรทัด	คำว่า	ให้แก้เป็น
102	6	ใด	ได้
109	1	วิม	วิม
127	6	วิม	วิม
129	13	จักร	จักร
	16	วิม	วิม
130	13	ซ้อนซ้อน	ซ้อนซ้อน
136	4	เสื่อเชอวัด	เสื่อเช็ด
	11	บันใด	บันใด
	12	แอดุมมิเนียม	อะดุมมิเนียม
	13	แอดุมมิเนียม	อะดุมมิเนียม
	14	แอดุมมิเนียม	อะดุมมิเนียม

เลขคณิตมัธยมใหม่

เล่ม ๑

สำหรับชั้นมัธยมปีที่ ๑

พระยาวิทิตตรุณกุล
กับ

นายโชค สุคันธวิช
ธรรมศาสตร์บัณฑิต

ประกาศนียบัตรคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น
เรียบเรียง

ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้พิมพ์เพื่อใช้เป็นแบบเรียน
ครั้งที่สาม ๕๐๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๗๔

ราคา ๓๕ สตางค์

สงวนลิขสิทธิ์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงเรียนปทุมวัน และ ร.พ.ไทยวัฒนาพานิช

คำนำ

ข้าพเจ้าได้เรียบเรียงแบบเรียนเลขคณิตมัธยมปีที่ ๑ ถึงมัธยมปีที่ ๔ ตามคำแนะนำของปลัดทูลฉลองกระทรวงศึกษาธิการชั้นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๘ ต่อมาข้าพเจ้าได้เรียบเรียงแบบเรียนเลขคณิตมัธยมปีที่ ๑ ถึงมัธยมปีที่ ๓ ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ตามคำแนะนำของที่ปรึกษากระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ และบรรดาโรงเรียนต่างๆ ก็ได้ใช้แบบเรียนเลขคณิตที่ข้าพเจ้าเรียบเรียงนั้นตลอดมา

บัดนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ทำหลักสูตรมัธยมศึกษาชั้นใหม่ใน พ.ศ. ๒๔๘๐ ข้าพเจ้าจึงถือโอกาสเรียบเรียงแบบเรียนเลขคณิตชั้นใหม่ตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมปีที่ ๖ รวมเป็นหนังสือ ๖ เล่ม ได้เรียบเรียงตามประมวลศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการทุกประการ และให้ชื่อว่า “เลขคณิตมัธยมใหม่” ซึ่งมีความหมายว่าได้แก้ไขมาแล้วถึง ๓ ครั้ง

การเรียบเรียงเลขคณิตมัธยมใหม่ชุดนี้ได้อาศัยเลขคณิตที่เคยเรียบเรียงมาแล้ว กับอาศัยแนวความคิดจากตำราต่างประเทศมากมายเล่มด้วยกัน จึงได้เรียบเรียงแบบเรียนเลขคณิตชุดนี้ขึ้นสำเร็จตามความมุ่งหมาย หวังว่าหนังสือชุดนี้คงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะศึกษาเล่าเรียนวิชาประเภทนี้อยู่บ้าง

วิจิตตคุณกุล

โรงเรียนปทุมวัน

เมษายน ๒๔๘๔

บัญชีเรื่อง

บทที่	หน้า
1. แฟกเตอร์	1
2. วิธีคูณด้วยแฟกเตอร์	6
3. วิธีหารด้วยแฟกเตอร์	11
4. บวกกับลบ	18
5. คูณ	28
6. หาร	36
7. มาตรการเงิน มาตรการเวลา และ มาตรการช่วงตวงวัด	44
8. กระจายและทอนมาตรการเงิน	50
9. กระจายและทอนมาตรการเวลา	64
10. กระจายและเปลี่ยนมาตรการวัดทางยาว	70
11. กระจายและเปลี่ยนมาตรการวัดพื้นที่	76
12. กระจายและเปลี่ยนมาตรการชั่ง	80
13. กระจายและเปลี่ยนมาตรการตวง	84
14. เศษส่วนเบื้องต้น	89
15. โจทย์ฝึกหัดเศษส่วนเบื้องต้น	96
16. บัญญัติไตรยางศ์ชั้นเดีวอย่างง่าย	103
17. อัตราและวิธีแลกเงินไทยกับต่างประเทศ	112
18. ใบส่งของและใบสำคัญรับเงิน	123
19. บัญชีรับจ่ายรายวัน	137
20. แบบสอบซ่อม	147

บทที่ 1

แฟกเตอร์

เมื่อเอา 3 กับ 5 คูณกัน ผลคูณก็จะเท่ากับ 15 เช่นนี้
เรียกว่า 3 กับ 5 เป็นแฟกเตอร์ของ 15 และ 3 คูณ 7 เท่า
กับ 21, 3 กับ 7 ก็เป็นแฟกเตอร์ของ 21 หรือแฟกเตอร์
ของ 21 คือ 3 กับ 7

$$\text{หรือ } 21 = 3 \times 7$$

$$\text{และ } 25 = 5 \times 5$$

$$30 = 2 \times 3 \times 5$$

$$40 = 5 \times 8$$

แฟกเตอร์ของเลขจำนวนใดจำนวนหนึ่ง ก็คือเลขตั้ง
แต่ 2 จำนวนขึ้นไป เมื่อคูณกันเข้า จะได้ผลคูณเท่ากับเลข
จำนวนนั้น

การแยกแฟกเตอร์ของเลขจำนวนใดจำนวนหนึ่ง ก็คือ
แยกเลขจำนวนนั้นออกเป็นตัวคูณตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปนั่นเอง
และแฟกเตอร์หรือตัวคูณของเลขจำนวนใด ก็ย่อมหารเลข
จำนวนนั้นได้ลงตัวเสมอ เช่น $32 = 4 \times 8$ และ 4 กับ 8
เป็นแฟกเตอร์ หรือตัวคูณของ 32 เมื่อเอา 4 ไปหาร 32 ก็
ได้ 8 ลงตัวพอดี เอา 8 ไปหาร 32 ก็ได้ 4 ลงตัวพอดี

$$49 = 7 \times 7$$

$$51 = 3 \times 17$$

$$36 = 4 \times 9$$

$$\text{หรือ} = 2 \times 2 \times 9$$

$$\text{หรือ} = 3 \times 3 \times 4$$

$$\text{หรือ} = 2 \times 18$$

$$\text{หรือ} = 3 \times 12$$

$$\text{หรือ} = 6 \times 6$$

$$\text{หรือ} = 2 \times 3 \times 6$$

$$\text{หรือ} = 2 \times 2 \times 3 \times 3$$

ตามตัวอย่างข้างบนนี้ จะเห็นว่า 49 แยกเป็น 7×7 และ 51 แยกเป็น 3×17 ได้ทางเดียวเท่านั้น จะแยกเป็นอย่างอื่นไม่ได้แล้ว ส่วน 36 อาจแยกได้เป็นหลายทางด้วยกันจนถึง $2 \times 2 \times 3 \times 3$ เป็นที่สุด จะแยกเป็นอย่างอื่นอีกไม่ได้ ถ้าสังเกตดูจะเห็นว่า เมื่อแยก 36 ออกเป็นแฟกเตอร์ต่างๆ เช่น 4×9 นั้น 4 ยังอาจแยกออกเป็น 2 กับ 2 ได้อีก และ 9 ก็แยกออกเป็น 3 กับ 3 ได้ คือ อาจเอา 2 มาหาร 4 ได้ลงตัว และเอา 3 หาร 9 ได้ลงตัว ส่วน $2 \times 2 \times 3 \times 3$ นั้น จะเอาเลขจำนวนใดๆ มาหารให้ลงตัวอีกไม่ได้ นอก

จากตัวเองกับ 1 เท่านั้น 2 กับ 3 นี้เรียกว่า ตัวเฉพาะ
และ $2 \times 2 \times 3 \times 3$ ก็เป็นแฟกเตอร์เฉพาะของ 36

ตัวเฉพาะก็คือเลขจำนวนใดจำนวนหนึ่ง ซึ่งจะเอา
เลขจำนวนอื่นๆ มาหารให้ลงตัวไม่ได้ นอกจากตัวเองกับ 1
เท่านั้น เช่น 2, 3, 5, 7, 11, 13 เป็นต้น และแฟกเตอร์
เฉพาะของเลขจำนวนใดจำนวนหนึ่งก็คือ เลขที่เป็นตัว
เฉพาะตั้งแต่ 2 จำนวนเป็นต้นไป เมื่อคูณกันเข้าจะได้ผล
คูณเท่ากับเลขจำนวนนั้น

เราอาจแยกเลขจำนวนใด ๆ ออกเป็นแฟกเตอร์ได้หลาย
ทางด้วยกัน ดังได้ยกตัวอย่าง 36 ไว้ให้ดูแล้ว แต่จะแยก
เลขออกเป็นแฟกเตอร์เฉพาะได้ทางเดียวเท่านั้น ด้วยเหตุนี้
เมื่อแยกแฟกเตอร์ของเลขใดออกมาจึงเป็นแฟกเตอร์เฉพาะ
เมื่อจะหาแฟกเตอร์เฉพาะของเลขจำนวนใด ก็ให้
เอาเลขที่เป็นตัวเฉพาะไปลองหารเลขจำนวนนั้นดู ตั้งแต่ต้นตั้งแต่ 2
เป็นลำดับขึ้นไป ถ้าตัวเฉพาะตัวใดหารได้ลงตัวพอดี
ก็ให้หาตัวเฉพาะมาหารผลหารต่อๆ ไปอีก จนเหลือผลหาร
ที่เป็นตัวเฉพาะเหมือนกัน ตัวหารทุก ๆ ตัว และผลหารตัว
สุดท้ายเป็นแฟกเตอร์เฉพาะที่ต้องการ

ตัวอย่าง จงหาแฟกเตอร์เฉพาะของ 1540

วิธีทำ

$$\begin{array}{r}
 2 \overline{)1540} \\
 \underline{2)770} \\
 \underline{5)385} \\
 \underline{7)77} \\
 \underline{11} \\
 \hline
 \hline
 \end{array}$$

$\therefore$ แฟกเตอร์เฉพาะของ 1540 $= 2 \times 2 \times 5 \times 7 \times 11$

ตอบ 2, 2, 5, 7, 11

การที่จะใช้ตัวเลขเฉพาะไปลองหารเลขจำนวนใดๆ นั้น โดยมากก็ได้อาศัยวิธีลองคิดหารในใจ แต่สำหรับเลขจำนวน ใหญ่ๆ ถ้าคิดหารในใจคงว่ามานี้ ก็ย่อมจะทำให้ยากและเปลือง เวลามาก จึงวางหลักไว้สำหรับให้สังเกตดูตัวเลข ดังต่อไปนี้

1. จะหารด้วย 2 ได้ลงตัว ถ้าหลักหน่วยของเลข จำนวนนั้นเป็นจำนวนคู่หรือ 0

2. ถ้าเอาตัวตั้งทุกตัวตามหลักของเลขจำนวนนั้นรวม กันเข้าแล้ว หารด้วย 3 ได้ลงตัว เช่น 497067 ถ้าเอา $4 + 9 + 7 + 0 + 6 + 7 = 33$ หารด้วย 3 จะลงตัว

3. จะหารด้วย 5 ได้ลงตัว ถ้าหลักหน่วยของเลขนั้น เป็น 5 หรือ 0

ส่วน 7, 11, 13, 19 ฯลฯ นั้น ทางที่เหมาะสมก็ควรจะ ลองเอาไปหารดูตามวิธี

แบบฝึกหัดที่ 1 (สำหรับคิดในใจ)

จงหาแฟกเตอร์เฉพาะของ

1. 21	2. 35	3. 77
4. 12	5. 30	6. 70
7. 36	8. 90	9. 32
10. 55	11. 65	12. 91

แบบฝึกหัดที่ 2

จงหาแฟกเตอร์เฉพาะของเลขต่อไปนี้

1. 60	2. 75	3. 78
4. 98	5. 102	6. 105
7. 143	8. 150	9. 168
10. 187	11. 231	12. 285
13. 286	14. 315	15. 375
16. 429	17. 455	18. 465
19. 506	20. 204	21. 210
22. 308	23. 460	24. 570
25. 525	26. 490	27. 595
28. 612	29. 650	30. 693

31. 715	32. 735	33. 825
34. 840	35. 854	36. 858
37. 1089	38. 1020	39. 1305
40. 1331	41. 1430	42. 1456
43. 2046	44. 2695	45. 2548
46. 3465	47. 3675	48. 4536
49. 4620	50. 4830	51. 4851
52. 5250	53. 5445	54. 5852
55. 6090	56. 6825	57. 7326
58. 7623	59. 7350	60. 8415

๒๓๓ ๒

วิธีคูณด้วยแฟคเตอร์

การคูณเลขที่มีตัวคูณหลายตัว เมื่อคูณแล้วจะต้อง
บวกกัน จึงจะได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ ส่วนการคูณด้วยวิธีแยก
ตัวคูณออกเป็น ๒ ตัว หรือมากกว่า ๒ ตัวขึ้นไป เมื่อเอา
ตัวคูณที่แยกแล้วคูณทีละตัว ก็จะได้ผลคูณตามที่ต้องการ
การคูณเลขด้วยวิธีแยกตัวคูณเรียกว่า คูณด้วยวิธีแฟคเตอร์
เช่น จงคูณ 9048 ด้วย 27

$$27 = 9 \times 3$$

$$\therefore 9043 \times 27 = 9043 \times 9 \times 3$$

$$9043 \times 9 = 81387$$

$$81387 = 9 \text{ เท่าของตัวตั้ง}$$

$$81387 \times 3 = 244161$$

$$244161 = 27 \text{ เท่าของตัวตั้ง} \quad \text{หรือ } 3 \text{ เท่าของ } 9 \text{ ซึ่งคูณกับตัวตั้ง}$$

เลขข้อที่เราแยก 27 ซึ่งเป็นตัวคูณออกเป็นแฟกเตอร์ 2 ตัว คือ 9 กับ 3 เมื่อเอา 9 ซึ่งเป็นแฟกเตอร์ตัวแรกไปคูณตัวตั้ง ผลคูณก็เป็น 9 เท่า ของตัวตั้ง แล้วเอา 3 คูณผลคูณของ 9 เท่า จึงเป็น 27 เท่าของตัวตั้ง เพราะฉะนั้นเมื่อเอา 9 กับ 3 เป็นตัวคูณ จึงได้ผลคูณเท่ากับเอา 27 คูณ

ตัวอย่างที่ 1 จงคูณ 1234 ด้วย 16

วิธีทำ

$$16 = 4 \times 4$$

$$\therefore 1234 \times 16 = 1234 \times 4 \times 4$$

$$1234$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ \hline \end{array}$$

$$4936 = 4 \text{ เท่าของตัวตั้ง}$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ \hline \end{array}$$

$$19744 = 16 \text{ เท่าของตัวตั้ง}$$

ตอบ 19744

หมายเหตุ 16 ซึ่งเป็นตัวคูณนี้ จะแยกเป็น 2×8 ก็ได้ หรือจะแยกเป็น $2 \times 2 \times 4$ ก็ได้ แต่ที่แยก 4×4 ก็คูณได้สะดวกแล้ว

ตัวอย่างที่ 2 จงคูณ 762 ด้วย 84

วิธีทำ $84 = 4 \times 3 \times 7$

$$\therefore 762 \times 84 = 762 \times 4 \times 3 \times 7$$

762

4

$$3048 = 4 \text{ เท่าของตัวตั้ง}$$

3

$$9144 = 12 \text{ เท่าของตัวตั้ง}$$

7

$$64008 = 84 \text{ เท่าของตัวตั้ง}$$

ตอบ 64008

หมายเหตุ ตัวคูณของเลขข้อนี้ คือ 84 ถ้าจะแยกตัวคูณออกเป็น 2 จำนวน จำนวนหนึ่งจะมีเลข 2 ตัว ไม่สะดวกในการคูณ จึงได้แยกตัวคูณออกเป็น 3 จำนวน

ตัวอย่างที่ 3 จงคูณ 765 ด้วย 52

วิธีทำ $52 = 4 \times 13$

$$\therefore 765 \times 52 = 765 \times 4 \times 13$$

765

4

$$3060 = 4 \text{ เท่าของตัวตั้ง}$$

13

$$\underline{\underline{39780}} = 52 \text{ เท่าของตัวตั้ง}$$

ตอบ 39780

หมายเหตุ 13 เป็นเลข 2 ตัว ควรจะแยกเป็น
แฟลคเตอร์ต่อไปอีก แต่แยกไม่ได้ เพราะ 13 เป็นตัวเฉพาะ
จึงต้องเอา 13 คูณ

แบบฝึกหัดที่ 3 (สำหรับคิดในใจ)

จงคูณเลขต่อไปนี้ด้วยวิธีแฟลคเตอร์

1. 13×12	2. 13×14	3. 13×15
4. 14×16	5. 14×18	6. 14×20
7. 15×12	8. 15×14	9. 15×16
10. 25×8	11. 25×9	12. 25×16

แบบฝึกหัดที่ 4

จงทำเลขต่อไปนี้ด้วยวิธีแฟกเตอร์ แยกตัวคูณเพียง

2 จำนวน

1. จงคูณ 47 ด้วย 14, 15, 16, 18, 20, 21

2. จงคูณ 59 ด้วย 27, 28, 30, 32, 33, 35

3. จงคูณ 64 ด้วย 42, 45, 48, 49, 54, 56

4. จงคูณ 123 ด้วย 63, 64, 72, 81, 36, 78

แยกตัวคูณตั้งแต่ 3 จำนวนเป็นต้นไป

5. จงคูณ 134 ด้วย 90, 96, 100, 108, 110, 120

6. จงคูณ 119 ด้วย 105, 112, 124, 125, 126, 128

7. จงคูณ 256 ด้วย 132, 135, 140, 150, 154, 160

8. จงคูณ 263 ด้วย 162, 165, 168, 175, 176, 180

9. จงคูณ 3017 ด้วย 189, 192, 196, 198, 200, 210

10. จงคูณ 7605 ด้วย 300, 400, 500, 600, 700, 800

(แยกตัวคูณเพียง 2 จำนวน)

แยกตัวคูณตั้งแต่ 2 จำนวนขึ้นไป แต่ให้มัตวณะเพาะ
จำนวนหนึ่ง

11. จงคูณ 123 ด้วย 34, 39, 57, 102, 115

12. จงคูณ 326 ด้วย 184, 164, 254, 294, 459

13. จงคูณ 457 ด้วย 284, 315, 424, 728, 742

14. จงคูณ 498 ด้วย 829, 864, 472, 872, 888

15. จงคูณ 1037 ด้วย 288, 540, 560, 648, 963

จงทำเลขต่อไปนี้ด้วยวิธีแฟกเตอร์

16. 1795×16

18. 3627×35

20. 8037×96

22. 9563×224

24. 5967×216

26. 6795×298

28. 7654×255

30. 4908×549

17. 2345×25

19. 7472×54

21. 6762×192

23. 6057×270

25. 6705×252

27. 6784×360

29. 8594×284

31. 3729×434

๑
บทที่ 3

วิธีหารด้วยแฟกเตอร์

ในบทก่อนได้กล่าวถึงการคูณด้วยแฟกเตอร์ เช่น

$$154 \times 21 = 154 \times 3 \times 7$$

$$154 \times 3 = 462$$

$$462 \times 7 = 3234$$

ส่วนการหารเราก็สามารถจะหารด้วยวิธีแฟกเตอร์ได้ เช่นเดียวกัน โดยแยกตัวหารออกเป็นแฟกเตอร์ แล้วเอาแฟกเตอร์ไปหารตัวตั้งทีละตัว เช่น

$$3234 \div 21$$

$$21 = 3 \times 7$$

$$\therefore 3234 \div 21 = 3234 \div (3 \times 7)$$

$$\begin{array}{r} 3 \overline{) 3234} \\ 7 \overline{) 1078} \\ \underline{154} \end{array}$$

ตัวอย่างข้างบนนี้เป็นเลขที่หารได้ลงตัวพอดี แต่บางทีเราจะพบเลขที่หารไม่ลงตัวก็ยังมีบ้าง เมื่อพบเลขเช่นนั้นเราจะคิดเศษของเลขนั้นได้อย่างไร จงดูตัวอย่างต่อไปนี้

$$89346 \div 140$$

ทำด้วยวิธีหารยาวจะเป็นดังนี้

$$\underline{638 \text{ เหลือเศษ } 26} \quad \underline{\underline{\text{ตอบ}}}$$

$$140 \overline{) 89346}$$

$$\underline{840}$$

$$534$$

$$\underline{420}$$

$$1146$$

$$\underline{1120}$$

$$26$$

$$\underline{\underline{=}}$$

ถ้าทำด้วยวิธีแฟกเตอร์ จะต้องแยกตัวหารออกเป็น
แฟกเตอร์ดังนี้ $140 = 2 \times 7 \times 10$ จำนวน 10 อาจจะแยก
ออกไปเป็น 5×2 ได้อีก แต่ในที่นี้ไม่ได้แยก 10 ออกไปอีก
ก็เพราะ 10 เป็นจำนวนที่หารในใจได้แล้ว ส่วนวิธีที่จะเอา
แฟกเตอร์ไปหารนั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

140	{	2	89346	
		7	44673	ผลลัพธ์ของตัวหาร 2
		10	6381	ผลลัพธ์ของตัวหาร 14 เหลือเศษ 6
			638	ผลลัพธ์ของตัวหาร 140 เหลือเศษ 1

$$\begin{aligned}\text{เศษของเลขข้อนี้} &= (6 \times 2) + (1 \times 14) \\ &= 26\end{aligned}$$

$$\therefore 89346 \div 140 = 638 \text{ กับเศษ } 26$$

ตอบ 638 กับเศษ 26

หมายเหตุ การหารตามตัวอย่างข้างบนนี้ ในบรรทัด
แรกเอา 2 หาร 89346 ได้ผลลัพธ์ 44673 ลงตัวพอดี บรรทัดที่ 2
เอา 7 หาร 44673 ได้ผลลัพธ์ 6381 เหลือเศษ 6 เศษ 6 นี้ไม่ใช่
เศษของ 7 ที่จริงเศษ 6 เป็นเศษของ 14 เพราะได้เอา 2×7
หารมาแล้ว ดังนั้นเศษ 6 จึงต้องเอา 2 คูณจึงเป็นเศษ 12

ในขั้นต่อไป เอา 10 หาร 6381 ได้ผลลัพธ์ 638 เหลือ
เศษ 1 แต่เศษ 1 นี้เป็นเศษของ $2 \times 7 = 14$ ด้วย จึงต้อง
เอา 1 คูณ 14

$$\therefore \text{เศษที่เหลือทั้งสิ้น } (2 \times 6) + (1 \times 14) = 26$$

การหารเลขด้วยวิธีแฟกเตอร์ควรจำเป็นกฎไว้ดังนี้ ถ้า
มีแฟกเตอร์ตั้งแต่ 2 จำนวนเป็นต้นไป เมื่อหารเสร็จแล้ว ถ้า
เหลือเศษ ให้เอาเศษนั้นคูณกับจำนวนแฟกเตอร์ที่หารมาแล้ว
ก่อนๆ แล้วเอาผลคูณของเศษกับตัวหารมารวมกัน ก็จะเป็น
เศษที่แท้จริงของเลขข้อนั้น ดังจะได้ทำตัวอย่างไว้ให้ดูต่อไป

ตัวอย่างที่ 1 จงเอา 21 หาร 2688 ด้วยวิธีแฟกเตอร์
วิธีทำ

$$21 \left\{ \begin{array}{l|l} 3 & 2688 \\ 7 & 896 \\ & 128 \end{array} \right.$$

ตอบ 128

ตัวอย่างที่ 2 จงหาร 6454 ด้วย 45 ด้วยวิธีแฟกเตอร์
วิธีทำ

$$45 \left\{ \begin{array}{l|l} 5 & 6454 \\ 9 & 1290 \text{ เหลือเศษ 4} \\ & 143 \text{ เหลือเศษ 3} \end{array} \right.$$

ได้ผลลัพธ์ 143 รวมเศษทั้งสิ้น $= (3 \times 5) + 4 = 19$

ตอบ 143 กับเศษ 19

ตัวอย่างที่ 3 จงหาร 53186 ด้วย 231 ด้วยวิธีแฟลคเตอร์

วิธีทำ

231	{	3	56186	
		7	18728	เหลือเศษ 2
		11	2675	เหลือเศษ 3 หรือเท่ากับเศษ 9
			243	เหลือเศษ 2 หรือเท่ากับเศษ 42

ได้ผลลัพธ์ 243 รวมเศษทั้งสิ้น $= (3 \times 3) + (21 \times 3) + 2 = 53$

ตอบ 243 กับเศษ 53

ตัวอย่างที่ 4 จงหาร 53041 ด้วย 378 ด้วยวิธีแฟลคเตอร์

วิธีทำ

378	{	6	53041	
		7	8840	เหลือเศษ 1
		9	1262	เหลือเศษ 6 หรือเท่ากับ 36
			140	เหลือเศษ 2 หรือเท่ากับ $2 \times 6 \times 7$

$= 84$

ได้ผลลัพธ์ 140 รวมเศษทั้งสิ้น $= 1 + 36 + 84 = 121$

ตอบ 140 กับเศษ 121

แบบฝึกหัดที่ 5 (สำหรับคิดในใจ)

จงคิดเลขต่อไปนี้ด้วยวิธีแฟลคเตอร์

1. จงหาร 120 ด้วย 12	2. จงหาร 84 ด้วย 14
3. จงหาร 120 ด้วย 15	4. จงหาร 240 ด้วย 16

5. จงหาร 270 ด้วย 18	6. จงหาร 420 ด้วย 21
7. จงหาร 150 ด้วย 25	8. จงหาร 135 ด้วย 27
9. จงหาร 140 ด้วย 35	10. จงหาร 180 ด้วย 36

แบบฝึกหัดที่ 6

จงทำเลขต่อไปนี้ด้วยวิธีแฟกเตอร์

1. จงหาร 210 ด้วย 14 และ 15
2. จงหาร 288 ด้วย 16 และ 18
3. จงหาร 420 ด้วย 20 และ 21
4. จงหาร 528 ด้วย 22 และ 24
5. จงหาร 19900 ด้วย 25, 27 และ 28
6. จงหาร 10560 ด้วย 30, 33 และ 33
7. จงหาร 2520 ด้วย 35, 36 และ 40
8. จงหาร 6930 ด้วย 40, 42 และ 45
9. จงหาร 58800 ด้วย 48, 49 และ 50
10. จงหาร 83160 ด้วย 54, 56 และ 60
11. จงหาร 280980 ด้วย 60, 63, 66 และ 69
12. จงหาร 55440 ด้วย 70, 72, 77 และ 80
13. จงหาร 498960 ด้วย 81, 84, 88 และ 90
14. จงหาร 95040 ด้วย 96, 99, 100 และ 108
15. จงหาร 174240 ด้วย 110, 120, 121 และ 132

จงทำเลขต่อไปนี้ด้วยวิธีแฟกเตอร์ แต่ให้แยกตัวหาร
เพียง 2 จำนวน

16. จงหาร 1254 ด้วย 14, 15 และ 16
17. จงหาร 5560 ด้วย 18, 20 และ 21
18. จงหาร 7708 ด้วย 22, 24 และ 25
19. จงหาร 2268 ด้วย 27, 28 และ 30
20. จงหาร 36960 ด้วย 32, 33 และ 35
21. จงหาร 42048 ด้วย 36, 40 และ 42
22. จงหาร 13439 ด้วย 44, 45 และ 48
23. จงหาร 10234 ด้วย 49, 50 และ 54
24. จงหาร 92301 ด้วย 54, 56 และ 60
25. จงหาร 34561 ด้วย 63, 64 และ 66
26. จงหาร 17299 ด้วย 70, 72 และ 77
27. จงหาร 17849 ด้วย 80, 81 และ 84
28. จงหาร 11206 ด้วย 88, 90 และ 96
29. จงหาร 12408 ด้วย 99, 108 และ 110

จงทำเลขต่อไปนี้ด้วยวิธีแฟกเตอร์ แต่ให้แยกตัวหาร
ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป

30. จงหาร 532 ด้วย 75, 105, 112 และ 124
31. จงหาร 347 ด้วย 125, 126, 128 และ 132
32. จงหาร 459 ด้วย 135, 140, 147 และ 150

33. จงหาร 5347 ด้วย 154, 160, 162 และ 165
 34. จงหาร 3235 ด้วย 169, 175, 176 และ 180
 35. จงหาร 4278 ด้วย 210, 224, 225 และ 230
 36. จงหาร 3897 ด้วย 240, 250, 255 และ 258
 37. จงหาร 3245 ด้วย 260, 261, 267 และ 270
 38. จงหาร 7299 ด้วย 276, 280, 288 และ 290
 39. จงหาร 8277 ด้วย 300, 312, 345 และ 350

บทที่ 4

บวก กับ ลบ

จำนวนเลขที่เราเอามาวกกัน ตามปกติก็ต้องมาก
 จำนวนหนึ่ง น้อยจำนวนหนึ่ง ถ้าเราเอาผลต่างระหว่างเลข 2
 จำนวนบวกเข้ากับจำนวนน้อย ผลลัพธ์ที่ได้ก็จะเป็นจำนวน
 มาก แต่ถ้าเราเอาผลต่างระหว่างเลข 2 จำนวน ลบออก
 เสียจากจำนวนมาก ผลลัพธ์ที่ได้ก็จะเป็นจำนวนน้อย

ตัวอย่างที่ 1 เลข 2 จำนวนต่างกันอยู่ 56, เลขจำนวน
 น้อยนั้น คือ 175 เลขจำนวนมากเท่าไร

วิธีทำ เลขจำนวนน้อย = 175

ผลต่าง = 56

∴ เลขจำนวนมาก = $175 + 56 = 231$

ตอบ 231

ตัวอย่างที่ 2 เลข 2 จำนวนต่างกันอยู่ 56, เลขจำนวน
มาก 231 เลขจำนวนน้อยเท่าไร

วิธีทำ เลขจำนวนมาก = 231

ผลต่าง = 56

$$\therefore \text{เลขจำนวนน้อย} = 231 - 56 = 175$$

ตอบ 175

ถ้าเราเอาผลบวกของเลข 2 จำนวน บวกกับผลต่าง
ระหว่างเลข 2 จำนวน ผลบวกจะเป็น 2 เท่าของจำนวนมาก

เช่น ผลบวก = จำนวนมาก + จำนวนน้อย

$\therefore$ ผลบวกของเลข 2 จำนวน + ผลต่าง

= จำนวนมาก + (จำนวนน้อย + ผลต่าง)

= 2 เท่าของจำนวนมาก

ตัวอย่างที่ 3 ผลบวกของเลข 2 จำนวนเท่ากับ 456
แต่ผลต่างระหว่างเลข 2 จำนวนนี้คือ 78 อยากทราบว่า 2 เท่า
ของเลขจำนวนมากนั้นเท่าไร

วิธีทำ ผลบวกของเลข 2 จำนวน = 456

ผลต่าง = 78

$$\therefore 2 \text{ เท่าของจำนวนมาก} = 456 + 78$$

$$= 534$$

ตอบ 534

ถ้าเราเอาผลต่างลบผลบวกของเลข 2 จำนวน ผลลัพธ์
จะเท่ากับ 2 เท่าของเลขจำนวนน้อย เช่น

$$\text{ผลบวก} = \text{จำนวนมาก} + \text{จำนวนน้อย}$$

$$\therefore \text{ผลบวก} - \text{ผลต่าง}$$

$$= \text{จำนวนน้อย} + (\text{จำนวนมาก} - \text{ผลต่าง})$$

$$= 2 \text{ เท่าของจำนวนน้อย}$$

ตัวอย่างที่ 4 ผลบวกของเลข 2 จำนวนเท่ากับ 456
แต่ผลต่างเท่ากับ 78 อยากทราบว่า 2 เท่าของจำนวนน้อยนั้น
เท่าไร

วิธีทำ

$$\text{ผลบวกของเลข 2 จำนวน} = 456$$

$$\text{ผลต่าง} = 78$$

$$\therefore 2 \text{ เท่าของจำนวนน้อย} = 456 - 78$$

$$= 378$$

ตอบ 378

ตัวอย่างที่ 5 ผลบวกของเลข 2 จำนวนเท่ากับ 446
ผลต่างระหว่างเลข 2 จำนวนนี้ คือ 68 จงหาเลข
จำนวนน้อย

วิธีทำ	เลข 2 จำนวนรวมกัน	446
	ผลต่างระหว่างเลข 2 จำนวน	68
	2 เท่าของเลขจำนวนมาก	514
		<u>514</u>
∴ เลขจำนวนมาก	$514 \div 2 =$	257
	เลข 2 จำนวนรวมกัน	446
	เลขจำนวนมาก	257
		<u>257</u>
∴ เลขจำนวนน้อย		<u>189</u>

ตอบ 189

ตัวอย่างที่ 6 ชาวนาผู้หนึ่งซื้อเกวียนราคา 65 บาท
กับควายอีกคู่หนึ่งราคา 87 บาท ถ้าเขาขายเกวียนและควาย
ไปราคา 175 บาท เขาจะได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไร

วิธีทำ	เกวียนราคา	65 บาท
	ควายราคา	87
		<u>87</u> ,,
∴ เกวียนและควายราคารวมกัน		<u>152</u> ,,
	ขายเกวียนและควายไป	175 ,,
	ซื้อเกวียนและควายสิ้นเงิน	<u>152</u> ,,
∴ ได้กำไร		<u>23</u> ,,

ตอบ 23 บาท

แบบฝึกหัดที่ 7 (สำหรับคิดในใจ)

1. เลขจำนวนหนึ่ง เมื่อเอา 15 ลบออกแล้วยังเหลือ 16
เลขจำนวนนั้นเท่าไร
2. เลข 2 จำนวนต่างกันอยู่ 12 เลขจำนวนน้อยนั้นคือ 35
เลขจำนวนมากเท่าไร
3. เลข 2 จำนวนต่างกันอยู่ 12 เลขจำนวนมากนั้นคือ 35
เลขจำนวนน้อยเท่าไร
4. เลข 2 จำนวนรวมกันเท่ากับ 56 เลขจำนวนน้อย 27
เลขจำนวนมากเท่าไร
5. เลข 2 จำนวนรวมกันเท่ากับ 65 เลขจำนวนมาก 37
เลขจำนวนน้อยเท่าไร
6. จะต้องเอาเลขจำนวนเท่าไร มาบวก 18 จึงจะได้ 45
7. ผลบวกของเลข 2 จำนวนเท่ากับ 36 แต่ผลต่างเท่ากับ 8,
สองเท่าของจำนวนน้อยเท่าไร
8. ผลบวกของเลข 2 จำนวนเท่ากับ 34 แต่ผลต่างเท่ากับ 6,
สองเท่าของจำนวนน้อยเท่าไร
9. เลข 2 จำนวนบวกกันได้ 52 ถ้าจำนวนน้อย 18 จำนวน
มากเท่าไร
10. จะต้องเอาเลขจำนวนเท่าไรมาลบ 28 จึงจะเหลือ 9

แบบฝึกหัดที่ 8

1. เลขจำนวนหนึ่ง เมื่อเอา 13798 ลบออกแล้ว ก็ยังเหลือ 87632 เลขจำนวนนั้นเท่าไร
2. เลข 2 จำนวนต่างกันอยู่ 187 จำนวนน้อยนั้นคือ 1293 เลข 2 จำนวนนี้รวมกันได้เท่าไร
3. ใช้เงินไปมากกว่าที่เหลือ 153 บาท ถ้ายังเหลือเงินอีก 376 บาท เต็มมีเงินเท่าไร
4. ก. ข. ออกเดินจากที่แห่งเดียวกัน ก. เดินไปทางทิศเหนือได้ทาง 4178 เส้น ข. เดินไปทางทิศใต้ได้ทาง 3529 เส้น ดังนั้น ก. ข. อยู่ห่างกันเท่าไร
5. ระยะทางตั้งแต่กรุงเทพฯ ถึงอยุธยา 1274 เส้น ตั้งแต่อยุธยาถึงปากน้ำโพ 2358 เส้น ตั้งแต่ปากน้ำโพถึงพิษณุโลก 1571 เส้น ตั้งแต่พิษณุโลกถึงแพร่ 1195 เส้น ตั้งแต่กรุงเทพฯ ถึงแพร่ทางไกลเท่าไร
6. เมื่อฉันให้เงินน้องกับหลานข้มไปแล้ว ฉันยังเหลือเงินอีก 3513 บาท ถ้าน้องใช้หนี้ให้ฉันมา 425 บาท ก็ยังเป็นหนี้ฉันอยู่อีก 987 บาท และหลานใช้หนี้ให้ฉัน 1245 บาท ก็ยังเป็นหนี้ฉันอยู่อีก 37 บาท เต็มฉันมีเงินเท่าไร

7. ฉันซื้อผ้าตัวหนึ่งราคา 135 บาท ต้องเสียค่าส่ง 40 บาท และเสียค่าเลี้ยงอีก 85 บาท ถ้าฉันจะขายผ้าให้ได้กำไร 80 บาท จะต้องขายราคาเท่าไร
8. ครอบครัวหนึ่งมีพ่อเมีย บุตรชาย 1 บุตรหญิง 1 เดียวกัน บุตรหญิงอายุ 12 ปี บุตรชายแก่กว่าบุตรหญิง 3 ปี เมียแก่กว่าบุตรชาย 18 ปี แต่อ่อนกว่าพ่อ 11 ปี พ่อเกิดเมื่อกี่ปีมาแล้ว
9. ไก่ราคา 75 สตางค์ เป็ดแพงกว่าไก่ 13 สตางค์ ห่านยังแพงกว่าราคาไก่และเป็ดรวมกันอีก 96 สตางค์ ถ้าจะซื้อสัตว์เหล่านี้อย่างละตัว จะสิ้นเงินเท่าไร
10. จังหวัดหนึ่งมี 3 อำเภอ อำเภอที่หนึ่งมีพลเมือง 15356 คน อำเภอที่สองมากกว่าอำเภอที่หนึ่ง 1238 คน อำเภอที่สามมากกว่าอำเภอที่สอง 1975 คน จังหวัดนั้นมีพลเมืองรวมทั้งสิ้นเท่าไร
11. ถ้าท่าน ลดเอาศูนย์ใน จำนวน เลข 50428040 ออกเสีย ท่านจะทำให้ค่าของมันน้อยไปเท่าไร
12. ในเลขจำนวนนี้ คือ 48203815 อยากทราบว่าเลข 8 สองตัวนี้มีค่าต่างกันเท่าไร

13. จะต้องเอาจำนวนเลขเท่าไรมาบวกกับ 8275 จึงจะได้
ผลบวก 10244
14. เลข 2 จำนวนรวมกันเท่ากับ 8249 จำนวนหนึ่ง 3217
อีกจำนวนหนึ่งเท่าไร
15. เลข 2 จำนวนรวมกันเท่ากับ 1299 เลขจำนวนน้อย
คือ 327 จงหาเลขจำนวนมาก
16. เรือนกับเครื่องเรือนราคารวมกันคิดเป็นเงิน 7096 บาท
ถ้าเรือนราคา 5398 บาท อยากทราบว่าเรือนราคาแพง
กว่าเครื่องเรือนเท่าไร
17. บุคคลผู้หนึ่งซื้อที่ดิน และเรือนรวมเป็นราคา 18450 บาท
ถ้าเรือนราคา 4560 บาท อยากทราบว่าราคาที่ดินแพง
กว่าราคาเรือนเท่าไร
18. ในปีหนึ่งมีผู้โดยสารรถไฟ 1938745 คน - พวกที่โดยสาร
ชั้นที่หนึ่ง 40500 คน ชั้นที่สอง 32571 คน นอกนั้น
เป็นคนที่โดยสารชั้นที่สาม คนโดยสารชั้นที่สามกี่คน
19. ก. ข. ค. มีกระบือรวมกัน 125 ตัว ก. ข. มีรวมกัน
75 ตัว ก. ค. มีรวมกัน 85 ตัว ข. ค. มีกระบือ
รวมกันกี่ตัว

20. อำเภอหนึ่งมีจำนวนชาย หญิง และเด็กรวมกัน 13865 คน จำนวนชายและหญิงรวมกัน 10654 คน จำนวนหญิง และเด็กรวมกันน้อยกว่าจำนวนชาย และหญิงรวมกัน 1697 คน จำนวนชายกับหญิงต่างกันกี่คน
21. เลข 2 จำนวนต่างกัน 897 จำนวนมาก 9876 ผลบวกจะมากกว่าผลลบเท่าไร
22. จงหาผลบวกของเลข 2 จำนวน คือ 2047 กับ 1025 แล้วเอาไปลบ 4756
23. จะต้องเอาผลต่างระหว่างเลข 2 จำนวน คือ 2175 กับ 1029 ไปบวกกับเลขจำนวนเท่าไร จึงจะได้ผลบวก 2505
24. เลข 2 จำนวน จำนวนน้อยน้อยกว่าจำนวนมาก 473 จำนวนมากมากกว่าผลลบ 127 จงหาผลบวกของเลข 2 จำนวนนี้
25. วันแรกอ่านหนังสือได้ 32 หน้า ต่อไปอีก 4 วันอ่านได้เป็นลำดับดังนี้ 38, 76, 82, 102 หน้า ถ้าหนังสือเล่มนั้นมี 500 หน้า อยากทราบว่าหนังสือที่ยังไม่ได้อ่านอีกกี่หน้า
26. ลวดขดหนึ่งยาว 167 เมตร อีกขดหนึ่งยาว 231 เมตร ลวด 2 ขดนี้ยาวกว่ากันเท่าไร ถ้าต่อกันเข้าจะยาวเท่าไร

27. ซื้อเป็ด 3 คราว คราวแรก 576 ตัว คราวที่สอง 400 ตัว คราวที่สาม 438 ตัว แต่เป็ดทั้งหมดนี้ตายเสีย 298 ตัว หายไป 105 ตัว ขายไป 1004 ตัว อยากทราบว่ายังเหลือเป็ดกี่ตัว
28. บิดาของ ก. อายุ 56 ปี ส่วน ก. นั้นอ่อนกว่าบิดา 31 ปี แต่แก่กว่าน้อง 3 ปี มารดาของ ก. มีอายุเท่ากับอายุของเขากับอายุของน้องรวมกัน อยากทราบว่ามารดาของ ก. อายุอ่อนหรือแก่กว่าบิดาของเขาเท่าไร
29. พ่อค้าผู้หนึ่งซื้อม้ามา 4 ตัว ตัวแรกราคา 565 บาท ตัวที่ 2 ราคาน้อยกว่าตัวแรก 76 บาท ตัวที่ 3 น้อยกว่าตัวที่ 1 และที่ 2 รวมกัน 498 บาท ตัวที่ 4 น้อยกว่าตัวที่ 2 และที่ 3 รวมกัน 389 บาท ภายหลังเขาขายม้าไปหมดทั้ง 4 ตัวเป็นเงิน 3500 บาท จะได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไร
30. ก. มีมะม่วง 180 ผล ข. มีน้อยกว่า ก. 27 ผล ก. มีน้อยกว่า ก. ข. รวมกัน 69 ผล ถ้า ก. ให้ ข. และ ก. เสียคนละ 17 ผล ข. ให้ ก. ก. คนละ 12 ผล ก. ให้ ก. และ ข. คนละ 31 ผล ในที่สุดเขาจะมีมะม่วงคนละกี่ผล

บทที่ 5

คูณ

การคูณเลขเพื่อให้สะดวกและเร็วขึ้น ควรทำตามหลักต่อไปนี้

1. ในการคูณเลข เราอาจเปลี่ยนตัวตั้งมาเป็นตัวคูณ หรือเปลี่ยนตัวคูณมาเป็นตัวตั้งก็ได้ เพื่อสะดวกในการคูณ

เช่น 391×4236 , 3434×2918 , 2400×8320 เป็นต้น เมื่อจะคูณก็เปลี่ยนตัวตั้งมาเป็นตัวคูณตั้ง

$$4236 \times 391, 2918 \times 3434, 8320 \times 2400$$

การเปลี่ยนตัวตั้งเป็นตัวคูณนี้ ไม่ทำให้ผลคูณเปลี่ยนแปลงไปอย่างใดเลย

2. เลขจำนวนใดที่คูณด้วย 5, 25, 125, 625 ฯลฯ เราเติม 0 ลงไปหลังจำนวนตัวตั้ง หนึ่ง 0 สอง 0 สาม 0 ฯลฯ ตามลำดับ แล้วหารด้วย 2, 4, 8, 16 ก็จะได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ

ตัวอย่างที่ 1 จงคูณ 397 ด้วย 25

วิธีทำ

$$\begin{aligned} 397 \times 25 &= 397 \times 100 \div 4 \\ &= 39700 \div 4 \\ &= 9925 \end{aligned}$$

ตอบ 9925

3. เลขตัวตั้งใด ๆ ที่คูณด้วย 9, 99, 999 ฯลฯ เรา

เอา 1 บวกกับตัวคูณ ตัวคูณก็จะเท่ากับ 10, 100, 1000 ฯลฯ
เมื่อคูณเสร็จแล้ว เอาตัวตั้งลบออกเสีย ก็จะได้ผลลัพธ์ที่
ต้องการ และณที่เอาตัวตั้งลบผลคูณออกเสีย ก็เพราะเรา
เอา 1 เติมเข้าไปในตัวคูณ ตัวคูณ 1 ก็เท่ากับ 1 เท่าของตัวตั้ง

ตัวอย่างที่ 2 จงคูณ 375 ด้วย 99

วิธีทำ $375 \times 99 = 375 \times (99 + 1) - (375 \times 1)$

$$\therefore 375 \times 100 = 37500$$

$$\text{และ } 375 \times 1 = 375$$

$$\therefore 375 \times 99 = 37500 - 375$$

$$= 37125$$

ตอบ 37125

4. ถ้าเราจะคูณ 456 ด้วย 98 ก็เอา 2 บวกกับ 98 เป็น 100

เอา 100 คูณ 456 เมื่อคูณแล้วเอา 2 คูณ 456 ไปลบผลคูณ
ก็จะได้ผลคูณที่ต้องการ เช่น

$$456 \times 98 = 456 \times (98 + 2) - (456 \times 2)$$

ในทำนองเดียวกัน ถ้าตัวคูณเป็น 198, 298, 998, 68, 78

เราก็เอา 200, 300, 1000, 70 และ 80 คูณ แล้วเอาตัวตั้งซึ่ง
คูณด้วย 2 ลบผลคูณ

ตัวอย่างที่ 3 จงคูณ 456 ด้วย 98

วิธีทำ $456 \times 98 = 456 \times (98 + 2) - (456 \times 2)$

$$\therefore 456 \times 100 = 45600$$

$$\text{และ } 456 \times 2 = 912$$

$$\therefore 456 \times 98 = 45600 - 912$$

$$= 44688$$

ตอบ 44688

ตัวอย่างที่ 4 ข้าวสารราคากะสอบละ 11 บาท ถ้า
ซื้อข้าวสาร 15 กะสอบ จะสิ้นเงินเท่าไร

วิธีทำ	ข้าวสารกะสอบละ	11	บาท
			$\times$
	ซื้อข้าวสาร	15	กะสอบ
		<u>55</u>	

		<u>11</u>	
$\therefore$ สิ้นเงิน		<u>165</u>	บาท

ตอบ 165 บาท

ตัวอย่างที่ 5 บุคคลผู้หนึ่งซื้อที่ดินไว้ 45 ไร่ ราคา
4400 บาท เขาแบ่งขายไป 20 ไร่ ราคาไร่ละ 120 บาท ที่เหลือ
นั้นขายไปไร่ละ 130 บาท เขาจะได้กำไรทั้งสิ้นเท่าไร

วิธีทำ	ราคาที่ดินไร่ละ	120	บาท
		×	
	ขายไป	<u>20</u>	ไร่
	ที่ดิน 20 ไร่ราคา	<u>2400</u>	บาท
	ที่ดิน	45	ไร่
		-	
	ขายไป	<u>20</u>	„
	คงเหลือ	25	„
		×	
	ขายไร่ละ	<u>130</u>	บาท
		750	
		<u>25</u>	
	ที่ดิน 25 ไร่ราคา	3250	„
		+	
	ที่ดิน 20 ไร่ราคา	<u>2400</u>	„
	ที่ดิน 45 ไร่ราคา	5650	„
		-	
	ที่ดินที่ซื้อไว้ราคา	<u>4400</u>	„
	∴ ขายได้กำไร	<u>1250</u>	„

ตอบ 1250 บาท

แบบฝึกหัดที่ 9 (สำหรับคิดในใจ)

1. จงคูณ 37 ด้วย 5	(คิดอย่างตัวอย่างที่ 1)
2. จงคูณ 56 ด้วย 5	“ “ “
3. จงคูณ 28 ด้วย 25	“ “ “
4. จงคูณ 30 ด้วย 25	“ “ “
5. จงคูณ 25 ด้วย 9	(คิดอย่างตัวอย่างที่ 2)
6. จงคูณ 35 ด้วย 9	“ “ “
7. จงคูณ 22 ด้วย 8	(คิดอย่างตัวอย่างที่ 3)
8. จงคูณ 25 ด้วย 8	“ “ “
9. จงคูณ 10 ด้วย 15	
10. จงคูณ 10 ด้วย 25	

แบบฝึกหัดที่ 10

จงคูณเลขต่อไปนี้ด้วยวิธีเปลี่ยนตัวคูณ

1. 60×35	2. 120×45	3. 200×76
4. 400×85	5. 600×82	6. 800×96
7. 220×112	8. 444×78	9. 555×123

จงคูณเลขต่อไปนี้ด้วยวิธีเติมศูนย์ท้ายตัวตั้ง แล้วหาร
ด้วย 2, 4, 8 และ 16

10. 350×5	11. 355×5	12. 481×5
13. 79×25	14. 98×25	15. 586×25
16. 47×125	17. 65×125	18. 420×125
19. 308×625	20. 432×625	21. 504×625

จงคูณเลขต่อไปนี้ด้วยวิธีเอา 1 บวกตัวคูณ

22. 170×9	23. 360×9	24. 537×9
25. 358×99	26. 586×99	27. 345×99
28. 469×999	29. 468×999	30. 562×999

จงคูณเลขต่อไปนี้ด้วยวิธีเอา 2 บวกตัวคูณ

31. 156×98	32. 456×98	33. 729×98
34. 215×198	35. 887×198	36. 769×198
37. 167×298	38. 495×998	39. 425×998

40. เรือนหลังหนึ่งต้องใช้ไม้กระดานปูพื้น 58 แผ่นจึงจะเต็ม และไม้พินแผ่นหนึ่งต้องตีตาปู 28 ตัว จะต้องใช้ตาปูกี่ตัวจึงจะพอ

41. บุคคลคนหนึ่งเดิน 1789 ก้าว เป็นระยะทาง 1 กิโลเมตร ถ้าเขาเดินทางไปได้ไกล 48 กิโลเมตร ต้องเดินกี่ก้าว

42. จงคูณ 3247 ด้วย 999 ใช้วิธีอย่างสั้น

43. เด็ก 125 คนมีสตางค์คนละ 68 สตางค์ เด็กเหล่านั้นมีสตางค์รวมกันเท่าไร

44. นาฬิกาเรือนหนึ่งเดินเร็วไปชั่วโมงละ 7 นาที ถ้านาฬิกาเรือนนั้นเดินอยู่วันหนึ่ง จะเร็วไปกี่นาที

45. ผ้าลาย 125 กุ๊ กุ๊ละ 20 ฟัน ผ้าลายท่งสีนํ้าเงิน

46. ตึกหลังหนึ่งมีห้อง 16 ห้อง ห้องหนึ่งมีหน้าต่าง 4 หน้าต่าง ถ้าต้องเสี้ยค่าผ้าและค่าแรงทำบังตา หน้าต่างละ 61 สตางค์ จะสิ้นเงินเท่าไร

47. หนังสือเล่มหนึ่งมี 375 หน้า หน้าหนึ่งมี 19 บรรทัด
บรรทัดหนึ่งมี 12 คำ หนังสือเล่มนั้นมีกี่คำ
48. โรงเรียนแห่งหนึ่งมีนักเรียน 5 ชั้น คิดตัวชั้นละ 5 คน
และคนหนึ่งต้องใช้สมุด 9 เล่ม ราคาสมุดเล่มละ
5 สตางค์ ถ้าครูจะซื้อสมุดแก่นักเรียนทั้งหมดตาม
กำหนดนี้ จะสิ้นเงินเท่าไร
49. อำเภอหนึ่งมี 28 ตำบล ตำบลหนึ่งมี 20 หมู่บ้าน หมู่บ้าน
หนึ่งมี 10 หลังคาเรือน หลังคาเรือนหนึ่งคิดตัวมี 7 คน
คนในอำเภอนั้นมีเท่าไร
50. จงเอาผลบวกของเลข 2 จำนวนนี้ คือ 2952 กับ 1974
ไปลบผลคูณของ 530 กับ 198
51. จงเอาผลลบของ 3417 กับ 2069 ไปบวกกับผลลบ
ของ 4217 กับ 3921 แล้วเอา 125 คูณผลบวกนั้น
52. เมื่อเอา 127 หารเลขจำนวนหนึ่ง ได้ผลลัพธ์ 79 กับเหลือ
เศษ 97 จงหาเลขจำนวนนั้น
53. เมื่อเอา 3838 หารเลขจำนวนหนึ่ง ได้ผลลัพธ์ 387 กับเหลือ
เศษ 2794 เลขจำนวนนั้นเท่าไร
54. นักเรียนทำเลขหารแปลงหนึ่ง คือ ตัวตั้ง 76428 ตัว
หาร 123 เมื่อทำเสร็จแล้วได้ผลลัพธ์ 611 กับเศษ 53
เด็กคนนั้นทำผิดไปเท่าไร

55. บุคคลผู้หนึ่งหาเงินได้ในหนึ่ง 500 บาท ใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด
 เล็บ 73 บาท ค่าเสื้อผ้า 32 บาท ค่าอาหาร 205 บาท
 ค่าเช่าบ้าน 97 บาท ใน 3 ปีเขาจะมีเงินเหลือเท่าไร
56. พ่อค้าผู้หนึ่งซื้อวัว 34 ตัว ราคาตัวละ 45 บาท กับอีก
 25 ตัว ราคาตัวละ 60 บาท แล้วขายไปทั้งหมดราคาตัว
 ละ 55 บาท จะได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไร
57. ส้ม 2716 ผล ก. ซื้อไป 14 โหล กับ 4 ผล ข. ซื้อไป
 43 โหล กับ 10 ผล ค. ซื้อไป 96 โหล กับ 9 ผล ส่วน ง.
 ซื้อที่เหลือไปทั้งหมด ใครเป็นผู้ซื้อจำนวนมากที่สุด
 และมากกว่าคนที่ซื้อจำนวนน้อยที่สุดเท่าไร
58. เมื่อ 19 ปีมาแล้ว ชายผู้หนึ่งมีอายุ 3 เท่าของภรรยา
 เดียวกันภรรยามีอายุได้ 26 ปี อยากทราบว่าเดี๋ยวนี้ชาย
 ผู้นั้นแก่กว่าภรรยาของเขาเท่าไร
59. บุคคลผู้หนึ่งซื้อม้า 29 ตัว ราคาตัวละ 64 บาท กับอีก
 31 ตัว ราคาตัวละ 59 บาท ต้องเสียค่าเลี้ยง 172 บาท
 ต่อมาม้าราคาตัวละ 64 บาทตายไป 3 ตัว ม้าที่เหลือนั้น
 ขายไปทั้งหมด ราคาตัวละ 70 บาท เขาจะได้กำไรหรือ
 ขาดทุนเท่าไรของทุนเดิม
60. พ่อค้าซื้อข้าวมา 497 กะสอบ เป็นเงิน 3976 บาท แล้ว
 ขายไป 248 กะสอบ ราคากระสอบละ 9 บาท ข้าวที่เหลือ
 นั้นขายกระสอบละ 10 บาท รวมหมดด้วยกันได้กำไรเท่าไร

บทที่ 6

หาร

การหารเลขที่มีตัวตั้งจะเป็นจำนวนเท่าไรก็ตาม ถ้า
ตัวหารเป็น 10 เราตัดตัวตั้งออกเสีย 1 ตัว ตัวหารเป็น 100
ตัดตัวตั้งออก 2 ตัว ตัวหารเป็น 1000 ตัดตัวตั้งออก 3 ตัว ฯลฯ
เลขที่ตัดออกนั้นคงเป็นเศษ

$$\text{เช่น } 1400 \div 10 = 140 \text{ ไม่มีเศษ}$$

$$15265 \div 10 = 1526 \text{ เหลือเศษ } 5$$

$$15265 \div 100 = 152 \text{ เหลือเศษ } 65$$

$$15265 \div 1000 = 15 \text{ เหลือเศษ } 265 \text{ เป็นต้น}$$

เลขตัวตั้งจะเป็นจำนวนเท่าไรก็ตาม ถ้าหารด้วย
5, 25, 125, 625 ให้คูณด้วย 2, 4, 8, 16 แล้วหารผลคูณนั้น
ด้วย 10, 100, 1000, 10000 ตามลำดับ

$$\text{ตัวอย่างที่ 1 } \text{จงหาร } 4675 \text{ ด้วย } 25$$

$$\text{วิธีทำ } 4675 \div 25 = 4675 \times 4 \div 100$$

$$4675 \times 4 = 18700$$

$$18700 \div 100 = 187$$

ตอบ 187

ตัวอย่างที่ 2 พ่อค้าซื้อวัว 120 ตัว ราคาตัวละ 30 บาท
แล้วส่งไปขายที่สิงคโปร์ วัวไปตายเสียตามทาง 5 ตัว จะต้อง
ขายวัวที่เหลือตัวละเท่าไร จึงจะได้กำไรทั้งสิ้น 195 บาท

วิธีทำ	วัว	120 ตัว
	ราคาวัวตัวละ	<u>30</u> บาท
	ราคาวัว 120 ตัว	3600 ,,
	จะขายให้ได้กำไร	<u>195</u> ,,
	ต้องขาย	<u>3795</u> ,,
	วัว	120 ตัว
	ตายเสีย	<u>5</u> ,,
	คงเหลือวัว	<u>115</u> ,,
•	วัว 115 ตัวราคา	3795 บาท
∴	วัว 1 ตัวราคา	$3795 \div 115$,,

$$\begin{array}{r} 33 \\ \hline 115 \overline{) 3795} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 345 \\ \hline 345 \\ \hline 345 \\ \hline \end{array}$$

ตอบ 33 บาท

จงหารเลขต่อไปนี้ ด้วยวิธีเอา 2, 4, 8 คูณตัวตั้ง

16. $215 \div 5$ 17. $3247 \div 5$ 18. $4127 \div 5$
19. $5800 \div 25$ 20. $4550 \div 25$ 21. $92300 \div 25$
22. $10230 \div 125$ 23. $82456 \div 125$ 24. $65880 \div 125$
25. $49785 \div 625$ 26. $56287 \div 625$
27. จะต้องเอาจำนวนเลขเท่าไรมาคูณกับ 125 จึงจะได้ผลคูณ 13752
28. ถ้าเลข 2 จำนวนคูณกันได้ผลลัพธ์ 7009 จำนวนหนึ่ง 43 อีกจำนวนหนึ่งเท่าไร
29. จะต้องเอา 412 ลบออกเสียจาก 10300 กี่ครั้งจึงจะหมด
30. เลข 2 จำนวนรวมกันได้ผลลัพธ์ 315642 จำนวนหนึ่งเท่ากับ 2 เท่าของอีกจำนวนหนึ่ง จงหาเลขจำนวนนั้น
31. รถไฟจะบวนหนึ่งแล่นได้ชั่วโมงละ 1800 เส้น ถ้าทางยาว 72000 เส้น รถไฟจะบวนนั้นจะต้องแล่นอยู่นานเท่าไร
32. สามแม่แบ่งเงิน 1476 บาทให้แก่ภรรยาครึ่งหนึ่ง ภรรยาจึงเอาเงินที่ได้ส่วนแบ่งนี้ ไปแบ่งให้แก่บุตรชาย 3 ส่วน บุตรหญิงส่วนหนึ่ง ดังนั้นบุตรหญิงจะได้รับเงินจากมารดาเท่าไร

33. ม้า 32 ตัว กับวัว 20 ตัว ราคารวมกันเป็นเงิน 2320 บาท
8 สตางค์ แต่ราคาม้าแพงกว่าราคาวัว 2 เท่า อยาก
ทราบว่าราคาวัวตัวละเท่าไร
34. หนังสือเล่มหนึ่งในหน้าหนึ่งมี 21 บรรทัด บรรทัดหนึ่ง
มี 15 คำ เมื่อนับคำในหนังสือเล่มนั้นก็ได้อีก 17640 คำ
ถ้าฉันอ่านวันละ 28 หน้า จะต้องอ่านอยู่กี่วันจึงจะจบ
หนังสือเล่มนี้
35. เลข 2 จำนวนบวกกันได้ 1908 ถ้าลบกันได้ 516 จงหา
เลขจำนวนน้อย
36. เลข 2 จำนวนรวมกันได้ 5294 แต่จำนวนหนึ่งมากกว่า
อีกจำนวนหนึ่ง 992 จงหาเลข 2 จำนวนนั้น
37. จะต้องเอา 72 ก็ครั้งบวกกับ 845 จึงจะได้ 1493
38. จะต้องเอา 319 ก็ครั้งบวกกับ 3004 จึงจะได้ 19592
39. เลขจำนวนหนึ่งเมื่อบวกตัวเอง 23 หน แล้วเอามาบวก
กับ 100 ก็จะได้ 675 เลขจำนวนนั้นเท่าไร
40. จงหาจำนวนเลขที่น้อยที่สุดมาลบ 4762 แล้วเอา 93 หาร
ไม่ให้อยู่เศษ
41. จงหาจำนวนเลขที่ใกล้ที่สุดกับ 30020 ถ้าหารด้วย 285
ก็ไม่อยู่เศษ
42. เมื่อเอาเลขจำนวนหนึ่งหาร 459200 ก็ได้ผลลัพธ์ 3001
กับเศษ 47 อยากทราบว่าเอาจำนวนเลขเท่าไรมาหาร

43. ถ้าเอา 1888 บวกกับผลคูณของเลข 2 จำนวน ก็ได้ 325684
ถ้าตัวคูณ 363 ตัวตั้งเท่าไร
44. เลข 2 จำนวนรวมกันได้ 6 เท่าของผลลบ ผลลบ คือ 214
เลขจำนวนน้อยมากกว่าผลลบเท่าไร
45. จะต้องเอาจำนวนเลขเท่าไรคูณกับ 28 จึงจะได้ผลลัพธ์
เท่ากับ 91 คูณด้วย 64
46. เมื่อเอา 5 คูณเลขจำนวนหนึ่ง แล้วเอา 1520 หักออก
เสียคงเหลือ 2025 เลขจำนวนนั้นเท่าไร
47. แบ่ง 372 ออกเป็น 2 ส่วน แต่ให้จำนวนหนึ่งมากกว่าอีก
จำนวนหนึ่ง 48 จะเป็นส่วนละเท่าไร
48. จะต้องเอาจำนวนเลขเท่าไรมาคูณกับ 86 จึงจะได้ผล
ลัพธ์เท่ากับ 163 ชงคูณด้วย 430
49. จะต้องเอาจำนวนเลขเท่าไร บวกกับครึ่งหนึ่งของ 554
จึงจะเท่ากับผลคูณของ 11 กับ 132
50. ผลบวกของ 480 กับ 360 เป็นกี่เท่าของผลลบของเลข 2
จำนวน
51. เลข 2 จำนวนรวมกันได้ 760 ถ้าตัวเลขจำนวนมากขึ้น
เป็น 7 เท่า คงได้ผลลัพธ์ 2905 จงหาเลข 2 จำนวนนั้น
52. ก. มีเงิน 59 บาท ข. มีเงิน 43 บาท ก. จะต้องแบ่ง
ให้ ข. เสียเท่าไร จึงจะมีเงินเท่ากัน

53. จงแบ่งเงิน 10368 บาท ให้แก่ชาย 83 คน และหญิง 25 คน ให้ได้คนละเท่าๆกัน จะได้คนละเท่าไร
54. เรือกับเครื่องเรือนราคารวมกัน 7096 บาท ถ้าเรือราคาแพงกว่าเครื่องเรือน 3204 บาท จะเป็นราคาเรือและเครื่องเรือนอย่างละเท่าไร
55. ม้าและวัวราคารวมกัน 413 บาท แต่ราคาวัวน้อยกว่าราคาม้า 801 บาท อยากทราบว่าจะเป็นราคาม้าและวัวอย่างละเท่าไร
56. พ่อค้าซื้อห่านมา 30 ตัว และไก่ทอง 50 ตัว เป็นเงิน 190 บาท ถ้าห่านตัวละ 3 บาท อยากทราบว่าราคาไก่ทองตัวละเท่าไร
57. ถัง 5 ใบมีผลไม้ถึงละ 648 ผล ถ้าจะเอาผลไม้เหล่านี้แจกให้เด็ก 162 คน จะได้ผลไม้คนละเท่าไร
58. ชาวนาผู้หนึ่งขายนาไป 75 ไร่ ราคาไร่ละ 45 บาท แล้วเอาเงินจำนวนนั้นไปซื้อนาที่มีราคาไร่ละ 125 บาท จะได้มากี่ไร่
59. มีผ้าอยู่ 4 พับยาวเท่ากัน ถ้าตัดผ้า 2 พับแรกออกเสียพับละ 15 เมตร และตัดผ้า 2 พับหลังออกเสียพับละ 29 เมตร ก็เหลือผ้ารวมหมดด้วยกัน 168 เมตร ดังนั้นจะเป็นผ้าพับหนึ่งยาวเท่าไร

60. บุคคลผู้หนึ่งโดยสารรถไฟไป เป็น ระยะทาง 14080 เส้น
 รถไฟแล่นชั่วโมงละ 880 เส้น โดยสารเรือเมล์ไปอีก
 เป็นระยะทาง 11520 เส้น เรือแล่นชั่วโมงละ 480 เส้น
 แล้วขึ้นบกเดินทางไปอีก 3000 เส้น เดินได้ชั่วโมงละ
 75 เส้น รวมระยะทางที่บุคคลผู้นั้นเดินทางไปเป็นเวลา
 นานเท่าไร
61. เมื่อ 19 ปีมาแล้ว ชายผู้หนึ่งมีอายุเป็น 3 เท่าของภรรยา
 ของเขา บัดนี้ชายผู้นั้นอายุได้ 28 ปี อยากทราบว่า
 เวลานี้ภรรยาของเขาอายุได้เท่าไร
62. พ่อค้าขอม้า 67 ตัว ราคาตัวละ 53 บาท ต้องเสียค่า
 เลี้ยง 46 บาท ต่อมาม้าตายเสีย 5 ตัว ม้าที่เหลือ
 นั้นจะต้องขายราคาตัวละเท่าไร จึงจะได้กำไร 123 บาท
 ของทุนเดิม
63. ก. ข. ตกลงที่จะแบ่งส้ม 10 ผลให้เท่ากัน ก. ต้องการ
 ส้ม 6 ผลจึงให้สตาจค์แก่ ข. 4 สตาจค์ ส่วน ข. เมื่อ
 ได้สตาจค์ค่าส้มจาก ก. แล้วก็ไม่เสียเปรียบกัน ดังนั้นจะ
 เป็นราคาส้มผลละเท่าไร
64. พ่อค้าซื้อไม้ขีดไฟมา 75 หีบใหญ่ เป็นจำนวนไม้ขีดไฟ
 2250000 กลั๊ก หีบใหญ่ใบหนึ่งมีหีบเล็ก 25 ใบ หีบเล็ก
 ใบหนึ่งมี 12 ห่อ อยากทราบว่าห่อหนึ่งมีไม้ขีดไฟกี่กลั๊ก

มาตราเงินมาตราเวลาและมาตราเชิงดวงวัด

ในการวัดความยาวของวัตถุต่าง ๆ เราจะต้องมีเครื่องวัด สมมติว่าเราใช้เครื่องวัดที่ยาว 1 สอก หรือ 50 เซ็นติเมตร ไปวัดด้านยาวของห้อง ๆ หนึ่งได้ 16 ครั้ง แล้วเราก็พูดว่า ห้องนั้นยาว 16 สอก เครื่องวัดที่เป็นสอกนี้ เรียกว่า หน่วยหรือมาตรฐานอย่างหนึ่ง แต่ถ้าเราเอาเครื่องวัดที่ยาว 1 เมตร ไปวัดด้านยาวของห้องนั้นบ้าง เราจะวัดได้เพียง 8 ครั้งเท่านั้น คงได้เมตรเป็นหน่วยหรือมาตรฐานใหม่ต่างกับหน่วยหรือมาตรฐานที่เป็นสอก แต่หน่วยหรือมาตรฐานขนาดยาว 1 เมตรนี้ จะเอาไปวัดระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงสมุทรปราการจะต้องวัด 20000 ครั้ง หรือยาว 20000 เมตร จำนวนระยะทางเช่นนี้มากเกินไปสำหรับความจดจำ ดังนั้นเราจึงต้องการหน่วยหรือมาตรฐานที่ยาวกว่านี้สำหรับเป็นเครื่องวัด มาตรฐานที่ทำได้แก่กิโลเมตรซึ่งมีความยาว 1000 เมตร เมื่อเอามาวัดระยะทาง 20000 เมตรก็ได้ 20 ครั้ง จึงกล่าวได้ว่าระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงสมุทรปราการยาว 20 กิโลเมตร

มาตรฐานที่มีความยาวเป็นกิโลเมตร เหมาะสำหรับการวัดทางไกล แต่ถ้าเราต้องการจะวัดของบางอย่างให้รู้ความยาวหรือส่วนสูงโดยละเอียด เช่น ต้องการจะรู้ส่วนสูงของคนเป็นต้น ถ้าเราใช้เมตรวัดก็จะได้ 1 เมตร กับเศษของเมตร จึงทำให้เกิดความจำเป็นต้องการหน่วยที่สั้นกว่านี้ เพื่อจะได้วัดได้ละเอียดถี่ถ้วน หน่วยนี้เรียกว่าเซ็นติเมตร และ 100 หน่วยเซ็นติเมตรเท่ากับ 1 เมตร

เมื่อเราได้กำหนดลงไปว่า ก็จำนวนหน่วยเซ็นติเมตรเป็นหน่วย 1 เมตร และก็นำหน่วยเมตรเป็น 1 กิโลเมตรแล้วก็ได้อีกว่ามาตรวัดทางยาว ในทำนองเดียวกัน มาตรการอื่นๆ ก็มีความหมายเช่นนี้เหมือนกัน

มาตราเงิน

1 ชั่ง (ช.)	=	80 บาท
1 บาท (บ.)	=	4 สลึง
หรือ	=	100 สตางค์
1 สลึง (สล.)	=	25 (สต.)

มาตราเวลา

1 ปี	=	12 เดือน
หรือ	=	365 วัน
1 สัปดาห์	=	7 วัน

1 วัน	=	24 ชั่วโมง
1 ชั่วโมง	=	60 นาที
1 นาที	=	60 วินาที

หมายเหตุ ปีหนึ่ง 365 วัน เมื่อคิดเป็นสัปดาห์
 จะได้ 52 กับ 1 วัน แต่ 1 วันทิ้งเสีย นิยมใช้เพียง
 52 สัปดาห์

• จำนวนหน่วยแห่งความยาว

1 วิธีเมตริก

1 กิโลเมตร (กม.)	=	1000 เมตร
1 เฮกโตเมตร (ฮม.)	=	100 เมตร
1 เดคาเมตร (ดคม.)	=	10 เมตร
1 เมตร (ม.)	=	มูลจำนวนหน่วย
1 เดซิเมตร (ดม.)	=	1 ใน 10 ของ 1 เมตร
		หรือ 10 เซ็นติเมตร
1 เซ็นติเมตร (ซม.)	=	1 ใน 100 ของ 1 เมตร
		หรือ 10 มิลลิเมตร

2 วิธีประเพณี

- 1 เส้น (สน.) = 20 วา เทียบเท่ากับ 40 เมตร
 1 วา (ว.) = 4 ศอก เทียบเท่ากับ 2 เมตร
 1 ศอก (ศ.) = 2 คืบ เทียบเท่ากับ 50 เซนติเมตร
 1 คืบ (ค.) = 12 นิ้ว เทียบเท่ากับ 25 เซนติเมตร

จำนวนหน่วยแห่งตลภาค

1 วิธีเมตริก

- 1 ตารางกิโลเมตร (กม.²) = 1000000 ตารางเมตร
 1 ตารางเฮกโตเมตร (ฮม.²) = 10000 ตารางเมตร
 1 ตารางเดคาเมตร (ดคม.²) = 100 ตารางเมตร
 1 ตารางเมตร (ม.²) = มูลจำนวนหน่วย
 1 ตารางเดซิเมตร (ดม.²) = 1 ใน 100 ของ 1 ตารางเมตร
 1 ตารางเซนติเมตร (ซม.²) = 1 ใน 10000 ของ
 1 ตารางเมตร

2 วิธีประเพณี

- 1 ไร่ (ร.) = 4 งาน เทียบเท่ากับ 1600 ตารางเมตร
 1 งาน (ง.) = 100 ตารางวา เทียบเท่ากับ 400 ตารางเมตร
 1 ตารางวา (ว.²) เทียบเท่ากับ 4 ตารางเมตร

จำนวนหน่วยแตงน้ำหนัก

1 วิธีเมตริก

1 เมตริกตัน (ต.)	= 1000 กิโลกรัม
1 เมตริกควินตัน (คว.)	= 100 กิโลกรัม
1 กิโลกรัม (กก.)	= มูลจำนวนหน่วย
1 เฮกโตกรัม (ฮก.)	= 100 กรัม
1 เดคากรัม (ดก.)	= 10 กรัม
1 กรัม (ก.)	= 1 ใน 1000 ของ 1 กิโลกรัม
1 เดซิกรัม (ดก.)	= 1 ใน 10 ของ 1 กรัม
1 เซ็นติกรัม (ชก.)	= 1 ใน 100 ของ 1 กรัม
1 มิลลิกรัม (มก.)	= 1 ใน 1000 ของ 1 กรัม

2 วิธีประเพณี

1 หาบ (ห.) = 100 ชั่ง	เทียบเท่ากับ	60 กิโลกรัม
1 ชั่ง (ช.)	เทียบเท่ากับ	600 กรัม
1 กระรัต (กร.)	เทียบเท่ากับ	20 เซ็นติกรัม
(ทองคำบริสุทธิ์มีเนื้อทอง 24 กระรัต เมื่อพูดว่าทองคำ 22 กระรัต ก็หมายความว่า มีทองคำบริสุทธิ์เพียง 22 กระรัต กระรัตนี้สำหรับใช้เมื่อกล่าวถึงเพชรพลอยด้วย)		

จำนวนหน่วยแห่งความจุ

1 วิธีเมตริก

1 กิโลลิตร (กล.)	=	1000 ลิตร
1 เฮกโตลิตร (ฮล.)	=	100 ลิตร
1 เดคาลิตร (ดกล.)	=	10 ลิตร
1 ลิตร (ล.)	=	มูลจำนวนหน่วย
1 เดซิลิตร (ดล.)	=	1 ใน 10 ของ 1 ลิตร
1 เซ็นติลิตร (ซล.)	=	1 ใน 100 ของ 1 ลิตร
1 มิลลิลิตร (มล.)	=	1 ใน 1000 ของ 1 ลิตร

2 วิธีประเพณี

1 เกวียน (กว.)	= 2 บั้น	เทียบเท่ากับ 2000 ลิตร
1 บั้น (บ.)	= 50 สัก	เทียบเท่ากับ 1000 ลิตร
1 สัก (ส.)	= 20 ทะนาน	เทียบเท่ากับ 20 ลิตร
1 ทะนาน (ทณ.)		เทียบเท่ากับ 1 ลิตร

กระจายและทอนมาตราเงิน

แต่เดิมเราใช้มาตราเงินเป็น ชั่ง, ตำลึง, บาท, สลึง, เฟื้อง, ไพ, อัฐ, โสฬส บัดนี้เราคงใช้แต่บาทสตางค์เท่านั้น ที่เอาจำนวนเงินนับด้วยชั่งมาใส่ไว้ในมาตราเงิน ก็เพราะในมาตราน้ำหนักบ่งไว้ว่า 1 ชั่งเทียบเท่ากับ 600 กรัม และ 1 ชั่งหนักเท่าไร ก็จะได้เอาเงิน 80 บาทมาชั่งดู ส่วนเหรียญสลึงนั้นใช้เฉพาะการแลกการทอนเท่านั้น ถ้าพูดถึงจำนวนเงินในการซื้อขายและแรงงานแล้ว นิยมใช้บาทสตางค์เท่านั้น เพราะบาทหนึ่งเท่ากับ 100 สตางค์ ย่อมสะดวกในการคิดและหักทอน

เหรียญสตางค์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ มีอยู่ 4 ชนิด
ด้วยกัน คือ

- (1) เหรียญทองขาวเหรียญละ 10 สตางค์
- (2) เหรียญทองขาวเหรียญละ 5 „
- (3) เหรียญทองแดงเหรียญละ 1 „
- (4) เหรียญทองแดงเหรียญละ $\frac{1}{2}$ „

นอกจากเหรียญเหล่านี้ รัฐบาลได้ทำธนบัตรขึ้นใช้
แทนเงินอีก 6 ชนิด คือ

(1)	ธนบัตรละ	1 บาท
(2)	,, ,,	5 ,,
(3)	,, ,,	10 ,,
(4)	,, ,,	20 ,,
(5)	,, ,,	100 ,,
(6)	,, ,,	1000 ,,

ได้กล่าวมาแล้วว่า เมื่อพูดถึงจำนวนเงินในการซื้อขายและค่าแรงงานใช้บาทสตางค์เท่านั้น แต่การที่จะฝึกหัดทำเลขต่อไปนี้ เพื่อให้เกิดความชำนาญยิ่งขึ้น จึงได้ใช้จำนวนซ่ง, บาท, สลึง, สตางค์ เมื่อจะเขียนจำนวนเงินก็เขียนเป็นจำนวนๆ ไป เช่น 1 ซ่ง, 15 บาท, 2 สลึง, 20 สตางค์ ถ้าเขียน 1 ซ่ง ก็หมายความว่า มีจำนวนเหรียญบาทอยู่ 80 เหรียญ หรือธนบัตรราคา 80 บาท จำนวน 15 บาท ก็หมายความว่า มีเหรียญบาทอยู่ 15 เหรียญ หรือธนบัตรราคา 15 บาท จำนวน 2 สลึง ก็คือมีเหรียญสลึง 2 เหรียญ จำนวน 20 สตางค์ ก็คือมีสตางค์สิบ 2 อัน หรือสตางค์ห้า 4 อัน หรือสตางค์ทองแดง 20 อัน

การกระจายเงินและทอนเงิน

จำนวนมาตราต่างๆ ที่เราเขียนไว้ เช่น 15 บาท, 2 ไร่, 15 วัน เป็นต้น เรียกว่าจำนวนเดี่ยว แต่ถ้าเราเขียนจำนวนมาตราต่างๆ มากกว่าจำนวนเดี่ยวขึ้นไป เช่น 15 บาท 25 สตางค์, 2 ไร่ 1 งาน, 15 วัน 6 ชั่วโมง เป็นต้น เรียกว่าจำนวนประสม หรือจำนวนมาตราประสม เมื่อพูดว่า กระจายมาตรา ก็หมายความว่า กระจายจำนวนเงินที่สูงลงไปหาจำนวนเงินที่ต่ำ เช่น 1 บาท = 100 สตางค์

$$\begin{aligned} 3 \text{ บาท } 50 \text{ สตางค์} &= 3 \times 100 + 50 && ,, \\ &= 350 && ,, \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 1 จงกระจาย 10 บาท 3 สลึง เป็นสลึง

วิธีทำ

$$1 \text{ บาท} = 4 \text{ สลึง}$$

$$\therefore 10 \text{ บาท} = 10 \times 4 = 40 \quad ,,$$

$$\therefore 10 \text{ บาท } 3 \text{ สลึง} = 40 + 3 = 43 \quad ,,$$

ตอบ 43 สลึง

ตัวอย่างที่ 2 อยากทราบว่า เงิน 1 บาทจะมีสตางค์
อันละ 5 อยู่กี่อัน

วิธีทำ 1 บาท = 100 สตางค์

∴ ใน 100 สตางค์มีสตางค์ห้า = $100 \div 5 = 20$ อัน

ตอบ 20 อัน

ตัวอย่างที่ 3 อยากทราบว่า เงิน 1 บาทจะมีสตางค์ 10 อยู่กี่อัน

วิธีทำ 1 บาท = 100 สตางค์

∴ ใน 100 สตางค์มีสตางค์สิบ = $100 \div 10 = 10$ อัน

ตอบ 10 อัน

ตัวอย่างที่ 4 เงิน 12 บาท 50 สตางค์ จะแลกเหรียญสิ่งใดกี่เหรียญ

วิธีทำ 25 สตางค์ = 1 สิ่ง

∴ 50 สตางค์ = $50 \div 25 = 2$,,

1 บาท = 4 ,,

∴ 12 บาท = $12 \times 4 = 48$,,

∴ 12 บาท 50 สตางค์ = $48 + 2 = 50$,,

ตอบ 50 สิ่ง

ตัวอย่างที่ 5 จงกระจาย 4 บาท 3 สลึง 15 สตางค์
เป็นสตางค์

วิธีทำ

บ.	สล.	สต.
4	3	15
$\times$		
4		
16		
3		
19	สล.	
$\times$		
25		
95		
39		
475		
15		
490	สต.	

ตอบ 490 สตางค์

ตัวอย่างที่ 6 จงกระจาย 12 บาท 2 สลึง 10 สตางค์
เป็นสตางค์อันละ 5

วิธีทำ

บ.	สล.	สต.
12	2	10
$\times$		
4		
48		
}		
2		
50	สล.	
$\times$		
5		
250		
}		
2		
252	สตางค์อันละ 5	

ตอบ 252 อัน

หมายเหตุ

1 สิ่งมีสตางค์อันละ 5 อยู่ 5 อัน

เพราะฉะนั้นในขั้นสุดท้ายจึงได้เอา 5 คูณ แล้วบวกด้วย 2

เพราะ 10 สตางค์เท่ากับสตางค์อันละห้า 2 อัน

แบบฝึกหัดที่ 13 (สำหรับคิดในใจ)

- 1 บาท 15 สตางค์ เป็นกี่สตางค์
- 2 บาท 60 สตางค์ เป็นกี่สตางค์
- 2 สิ่งกับ 10 สตางค์ เป็นกี่สตางค์
- 3 สิ่งกับ 5 สตางค์ เป็นกี่สตางค์

5. 12 บาท เป็นกึ่งสลึง
6. 15 บาท เป็นกึ่งสลึง
7. 4 ชั่ง เป็นกึ่งบาท
8. 6 ชั่ง เป็นกึ่งบาท
9. 3 บาท 2 สลึง เป็นกึ่งสตางค์
10. 4 บาท 3 สลึง เป็นกึ่งสตางค์

แบบฝึกหัดที่ 14

จงกระจายชั่งให้เป็นบาท

1. 5 ชั่ง, 10 ชั่ง, 15 ชั่ง, 20 ชั่ง, 25 ชั่ง

จงกระจายบาทเป็นสลึง

2. 35 บาท, 47 บาท, 54 บาท, 59 บาท, 67 บาท

จงกระจายสลึงเป็นสตางค์

3. 135 สลึง, 149 สลึง, 157 สลึง, 164 สลึง

จงกระจายเป็นบาท

4. 2 ชั่ง 10 บาท, 3 ชั่ง 16 บาท, 5 ชั่ง 18 บาท,
8 ชั่ง 14 บาท

5. 4 ชั่ง 12 บาท, 7 ชั่ง 16 บาท, 6 ชั่ง 19 บาท,
9 ชั่ง 12 บาท

จงกระจายเป็นสลึง

6. 5 บาท 3 สลึง, 4 บาท 2 สลึง, 8 บาท 3 สลึง

7. 15 บาท 1 สลึง, 11 บาท 3 สลึง, 12 บาท 1 สลึง

จงกระจายเป็นสตางค์

8. 3 บาท 2 สลึง 60 สตางค์, 5 บาท 3 สลึง 90 สตางค์

9. 7 บาท 1 สลึง 80 สตางค์, 9 บาท 3 สลึง 10 สตางค์

10. 12 ชั่ง 17 บาท 2 สลึง 11 สตางค์

11. จงกระจาย 437 บาท เป็นสตางค์

12. เงิน 857 บาท 15 สตางค์ เป็นกี่สตางค์

13. เงิน 8435 บาท 9 สตางค์ เป็นกี่สตางค์

14. จงกระจาย 704 บาท 59 สตางค์ เป็นสตางค์

15. เงิน 683 บาท แลกสตางค์อันละ 5 ได้กี่อัน

16. เงิน 789 บาท 10 สตางค์ แลกสตางค์อันละ 5 ได้กี่อัน

17. เงิน 867 บาท 35 สตางค์ แลกสตางค์อันละ 5 ได้กี่อัน

18. เงิน 756 บาท แลกสตางค์อันละ 10 ได้กี่อัน

19. เงิน 138 บาท 40 สตางค์ แลกสตางค์อันละ 10 ได้กี่อัน

20. เงิน 354 บาท แลกเหรียญสลึงได้กี่เหรียญ

21. เงิน 257 บาท 75 สตางค์ แลกเหรียญสลึงได้กี่เหรียญ

22. เงิน 1452 บาท 25 สตางค์ แลกเหรียญสลึงได้กี่เหรียญ

23. เงิน 125 บาท 50 สตางค์ แลกเหรียญสลึงได้กี่เหรียญ
24. เงิน 437 บาท 75 สตางค์ แลกเหรียญสลึงได้กี่เหรียญ
25. มีเหรียญสลึงอยู่ 5 เหรียญ สตางค์สิบ 5 อัน สตางค์ห้า 5 อัน ถ้าแลกสตางค์ทองแดงทั้งหมดจะได้กี่อัน
26. มีเหรียญบาทอยู่ 17 เหรียญ เหรียญสลึง 19 เหรียญ กับสตางค์อันละสิบ 15 อัน สตางค์ห้า 7 อัน ถ้าแลกสตางค์ทองแดงทั้งหมดจะได้กี่อัน
27. เงินของสิ่งละ 25 สตางค์ สิ้นเงิน 175 บาท 75 สตางค์ เงินของมีค่าสิ่ง
28. ถ้าเงินของมีค่าสิ่งละ 10 สตางค์ สิ้นเงิน 143 บาท 3 สตางค์ 15 สตางค์ เงินของมีค่าสิ่ง
29. เงินหนังสือมาเล่มละ 1 สตางค์ สิ้นเงิน 117 บาท 2 สตางค์ เงินหนังสือมาเล่ม
30. เงินตราไปรษณียากรชนิดดวงละ 5 สตางค์ สิ้นเงิน 7 บาท 10 สตางค์ เงินตราไปรษณียากรมีค่าดวง

การเปลี่ยนสตางค์จากจำนวนน้อยขึ้นไปสู่จำนวนใหญ่
ถ้าจะต้องเปลี่ยนสตางค์ที่เป็นจำนวนมากๆ เราก็เปลี่ยนขึ้น
มาตามลำดับของมาตรา เช่น 1535 สตางค์ เปลี่ยนเป็นสลึง
ได้ 61 สลึงกับ 10 สตางค์ แล้วทำเป็นบาทได้ 15 บาท 1 สลึง
10 สตางค์ เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 1 จงเปลี่ยน 12345 สตางค์ เป็น ชั่ง, บาท, สลึง, สตางค์

วิธีทำ

$$\begin{array}{r}
 25 \left\{ \begin{array}{l} 5 \overline{)12345} \\ 5 \overline{)2469} \\ 4 \overline{)493} \\ 80 \overline{)123} \end{array} \right. \begin{array}{l} \text{เหลือเศษ 4 ซึ่งเท่ากับ 20 สตางค์} \\ \text{เหลือเศษ 1 สลึง} \\ \text{1 เหลือเศษ 43 บาท} \end{array} \\
 \hline
 \hline
 \end{array}$$

ตอบ 1 ช. 43 บ. 1 สล. 20 สต.

ตัวอย่างที่ 2 จงเปลี่ยนสตางค์อันละ 5 จำนวน 1467 อัน ขึ้นเป็นมาตราตามลำดับ

วิธีทำ 5 สตางค์ = 1 ใน 5 ของ 1 สลึง

$$\begin{array}{r}
 5 \overline{)1467} \\
 4 \overline{)293} \text{ เหลือสตางค์ห้า 2 อัน = 10 สตางค์} \\
 73 \text{ เหลือ 1 สลึง} \\
 \hline
 \hline
 \end{array}$$

ตอบ 73 บาท 1 สลึง 10 สตางค์

ตัวอย่างที่ 3 จงเปลี่ยนสตางค์อันละ 10 จำนวน 755 อัน เป็นเหรียญสลึง

วิธีทำ	สตางค์สิบ 1 อัน	=	10 สตางค์
	สตางค์สิบ 755 อัน	=	755 × 10 ,,
		=	7550 ,,

$$25 \left\{ \begin{array}{r} 5 \overline{) 7550} \\ 5 \overline{) 1510} \\ \hline 302 \end{array} \right.$$

ตอบ 302 สลึง

แบบฝึกหัดที่ 15 (สำหรับคิดในใจ)

1. 44 สลึง เป็นกี่บาท
2. 56 สลึง เป็นกี่บาท
3. 500 สตางค์ เป็นกี่บาท
4. 700 สตางค์ เป็นกี่บาท
5. สตางค์ห้า 25 อัน เป็นกี่บาท กี่สตางค์
6. สตางค์สิบ 12 อัน เป็นกี่บาท กี่สตางค์
7. 150 สตางค์ เป็นกี่สลึง
8. 500 สตางค์ เป็นกี่สลึง
9. 75 สตางค์ แลกสตางค์ 5 ได้กี่อัน
10. 140 สตางค์ แลกสตางค์ 10 ได้กี่อัน

๕๖๑
แบบฝึกหัดที่ 16

จงเปลี่ยนสตางค์ต่อไปนี้ เป็นสตางค์อันละ 5

1. 671 สตางค์, 8429 สตางค์, 612347 สตางค์
2. 472 สตางค์, 56203 สตางค์, 14298 สตางค์
3. 342 สตางค์, 2345 สตางค์, 84725 สตางค์

จงเปลี่ยนสตางค์ต่อไปนี้ เป็นสตางค์อันละ 10

4. 740 สตางค์, 8930 สตางค์, 4725 สตางค์
5. 9125 สตางค์, 8257 สตางค์, 5642 สตางค์
6. 3675 สตางค์, 3157 สตางค์, 36201 สตางค์

จงเปลี่ยนสตางค์ต่อไปนี้ เป็นสลึง

7. 75 สตางค์, 65 สตางค์, 70 สตางค์, 82 สตางค์
8. 89 สตางค์, 93 สตางค์, 99 สตางค์, 105 สตางค์
9. 132 สตางค์, 135 สตางค์, 149 สตางค์, 150 สตางค์

จงเปลี่ยนสตางค์ต่อไปนี้ เป็นบาท

10. 574 สตางค์, 8257 สตางค์, 5642 สตางค์
11. 6781 สตางค์, 7510 สตางค์, 12000 สตางค์
12. 16784 สตางค์, 68753 สตางค์, 84714 สตางค์

จงเปลี่ยนบาทต่อไปนี้เป็นซัง

13. 847 บาท, 896 บาท, 963 บาท, 807 บาท
14. 2178 บาท, 6543 บาท, 8251 บาท, 2018 บาท
15. 12962 บาท, 24576 บาท, 28072 บาท, 29630 บาท
16. เงิน 345 บาท แลกสตางค์อันละ 5 ได้กี่อัน
17. เงิน 678 บาท 20 สตางค์ แลกสตางค์อันละ 5 ได้กี่อัน
18. เงิน 865 บาท 35 สตางค์ แลกสตางค์อันละ 5 ได้กี่อัน
19. เงิน 867 บาท แลกสตางค์อันละ 10 ได้กี่อัน
20. เงิน 174 บาท 80 สตางค์ แลกสตางค์อันละ 10 ได้กี่อัน
21. เงิน 257 บาท 60 สตางค์ แลกสตางค์อันละ 10 ได้กี่อัน
22. เงิน 1254 บาท 25 สตางค์ แลกเหรียญสลึงได้กี่เหรียญ
23. เงิน 1250 บาท 50 สตางค์ แลกเหรียญสลึงได้กี่เหรียญ
24. เงิน 374 บาท 75 สตางค์ แลกเหรียญสลึงได้กี่เหรียญ
25. สตางค์อันละ 5 จำนวน 1456 อัน แลกเงินได้กี่บาท
26. สตางค์อันละ 5 จำนวน 2561 อัน แลกเงินได้กี่บาท
27. สตางค์อันละ 5 จำนวน 4375 อัน แลกเงินได้กี่บาท
28. สตางค์อันละ 10 จำนวน 1550 อัน แลกเงินได้กี่บาท
29. สตางค์อันละ 10 จำนวน 375 อัน แลกเงินได้กี่บาท

30. สตางค์อันละ 10 จำนวน 1250 อัน แลกเงินได้ที่บาท
31. สตางค์อันละ 5 จำนวน 138 อัน แลกเหรียญสลึงได้
ก็เหรียญ
32. สตางค์อันละ 5 จำนวน 240 อัน แลกเหรียญสลึงได้
ก็เหรียญ
33. สตางค์อันละ 5 จำนวน 360 อัน แลกเหรียญสลึงได้
ก็เหรียญ
34. สตางค์อันละ 10 จำนวน 264 อัน แลกเหรียญสลึงได้
ก็เหรียญ
35. สตางค์อันละ 10 จำนวน 685 อัน แลกเหรียญสลึงได้
ก็เหรียญ
36. สตางค์อันละ 10 จำนวน 845 อัน แลกเหรียญสลึงได้
ก็เหรียญ
37. เหรียญสลึง 1032 เหรียญ แลกเงินได้ที่บาท
38. เงิน 4220 บาท จะเปลี่ยนเป็นซ่งได้กี่ซ่ง
39. จงเปลี่ยน 247631 สตางค์ ให้เป็นสตางค์อันละ ห้า, สิบบ,
เหรียญสลึง, บาท และซ่ง ตามลำดับ
40. จงเปลี่ยน 351060 สตางค์ ให้เป็นสตางค์อันละ ห้า, สิบบ,
เหรียญสลึง, บาท และซ่ง ตามลำดับ

๑
บทที่ 9

กระจายและทอนมาตราเวลา

60 วินาที	เป็น	1 นาที
60 นาที	เป็น	1 ชั่วโมง
24 ชั่วโมง	เป็น	1 วัน
7 วัน	เป็น	1 สัปดาห์
4 สัปดาห์	เป็น	1 เดือน (ถ้าคิดตาม

นี้ ปีหนึ่งจะมี 48 สัปดาห์เท่านั้น คงขาดไป 4 สัปดาห์ ดังนั้น
ท่านจึงกำหนดไว้ว่า ปีหนึ่งมี 52 สัปดาห์)

365 วัน เป็น 1 ปี

ปีหนึ่งแบ่งออกเป็น 12 เดือน เรียกว่าเดือนตามปฏิทิน
หรือเดือนตามทางสุริยคติ แต่ในเดือนหนึ่งแบ่งจำนวนวัน
ออกไม่เท่ากัน เช่น เดือนเมษายนมี 30 วัน เดือนกุมภาพันธ์
มี 28 วัน เดือนมีนาคมมี 31 วัน เป็นต้น เมื่อเราอยากจะ
รู้ว่า ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์มีกี่วัน เรา
จะใช้วิธีคูณ เช่น 7 วันเป็นกี่ชั่วโมงนั้นไม่ได้ เพราะจำนวน
วันในเดือนหนึ่งๆ ไม่เท่ากัน จึงต้องเอาจำนวนวันของทุกๆ
เดือนมาบวกกัน

ทุกๆ ระยะเวลา 4 ปีจะมี 366 วันครั้งหนึ่ง เรียกว่าปี
อธิกสุรทิน คือ เพิ่มวันเข้าในเดือนกุมภาพันธ์อีกวันหนึ่งเป็น
29 วัน แต่ตามปกติเราถือว่า เดือนกุมภาพันธ์มี 28 วันเสมอ
ไป เว้นแต่จะได้บอกไว้ว่าให้คิด 29 วัน

กระจายมาตราเวลา

การกระจายมาตรเวลานั้น คงดำเนินวิธีทำเช่นเดียวกับมาตราเงิน คือ เมื่อบอก สัปดาห์, วัน, ชั่วโมง ฯลฯ ให้แล้ว ก็ไม่มีปัญหายุ่งยากอะไร เป็นแต่เอามาตราที่กำหนดไว้มาคูณ เช่น 1 สัปดาห์ = 7 วัน ก็เอา 7 วันคูณจำนวนสัปดาห์ แล้วเอาจำนวนวันบวก ขึ้นต่อไป 1 วัน = 24 ชั่วโมง เอา 24 คูณจำนวนวัน แล้วบวกด้วยจำนวนวัน และกระจายต่อไปตามมาตราที่บอกไว้

ตัวอย่าง จงกระจาย 12 สัปดาห์ 3 วัน 12 ชั่วโมงเป็นชั่วโมง

วิธีทำ 12 สัปดาห์ 3 วัน 12 ชั่วโมง

$$\begin{array}{r}
 12 \times \\
 \hline
 7 \\
 \hline
 84 \\
 3 \left. \vphantom{\begin{array}{l} 84 \\ 3 \end{array}} \right\} \leftarrow \text{วัน} \\
 \hline
 87 \times \\
 24 \\
 \hline
 348 \\
 174 \\
 \hline
 2088 \\
 12 \left. \vphantom{\begin{array}{l} 2088 \\ 12 \end{array}} \right\} \leftarrow \text{ชั่วโมง} \\
 \hline
 2100 \\
 \hline
 \hline
 \end{array}$$

ตอบ 2100 ชั่วโมง

แบบฝึกหัดที่ 17 (สำหรับคิดในใจ)

1. 12 สัปดาห์ เป็นกี่วัน
2. 4 ปี เป็นกี่เดือน
3. 3 ชั่วโมง เป็นกี่นาที
4. 5 วัน เป็นกี่ชั่วโมง
5. 7 นาที เป็นกี่วินาที
6. 2 วัน กับ 2 ชั่วโมง เป็นกี่ชั่วโมง
7. 8 สัปดาห์ กับ 6 วัน เป็นกี่วัน
8. 2 ชั่วโมง 30 นาที เป็นกี่นาที
9. 2 ปี เป็นกี่วัน
10. 3 วัน 10 ชั่วโมง เป็นกี่ชั่วโมง

แบบฝึกหัดที่ 18

1. 15 วัน เป็นกี่ชั่วโมง
2. 25 สัปดาห์ เป็นกี่วัน
3. 8 สัปดาห์ 6 วัน เป็นกี่วัน
4. 12 วัน 12 ชั่วโมง เป็นกี่ชั่วโมง
5. 3 เดือน 12 วัน เป็นกี่ชั่วโมง (คิดเดือนละ 30 วัน)
6. 7 สัปดาห์ 2 วัน เป็นกี่นาที
7. 7 สัปดาห์ 6 วัน 5 ชั่วโมง เป็นกี่ชั่วโมง
8. 2 สัปดาห์ 3 วัน 4 ชั่วโมง 10 นาที 15 วินาที เป็นกี่วินาที

9. 4 วัน 16 ชั่วโมง 42 นาที เป็นกัณหา
10. 1 ปี เป็นกัณหา
11. เดือนมีนาคม มีกัณหา
12. เดือนมกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม มีชั่วโมง
13. 1 วัน เป็นกัณหา
14. 1 ปี 72 วัน เป็นชั่วโมง
15. 16 วัน 18 ชั่วโมง เป็นกัณหา
16. เดือนเมษายน กับพฤษภาคม มีกัณหา
17. 12 สัปดาห์ 5 วัน เป็นชั่วโมง
18. 5 วัน 6 ชั่วโมง เป็นกัณหา
19. 18 ชั่วโมง 30 นาที 36 วินาที เป็นกัณหา
20. 25 ปี เป็นกัณหา
21. 15 ชั่วโมง 12 นาที 24 วินาที เป็นกัณหา
22. 6 สัปดาห์ 3 วัน 12 ชั่วโมง เป็นกัณหา
23. 4 สัปดาห์ 2 วัน 5 ชั่วโมง 20 นาที เป็นกัณหา
24. 65 วัน 8 ชั่วโมง 25 นาที เป็นกัณหา
25. 5 สัปดาห์ 6 วัน 4 ชั่วโมง 15 นาที เป็นกัณหา
26. 365 วัน เป็นกัณหา
27. 6 ชั่วโมง 12 นาที 10 วินาที เป็นกัณหา
28. 12 ชั่วโมง 5 นาที 24 วินาที เป็นกัณหา
29. 3 สัปดาห์ 5 วัน 12 ชั่วโมง เป็นชั่วโมง
30. 16 วัน 22 ชั่วโมง 40 นาที 35 วินาที เป็นกัณหา

การทอนมาตราเวลา

ตัวอย่าง จงทำ 923456 วินาที ขึ้นเป็นมาตราตามลำดับ

$$\begin{array}{rcl}
 \text{วิธีทำ} & 60 \overline{) 923456} & \text{วินาที} \\
 & 60 \overline{) 15390} & \text{นาฬิกา } 56 \text{ วินาที} \\
 & 24 \left\{ \begin{array}{l} 4 \overline{) 256} \\ 6 \overline{) 64} \end{array} \right. & \text{ชั่วโมง } 30 \text{ นาฬิกา} \\
 & 10 & \text{วัน } 4 \text{ ชั่วโมง} \\
 & \underline{\underline{\hspace{1cm}}} &
 \end{array}$$

ตอบ 10 วัน 4 ชั่วโมง 30 นาฬิกา 56 วินาที

แบบฝึกหัดที่ 19 (สำหรับคิดในใจ)

1. 84 วัน เป็นกี่สัปดาห์	2. 98 วัน เป็นกี่สัปดาห์
3. 36 เดือน เป็นกี่ปี	4. 84 เดือน เป็นกี่ปี
5. 360 วินาที เป็นกี่นาฬิกา	6. 540 นาที เป็นกี่ชั่วโมง
7. 72 ชั่วโมง เป็นกี่วัน	8. 96 ชั่วโมง เป็นกี่วัน
9. 112 วัน เป็นกี่สัปดาห์	10. 132 เดือน เป็นกี่ปี

๕๐๘
แบบผูกหัตถ์ 20

จงทำวินาทีต่อไปนี้เป็นนาฬิกา

1. 18275 วินาที, 52745 วินาที, 52749 วินาที

จงทำวินาทีต่อไปนี้เป็นชั่วโมง

2. 31752 วินาที, 257672 วินาที, 714216 วินาที

3. จงทำ 364179 วินาที, 417325 วินาที เป็นวัน

4. จงทำ 478965 วินาที, 572034 วินาที เป็นวัน

5. จงทำ 72415 นาที, 82596 นาที เป็นวัน

6. จงทำ 70255 นาที, 57255 นาที เป็นสัปดาห์

7. จงทำ 27584 ชั่วโมง, 72314 ชั่วโมง เป็นปี

8. จงทำ 32713 วัน, 72345 วัน เป็นปี

9. จงทำ 8765 สัปดาห์, 8735 สัปดาห์ เป็นปี

10. จงทำ 70000 วินาที เป็นชั่วโมง

11. จงทำ 28635 วินาที เป็นชั่วโมง

12. จงทำ 86400 วินาที เป็นวัน

13. จงทำ 7620 นาที เป็นวัน

14. จงทำ 81920 นาที เป็นสัปดาห์

15. จงทำ 37627 นาที เป็นชั่วโมง วัน และสัปดาห์

16. จงทำ 100846 วินาที ขึ้นเป็นมาตราตามลำดับ

17. จงทำ 33962837 วินาที เป็นปี เดือน วัน ชั่วโมง นาที ตามลำดับ

18. จงทำ 72456 วันเป็นปี

19. จงทำ 28234 สัปดาห์ เป็นปี

20. จงทำ 97215 เดือน เป็นปี

บทที่ 10

กระจายและเปลี่ยนมาตราวัดทางยาว

ตัวอย่างที่ 1

จงกระจาย 25 กิโลเมตร 725 เมตร

75 เซนติเมตร เป็นเซนติเมตร

วิธีทำ

กม.

ม.

ซม.

25

725

75

×

1000

25000

725

25725

×

100

2572500

75

2572575

เมตร

เซนติเมตร

ตอบ 2572575 เซนติเมตร

หมายเหตุ 1 กิโลเมตร = 1000 เมตร จึงได้เอา
1000 คูณจำนวนกิโลเมตร และ 1 เมตร = 100 เซนติเมตร
จึงได้เอา 100 คูณจำนวนเมตร

ตัวอย่างที่ 2 จงกระจาย 3 เส้น 15 วา 2 ศอก
เป็นศอก

วิธีทำ	เส้น	วา	ศอก
	3	15	2
	$\times$		
	20		
	<u> </u>		
	60		
	15		
	<u> </u>		
	75	วา	
	$\times$		
	4		
	<u> </u>		
	300		
	2		
	<u> </u>		
	302	ศอก	
	<u> </u>		

ตอบ 302 ศอก

ตัวอย่างที่ 3 จงทำ 127654 เซนติเมตร ขึ้นเป็น
กิโลเมตร เมตร และเซนติเมตร

วิธีทำ $100 \overline{) 127654}$ เซ็นติเมตร

$1000 \overline{) 1276}$ เมตร 54 เซ็นติเมตร

$\underline{1}$ กิโลเมตร 276 เมตร

ตอบ 1 กิโลเมตร 276 เมตร 54 เซ็นติเมตร

ตัวอย่างที่ 4 จงทำ 7654 สอก เป็นเส้น

วิธีทำ $4 \overline{) 7654}$ สอก

$20 \overline{) 1913}$ วา 2 สอก

$\underline{95}$ เส้น 13 วา

ตอบ 95 เส้น 13 วา 2 สอก

ตัวอย่างที่ 5 จงแปลง 7654 สอก เป็นมาตราเมตริก

วิธีทำ $2 \text{ สอก} = 1 \text{ เมตร}$

$\therefore 7654 \text{ สอก} = 7654 \div 2$,,

$= 3827$,,

$10 \overline{) 3827}$ เมตร

$10 \overline{) 382}$ เดคาเมตร 7 เมตร

$10 \overline{) 38}$ เฮกโตเมตร 2 เดคาเมตร

$\underline{3}$ กิโลเมตร 8 เฮกโตเมตร

ตอบ 3 กม. 8 ฮม. 2 ดกม. 7 ม.

ตัวอย่างที่ 6 จงแปลง 2 กิโลเมตร 125 เมตร เป็น
มาตราไทยวิธีประเพณี คือ เส้น วา สอก

วิธีทำ

กม.	ม.
2	125
×	
1000	
2000	
125	
2125	

←

1 เมตร = 2 สอก

$$\therefore 2125 \text{ เมตร} = 2125 \times 2 \text{ ,,}$$

$$= 4250 \text{ ,,}$$

$$4 \overline{) 4250} \text{ สอก}$$

$$20 \overline{) 1062} \text{ วา 2 สอก}$$

$$53 \text{ เส้น 2 วา}$$

=

ตอบ 53 เส้น 2 วา 2 สอก

แบบฝึกหัดที่ 21 (สำหรับคิดในใจ)

1. 5 เมตร 25 เซ็นติเมตร เป็นกี่เซ็นติเมตร
2. 2500 เซ็นติเมตร เป็นกี่เมตร
3. 15 เส้น เป็นกี่วา

4. 176 ศอก เป็นกั้ว
5. 180 เมตร เป็นกั้ว
6. 250 เส้น เป็นกิโลเมตร
7. 5 กิโลเมตร เป็นกั้วเส้น
8. 3 เส้น 16 วา เป็นกั้ว
9. 160 วา เป็นกั้วเส้น
10. 500 เมตร เป็นกั้วเฮกโตเมตร

๗ ๖ ๑
แบบฝึกหัดที่ 22

1. 5 กิโลเมตร 375 เมตร 60 เซ็นติเมตร เป็นกั้วเซ็นติเมตร
2. 350 เมตร 3 เดซิเมตร 6 เซ็นติเมตร เป็นกั้วมิลลิเมตร
3. 3 กิโลเมตร 75 เมตร 56 เซ็นติเมตร เป็นกั้วมิลลิเมตร
4. 2 กิโลเมตร 5 เฮกโตเมตร 5 เดซิเมตร เป็นกั้วมิลลิเมตร
5. 13 เส้น 4 วา เป็นกั้วศอก
6. 12 เส้น 5 วา 2 ศอก เป็นกั้วศอก
7. 7 เส้น 3 วา 2 ศอก 7 นิ้ว เป็นกั้วนิ้ว
8. 3 เส้น 6 วา 3 ศอก 10 นิ้ว เป็นกั้วนิ้ว
9. 5 เส้น 7 วา 3 ศอก เป็นกั้วคืบ
10. 2 เส้น 2 วา 3 ศอก 1 คืบ 5 นิ้ว เป็นกั้วนิ้ว

11. จงทำ 12345 มิลลิเมตร เป็นเมตร
12. จงทำ 159807 เซนติเมตร เป็นกิโลเมตร
13. จงทำ 123456 เซนติเมตร เป็นเดคาเมตร
14. จงทำ 3456789 มิลลิเมตร เป็นกิโลเมตร
15. จงทำ 40375983 เซนติเมตร ^๕ ขึ้นเป็นมาตราตามลำดับ
16. จงทำ 302597834 มิลลิเมตร ^๕ ขึ้นเป็นมาตราตามลำดับ
17. จงทำ 52745 นว ^๕ เป็นกิบ
18. จงทำ 7919 นว ^๕ เป็นสอก
19. จงทำ 89521 นว ^๕ เป็นวา
20. จงทำ 102330 นว ^๕ เป็นเส้น
21. จงทำ 725600 สอก ^๕ เป็นเส้น
22. จงทำ 153678 นว ^๕ ^๕ ขึ้นเป็นมาตราตามลำดับ
23. จงแปลง 3 เส้น 6 วา เป็นเมตร
24. จงแปลง 5 เส้น 7 วา 2 สอก เป็นเมตร
25. จงแปลง 4 เส้น 3 วา 2 สอก เป็นเซนติเมตร
26. จงแปลง 1 กิโลเมตร 250 เมตร เป็นวา
27. จงแปลง 2 กิโลเมตร 100 เมตร เป็นเส้น
28. จงแปลง 5670 เส้น เป็นมาตราเมตริก
29. จงแปลง 175 กิโลเมตร เป็นเส้น
30. จงแปลง 578 กิโลเมตร เป็นเส้น

บทที่ 11

กระจายและเปลี่ยนมาตราวัดพื้นที่

มาตราวัดพื้นที่หมายถึงการวัดพื้นที่ราบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
เช่น พื้นห้อง ฝา ที่บ้าน ที่สวน ที่นา เป็นต้น และคิด
เป็นตารางเหลี่ยม เช่น ตารางเมตร ตารางวา เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 1 จงกระจาย 3 ไร่ 2 งาน 25 ตารางวา
เป็นตารางวา

วิธีทำ

ร.	ง.	ว.
3		
×		
4	2	25
—		
12		
2		
—		
14	ง.	
×		
100		
—		
1400		
25		
—		
1425	ว.	
===		

ตอบ 1425 ตารางวา

ตัวอย่างที่ 2 จงกระจาย 2 กม.² 3 ฮม.² 4 คม.² 20 ม.²

เป็นตารางเมตร

วิธีทำ

$$2 \text{ กม.}^2 \times 1000000 = 2000000 \text{ ม.}^2$$

$$3 \text{ ฮม.}^2 \times 10000 = 30000 \text{ ม.}^2$$

$$4 \text{ คม.}^2 \times 100 = 400 \text{ ม.}^2$$

$$20 \text{ ม.}^2$$

$$\underline{\underline{2030420 \text{ ม.}^2}}$$

ตอบ 2030420 ตารางเมตร

ตัวอย่างที่ 3 จงทำ 1235 ตารางวา เป็นมาตราตามลำดับ

วิธีทำ

$$100 \overline{)1235} \text{ ว.}$$

$$4 \overline{)12} \text{ ง. } 35 \text{ ว.}$$

$$8 \text{ ไร่}$$

ตอบ 8 ไร่ 35 ตารางวา

ตัวอย่างที่ 4 จงทำ 15436 ตารางเมตร ขึ้นเป็นมาตราตามลำดับ

วิธีทำ

$$100 \overline{)15436} \text{ ม.}^2$$

$$100 \overline{)154} \text{ คม. } 36 \text{ ม.}^2$$

$$1 \text{ ฮม.}^2 54 \text{ คม.}^2$$

ตอบ 1 ฮม.² 54 คม.² 36 ม.²

ตัวอย่างที่ 5 จงแปลง 1 'ไร่' 2 งาน 50 ตารางวา เป็น
มาตราเมตริก

วิธีทำ $1 \text{ 'ไร่'} = 400 \text{ ว.}^2$

$2 \text{ งาน} = 200 \text{ ว.}^2$

$\underline{50 \text{ ว.}^2}$

$\underline{650 \text{ ว.}^2}$

$1 \text{ ว.}^2 = 4 \text{ ม.}^2$

$\therefore 650 \text{ ว.}^2 = 650 \times 4 \text{ ม.}^2$

$= 2600 \text{ ม.}^2$

ตอบ 2600 ตารางเมตร

ตัวอย่างที่ 6 จงแปลง 25600 ตารางเมตร เป็นมาตรา
ไทยวิธีประเพณี คือ 'ไร่' งาน ตารางวา

วิธีทำ $4 \text{ ม.}^2 = 1 \text{ ว.}^2$

$\therefore 25600 \text{ ม.}^2 = 25600 \div 4 \text{ ว.}^2$

$= 6400 \text{ ว.}^2$

$100 \overline{) 6400} \text{ ว.}^2$

$\underline{4 \overline{) 64}} \text{ ง.}$

$\underline{16} \text{ ร.}$

ตอบ 16 'ไร่'

แบบฝึกหัดที่ 23 (สำหรับคิดในใจ)

1. 10 ไร่ เป็นกึ่งงาน
2. 3 ไร่ 1 งาน เป็นกึ่งงาน
3. 2 งาน 25 ตารางวา เป็นกึ่งตารางวา
4. 3 งาน 50 ตารางวา เป็นกึ่งตารางวา
5. 5 ไร่ เป็นกึ่งตารางวา
6. 2 ไร่ 45 ตารางวา เป็นกึ่งตารางวา
7. 200 ตารางเมตร เป็นกึ่งตารางเดคาเมตร
8. 25 ตารางเดคาเมตร เป็นกึ่งตารางเมตร
9. 400 ตารางเมตร เป็นกึ่งตารางวา
10. 400 ตารางวา เป็นกึ่งตารางเมตร

แบบฝึกหัดที่ 24

1. จงกระจาย 35 ไร่ 2 งาน 10 ตารางวา เป็นตารางวา
2. จงกระจาย 150 ไร่ 165 ตารางวา เป็นตารางวา
3. จงกระจาย 166 ไร่ 3 งาน 80 ตารางวา เป็นตารางวา
4. จงทำ 2750 ตารางวา เป็นไร่
5. จงทำ 5602 ตารางวา เป็นไร่

6. จงกระจาย 150 ม.² 75 ซม.². เป็นตารางเซ็นต์ติเมตร
7. จงกระจาย 5 กม.² 15 ฮม.² 25 คม.². เป็นตารางเมตร
8. จงทำ 25475 ตารางเซ็นต์ติเมตร ขึ้นเป็นมาตราตามลำดับ
9. จงแปลง 4560 ตารางวา เป็นมาตราเมตริก
10. 1 ตารางกิโลเมตร เป็นกี่ไร่ (1 กิโลเมตร = 25 เส้น)
11. 10 ไร่ เป็นกี่ตารางเมตร
12. จงแปลง 12750 ตารางเมตร เป็นมาตราไทยวิธีประเพณี

บทที่ 12

กระจายและเปลี่ยนมาตราข้ง

ตัวอย่างที่ 1 จงแปลง 130 หาบ 28 ข้ง เป็น
เมตริกตัน

วิธีทำ

हाब	खँ
130	28
×	
100	

13000	
28	

13028	
=====	
	खँ

$$1 \text{ ชั่ง} = 600 \text{ กรัม}$$

$$13028 \text{ ชั่ง} = 13028 \times 600 \text{ ,,}$$

$$= 7816800 \text{ ,,}$$

$$1000 \overline{) 7816800} \text{ ก.}$$

$$1000 \overline{) 7816} \text{ กก. 800 ก.}$$

$$= 7 \text{ ต. } 816 \text{ กก.}$$

$$\underline{\underline{\text{ตอบ } 7 \text{ ต. } 816 \text{ กก. } 800 \text{ ก.}}}$$

ตัวอย่างที่ 2 จงทำ 12751 กระรัต เป็นกิโลกรัม

วิธีทำ $1 \text{ กระรัต} = 20 \text{ ชก.}$

$$12751 \text{ กระรัต} = 12751 \times 20 \text{ ,,}$$

$$= 255020 \text{ ,,}$$

$$100 \overline{) 255020} \text{ ชก.}$$

$$1000 \overline{) 2550} \text{ ก. } 20 \text{ ชก.}$$

$$= 2 \text{ กก. } 550 \text{ ก.}$$

$$\underline{\underline{\text{ตอบ } 2 \text{ กก. } 550 \text{ ก. } 20 \text{ ชก.}}}$$

ตัวอย่างที่ 8 จงแปลง 1 กิโลกรัม 725 กรัม 60
เซ็นต์กรัม เป็นกะรัต

วิธีทำ

กก.	ก.	ชก.
1	725	60
×		
<u>1000</u>		
1000		
725		
<u>1725</u>	ก.	
×		
<u>100</u>		
172500		
60		
<u>172560</u>	ชก.	

20 เซ็นติกรัม = 1 กระรัต

$$\therefore 172560 \text{ เซ็นติกรัม} = 172560 \div 20 \quad ,,$$

$$= 8628 \quad ,,$$

ตอบ 8628 กระรัต

แบบฝึกหัดที่ 25 (สำหรับคิดในใจ)

1. 8 กระรัต เป็นกิโลกรัม
2. 3 ชั่ง เป็นกิโลกรัม
3. 5 หาบ เป็นกิโลกรัม
4. 3 หาบ 16 ชั่ง เป็นกิโลกรัม
5. 5 หาบ เป็นกิโลกรัม
6. 80 เซ็นติกรัม เป็นกิโลกรัม
7. 12 กระรัต เป็นกิโลกรัม
8. 125 ชั่ง เป็นกิโลกรัม
9. 12 หาบ เป็นกิโลกรัม
10. 2 กรัม เป็นกิโลกรัม

แบบฝึกหัดที่ 26

1. 15 หาบ 16 ชั่ง เป็นกิโลกรัม
2. จงแปลง 16 หาบ 72 ชั่ง เป็นกิโลกรัม
3. จงแปลง 1740 กิโลกรัม เป็นหาบ
4. จงแปลง 33600 กรัม เป็นชั่ง
5. จงแปลง 63600 กรัม เป็นหาบ
6. จงแปลง 1756 กระรัต เป็นกรัม
7. จงแปลง 25764 กระรัต เป็นกิโลกรัม

8. จงแปลง 24000000 เซ็นติกรัม เป็นหาบ
9. จงแปลง 765 กรัม เป็นกะรัต
10. จงแปลง 1 กิโลกรัม 250 กรัม 75 เซ็นติกรัม เป็นกะรัต
11. จงแปลง 2560 กิโลกรัม เป็นหาบ
12. จงแปลง 75 หาบ 75 ชั่ง เป็นกิโลกรัม

บทที่ 13

กระจายและเปลี่ยนมาตราดวง

ของบางอย่างที่ไม่จับกันเป็นก้อนเป็นแผ่น เช่น ข้าว ถั่ว แป้ง ทราย เป็นต้น เมื่อเราอยากจะทราบ ว่า ของเหล่านั้นมีจำนวนมากน้อยเท่าไร เราต้องใช้ความจุเป็นเครื่องวัด เรียกว่าเครื่องตวง เครื่องตวงนี้เราใช้ลิตร 1 ลิตร เทียบเท่ากับ 1 ทะนาน ซึ่งเป็นเครื่องตวงตามประเพณีเดิมของเรา และ 1 เกวียนเท่ากับ 2000 ลิตร เพราะฉะนั้น 1 บัน หรือ 50 สัด เท่ากับ 1000 ลิตร ซึ่งเท่ากับ 1 พันลิตร เมื่อเราอยากทราบว่า ข้าว 3 เกวียน เป็นกี่พันลิตรก็เอา 3 คูณ 3 เป็น 6 พันลิตร เพราะข้าว 1 เกวียน เท่ากับข้าว 2 พันลิตร

ตัวอย่างที่ 1 จงทำ 54321 ทะนานเป็นเกวียน

วิธีทำ

$$\begin{array}{r}
 20 \overline{) 54321} \text{ ทะนาน} \\
 50 \overline{) 2716} \text{ สัต 1 ทะนาน} \\
 2 \overline{) 54} \text{ บั้น 16 สัต} \\
 \underline{27} \text{ เกวียน} \\
 =
 \end{array}$$

ตอบ 27 เกวียน 16 สัต 1 ทะนาน

ตัวอย่างที่ 2 จงกระจาย 27 เกวียน 16 สัต 1 ทะนาน

เป็นทะนาน

วิธีทำ

กว.	บ.	ส.	ทน.
27 ×	0	16	1
<u>100</u>			
2700 } ←			
<u>16</u>			
2716 × ส.			
<u>20</u>			
54320 } ←			
<u>1</u>			
54321 ทน.			

ตอบ 54321 ทะนาน

20)17575 ทะนาน

50)878 สัต 15 ทะนาน

2)17 บั้น 28 สัต

8 เกวียน 1 บั้น

ตอบ 8 เกวียน 1 บั้น 28 สัต 15 ทะนาน

แบบฝึกหัดที่ 27 (สำหรับคิดในใจ)

1. 17 เกวียน เป็นกี่พันลิตร
2. 7 สัต เป็นกี่ทะนาน
3. 120 ทะนาน เป็นกี่สัต
4. 12 เกวียน เป็นกี่สัต
5. 3 สัต 6 ทะนาน เป็นกี่ทะนาน
6. 500 สัต เป็นกี่เกวียน
7. 3 เกวียน 50 สัต เป็นกี่ลิตร
8. 3 เกวียน 50 สัต เป็นกี่พันลิตร
9. 400 ลิตร เป็นกี่สัต
10. 35 สัต เป็นกี่ลิตร

๕ ๖ ๗
แบบฝึกหัดที่ 28

1. 3 เกวียน 18 สัต 15 ทะนาน เป็นกัทะนาน
2. 4 เกวียน 1 บั้น 20 สัต 16 ทะนาน เป็นกัทะนาน
3. 3 เกวียน 15 สัต 12 ทะนาน เป็นกัทะนาน
4. 15976 ทะนาน เป็นกัเกวียน
5. 3765 สัต เป็นกัเกวียน
6. 12678 ทะนาน เป็นกับั้น
7. จงแปลง 3 เกวียน 75 สัต เป็นพันลิตร
8. จงแปลง 15 เกวียน 80 สัต 12 ทะนาน เป็นพันลิตร
9. จงแปลง 15 พันลิตร 450 ลิตร เป็นทะนาน
10. จงแปลง 25 พันลิตร 856 ลิตร เป็นสัต
11. จงแปลง 112 พันลิตร 560 ลิตร เป็นเกวียน
12. จงแปลง 187654 ทะนาน เป็นพันลิตร
13. จงแปลง 345872 ลิตร เป็นเกวียน
14. จงแปลง 15 เกวียน 1 บั้น 17 สัต 13 ทะนาน เป็น
มาตราเมตริก
15. จงแปลง 120 พันลิตร 765 ลิตร เป็นวิธีประเพณี

บทที่ 14

เศษส่วนเบื้องต้น

ถ้าเราแบ่ง เชือก เส้น หนึ่ง ออก เป็น 2 ส่วน เท่า ๆ กัน
ส่วนหนึ่ง ๆ ก็จะเป็นครึ่งหนึ่งของเชือกเส้นนั้น หรือถ้าเรา
แบ่ง ส้มผล หนึ่ง ออกเป็น 2 ส่วน เท่า ๆ กัน ส่วนหนึ่ง ๆ ก็จะเป็น
ครึ่งหนึ่ง (คือ $\frac{1}{2}$) ของส้มผลนั้น

1 บาท เท่ากับ 4 สลึง ถ้าเราแบ่ง 1 บาท ออกเป็น 2 ส่วน
เท่า ๆ กัน ก็จะได้ ส่วนละ 2 สลึง 2 สลึง นั้นเป็นส่วนหนึ่งของ
1 บาท และเขียนดังนี้ $\frac{1}{2}$

เลขที่อยู่ใต้เส้น บอกให้รู้ว่า ได้แบ่งจำนวนเต็มออก
เป็นกี่ส่วน เท่า ๆ กัน เราเรียกว่า ส่วน

จำนวนเลขที่อยู่บนเส้น บอกให้รู้ว่า ได้เอาส่วนที่
แบ่งเท่า ๆ กันนั้น มาใช้เพียงกี่ส่วน เราเรียกว่า เศษ

เช่น 2 สลึง คือ $\frac{1}{2}$ (อ่านว่า เศษ 1 ส่วน 2) ของ 1 บาท
หรือถ้าแบ่ง 1 บาท ออกเป็น 5 ส่วน เท่า ๆ กัน จะได้
ส่วนละ 20 สตางค์ และ

20 สตางค์ (คือ 1 ส่วน) = $\frac{1}{5}$ ของ 1 บาท

40 สตางค์ (คือ 2 ส่วน) = $\frac{2}{5}$ ของ 1 บาท

60 สตางค์ (คือ 3 ส่วน) = $\frac{3}{5}$ ของ 1 บาท

80 สตางค์ (คือ 4 ส่วน) = $\frac{4}{5}$ ของ 1 บาท

100 สตางค์ (คือ 5 ส่วน) = $\frac{5}{5}$ ของ 1 บาท

เศษส่วนก็คือ จำนวนส่วนที่แบ่ง ออกจาก จำนวนเต็ม แล้วแบ่งเอาส่วนนั้นมาใช้เป็นส่วนๆ เท่าๆ กัน เช่น กล่าวถึง $\frac{1}{3}$ ก็หมายความว่า ในจำนวนเต็มของๆ สิ่งหนึ่งถ้าแบ่งออกเป็น 3 ส่วนเท่าๆ กัน ก็ต้องการเพียง 1 ส่วนเท่านั้น หรือ $\frac{3}{5}$ ก็หมายความว่า ในจำนวนเต็มของของสิ่งหนึ่ง แบ่งออกเป็น 5 ส่วนเท่าๆ กัน ก็ต้องการเพียง 3 ส่วน หรือจะพูดให้เข้าใจกันง่ายๆ ก็คือ

$$\text{เศษส่วน} = \frac{\text{จำนวนส่วนเท่าๆ กันที่ต้องการ}}{\text{จำนวนส่วนเท่าๆ กันที่แบ่งออกจากจำนวนเต็ม}}$$

เช่น 1 ชั่วโมงมี 60 นาที ถ้าแบ่ง 1 ชั่วโมงออกเป็น 6 ส่วนเท่าๆ กัน ก็จะได้ส่วนละ 10 นาที

$\frac{1}{6}$ ของ 1 ชั่วโมง (คือ 1 ส่วน) = 10 นาที

$\frac{2}{6}$ ของ 1 ชั่วโมง (คือ 2 ส่วน) = 20 นาที

$\frac{3}{6}$ ของ 1 ชั่วโมง (คือ 3 ส่วน) = 30 นาที

$\frac{4}{6}$ ของ 1 ชั่วโมง (คือ 4 ส่วน) = 40 นาที

$\frac{5}{6}$ ของ 1 ชั่วโมง (คือ 5 ส่วน) = 50 นาที

$\frac{6}{6}$ ของ 1 ชั่วโมง (คือ 6 ส่วน) = 60 นาที

วิธีหาค่าของเศษส่วน ถ้าจะหาค่าของเศษส่วนของ
เลขจำนวนใด ให้เอา ส่วน ไป ทหาร เลขจำนวนนั้น และ
คูณ ผลหารด้วย เศษ ก็จะได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ

ตัวอย่างที่ 1 จงหาค่าของ $\frac{1}{7}$ ของ 133

วิธีทำ

$$7 \text{ ส่วน} = 133$$

$$\therefore 1 \text{ ,,} = 133 \div 7$$

$$= 19$$

$$\therefore \frac{1}{7} \text{ ของ } 133 = 19$$

ตอบ 19

ตัวอย่างที่ 2 $\frac{3}{5}$ ของเงิน 85 บาท เป็นเงินเท่าไร

วิธีทำ 5 ส่วน = 85 บาท

$$\therefore 1 \text{ ส่วน} = 85 \div 5 \quad ,,$$

$$= 17 \quad ,,$$

$$\therefore 3 \text{ ส่วน} = 17 \times 3 \quad ,,$$

$$= 51 \quad ,,$$

$$\therefore \frac{3}{5} \text{ ของ } 85 \text{ บาท} = 51 \quad ,,$$

ตอบ 51 บาท

ตัวอย่างที่ 3 $\frac{3}{4}$ ของ 4 บาท 20 สตางค์ เป็นเงินเท่าไร

วิธีทำ 4 บาท = 4×100 สตางค์

$$= 400 \quad ,,$$

$$4 \text{ บ. } 20 \text{ สต.} = 400 + 20 \quad ,,$$

$$= 420 \quad ,,$$

$$4 \text{ ส่วน} = 420 \quad ,,$$

$$\therefore 1 \text{ ส่วน} = 420 \div 4 \quad ,,$$

$$= 105 \quad ,,$$

$$\therefore 3 \text{ ส่วน} = 105 \times 3 \quad ,,$$

$$= 315 \quad ,,$$

$$= 3 \text{ บาท } 15 \text{ สตางค์}$$

ตอบ 3 บาท 15 สตางค์

แบบฝึกหัดที่ 29 (สำหรับคิดในใจ)

1. $\frac{1}{2}$ ของ 14 เป็นเท่าไร
2. $\frac{1}{3}$ ของ 18 สตางค์ เป็นกี่สตางค์
3. $\frac{1}{4}$ ของ 28 สตางค์ เป็นกี่สตางค์
4. $\frac{1}{5}$ ของ 45 บาท เป็นเงินเท่าไร
5. $\frac{1}{6}$ ของ 42 ชั่วโมง เป็นกี่ชั่วโมง
6. $\frac{1}{7}$ ของ 56 นาที เป็นกี่นาที
7. $\frac{1}{8}$ ของ 48 เมตร เป็นกี่เมตร
8. $\frac{1}{9}$ ของมะม่วง 72 ผล เป็นมะม่วงกี่ผล
9. $\frac{2}{3}$ ของไข่ 18 ฟอง เป็นไข่กี่ฟอง
10. $\frac{2}{5}$ ของนักเรียน 40 คน เป็นนักเรียนกี่คน

แบบฝึกหัดที่ 30

จงหาค่าของเศษส่วนต่อไปนี้

1. $\frac{1}{2}$ ของ 16, 22, 28, 34, 38 สตางค์
2. $\frac{1}{3}$ ของ 27, 36, 42, 48, 54 บาท
3. $\frac{1}{4}$ ของ 32, 40, 52, 56, 64 ชั่วโมง
4. $\frac{1}{5}$ ของ 35, 55, 70, 85, 100 นาที

5. $\frac{1}{6}$ ของ 42, 54, 66, 84, 102 วัน
 6. $\frac{1}{7}$ ของ 49, 63, 84, 91, 119 เมตร
 7. $\frac{1}{8}$ ของ 72, 88, 96, 104, 128 เซนติเมตร
 8. $\frac{1}{9}$ ของ 99, 126, 135, 189, 207 กิโลเมตร
 9. $\frac{1}{10}$ ของ 90, 120, 170, 220, 260 กรัม
 10. $\frac{1}{11}$ ของไก่ 99, 143, 176, 231 ตัว
-

จงหาค่าของเศษส่วนต่อไปนี้

11. $\frac{3}{5}$ ของ 45 ปี, 60 ชั่ง, 75 เกวียน, 95 ไร่
12. $\frac{3}{7}$ ของ 56 วัน, 77 ชั่วโมง, 98 นาที, 112 วินาที
13. $\frac{3}{8}$ ของ 81 เส้น, 117 วา, 144 ศอก, 171 นิ้ว
14. $\frac{3}{4}$ ของ 52 เกวียน, 68 บัน, 76 สัต, 88 ทะนาน
15. $\frac{3}{7}$ ของ 35 กิโลกรัม, 91 กรัม, 105 เซนติกรัม
16. $\frac{3}{8}$ ของม้า 56 ตัว, วัว 112 ตัว, ควาย 136 ตัว
17. $\frac{3}{10}$ ของเป็ด 130 ตัว, ไก่ 150 ตัว, ห่าน 180 ตัว
18. $\frac{4}{5}$ ของข้าว 180 กระสอบ, กระดาษ 145 แผ่น, หมวก 170 ใบ

19. $\frac{4}{7}$ ของปากกา 154 ตัว, ดินสอ 175 แท่ง, หมึก 182 กระปุก

20. $\frac{4}{9}$ ของกล้วย 99 หวี, อ้อย 126 ลำ, มะพร้าว 216 ทะลาย

21. $\frac{5}{6}$ ของเงิน 1 บาท 92 สตางค์ เป็นกี่สตางค์

22. $\frac{5}{7}$ ของ 2 เมตร 3 เซ็นติเมตร เป็นกี่เซ็นติเมตร

23. $\frac{5}{8}$ ของ 3 ชั่วโมง 12 นาที เป็นกี่นาที

24. $\frac{5}{9}$ ของ 2 บาท 16 สตางค์ เป็นกี่สตางค์

25. $\frac{6}{7}$ ของ 9 วัน 15 ชั่วโมง เป็นกี่ชั่วโมง

26. $\frac{7}{8}$ ของ 2 บาท 48 สตางค์ เป็นเงินเท่าไร

27. $\frac{7}{9}$ ของ 2 เมตร 61 เซ็นติเมตร เป็นกี่เมตร และกี่
เซ็นติเมตร

28. $\frac{7}{10}$ ของ 5 นาที 10 วินาที เป็นเวลาเท่าไร

29. $\frac{8}{9}$ ของ 4 ลิตร 32 เซ็นติลิตร เป็นกิโลลิตรและกี่เซ็นติลิตร

30. $\frac{9}{11}$ ของ 7 กรัม 70 เซ็นติกรัม เป็นกี่กรัมและกี่
เซ็นติกรัม

๑
บทที่ 15

โจทย์ฝึกหัดเศษส่วนเบื้องต้น

ตัวอย่างที่ 1 $\frac{3}{4}$ ของ 96 บาท รวมกับ $\frac{1}{8}$ ของ 376 บาท
เป็นเงินเท่าไร

วิธีทำ	4 ส่วน	=	96	บาท
∴	1 ส่วน	=	$96 \div 4$	„
		=	24	„
∴	3 ส่วน	=	24×3	„
		=	72	„
∴	$\frac{3}{4}$ ของ 96 บาท	=	72	„
	8 ส่วน	=	376	„
∴	1 ส่วน	=	$376 \div 8$	„
		=	47	„
∴	$\frac{1}{8}$ ของ 376 บาท	=	47	„
∴	เมื่อรวมกันเข้า	=	$72 + 47$	„
		=	119	„

ตอบ 119 บาท

ตัวอย่างที่ 2 $\frac{2}{3}$ ของ 12 บาท กับ $\frac{3}{5}$ ของ 15 บาท จำนวน
ไหนจะมากน้อยกว่ากันเท่าไร

วิธีทำ	3 ส่วน	=	12 บาท
∴	1 ส่วน	=	$12 \div 3$,,
		=	4 ,,
∴	2 ส่วน	=	4×2 ,,
		=	8 ,,
∴	$\frac{2}{3}$ ของ 12 บาท	=	8 ,,
	5 ส่วน	=	15 ,,
∴	1 ส่วน	=	$15 \div 5$,,
		=	3 ,,
∴	3 ส่วน	=	3×3 ,,
		=	9 ,,
∴	$\frac{3}{5}$ ของ 15 บาท	=	9 ,,
∴	$\frac{3}{5}$ ของ 15 บาทมากกว่า	=	$9 - 8$,,
		=	1 ,,

ตอบ 1 บาท

ตัวอย่างที่ 3 ถ้า $\frac{3}{8}$ ของราคาเสื้อตัวหนึ่ง คิดเป็นเงิน 6 บาท เสื้อตัวนั้นราคาเท่าไร

วิธีทำ	3 ส่วนคิดเป็นเงิน	6 บาท
$\therefore$	1 ส่วนคิดเป็นเงิน $6 \div 3 = 2$	..
$\therefore$	8 ส่วนคิดเป็นเงิน $2 \times 8 = 16$	..
$\therefore$	เสื้อตัวนั้นราคา	16 ..

ตอบ 16 บาท

แบบฝึกหัดที่ 31 (สำหรับคิดในใจ)

- มีเงินอยู่ 8 บาท หามาได้อีก $\frac{1}{2}$ ของเงินที่มีอยู่ รวมทั้งสิ้นมีเงินเท่าไร
- นายแดงมีข้าวอยู่ $\frac{1}{2}$ ของ 8 พันลิตร นายดำมีข้าวอยู่ $\frac{1}{3}$ ของ 9 พันลิตร สองคนมีข้าวรวมกันเท่าไร
- เชือกเส้นหนึ่งยาว $\frac{1}{4}$ ของ 28 เมตร ถ้าเอามาต่อเข้าอีก 5 เมตร เชือกเส้นนั้นจะยาวกี่เมตร
- หนังสือเล่มหนึ่งมี 40 หน้า ถ้าอ่านไปแล้ว $\frac{1}{2}$ จะยังเหลือหนังสือที่ยังไม่ได้อ่านอีกกี่หน้า
- ด้ายกลุ่มหนึ่งยาว 33 เมตร ตัดใช้เสีย $\frac{1}{3}$ ยังเหลือด้ายอีกกี่เมตร
- นายอาจมีสตางค์อยู่ $\frac{2}{5}$ ของบาท แบ่งให้น้องเสีย 5 สตางค์ เขามีสตางค์เหลือเท่าไร

7. ฉันใช้เงินไป $\frac{1}{2}$ ของเงินที่มีอยู่ แล้วยังเหลือเงินอีก 10 บาท
เดิมฉันมีเงินเท่าไร
8. ฉันใช้เงินไป 10 บาท แล้วยังคงเหลืออยู่อีก $\frac{2}{3}$ ของเงิน
ทั้งหมด เดิมฉันมีเงินเท่าไร
9. $\frac{3}{4}$ ของส้มกระเจาตหนึ่ง คิดเป็นส้ม 30 ผล ส้มกระเจา
นั้นมีกี่ผล
10. $\frac{2}{3}$ ของราคาหมวกใบหนึ่งเป็นเงิน 8 บาท หมวกใบนั้น
ราคาเท่าไร

๗ ๖ ๕
แบบฝึกหัดที่ 32

1. $\frac{3}{7}$ ของ 4 เมตร 13 เซ็นติเมตร รวมกับ 1 เมตร 5 เซ็นติเมตร
เป็นกี่เซ็นติเมตร
2. ชาวนาซอว์มาตัวหนึ่งราคา 36 บาท แล้วขายไปได้กำไร
 $\frac{1}{3}$ ของทุนเดิม เขาขายตัวไปราคาเท่าไร
3. นายเด่นมีเงิน 175 บาท 10 สตางค์ นายดวงมีเงินเท่า
กับ $\frac{1}{2}$ ของเงินนายเด่น สองคนมีเงินรวมกันเท่าไร
4. $\frac{4}{5}$ ของข้าว 15 พันลิตร รวมกับ $\frac{1}{7}$ ของข้าว 91 พันลิตร
เป็นข้าวเท่าไร
5. $\frac{1}{6}$ ของ 1 วันรวมกับ $\frac{7}{10}$ ของ 1 ชั่วโมง เป็นกี่นาฬิกา
6. จงรวม $\frac{2}{3}$ ของ 1 เมตร 11 เซ็นติเมตร กับ $\frac{4}{7}$ ของ 2 เมตร
24 เซ็นติเมตรเข้าด้วยกัน แล้วคูณด้วย 8 (ตอบเป็น
เซ็นติเมตร)

7. บิดาหาเงินได้สัปดาห์ละ 22 บาท 50 สตางค์ บุตรหาได้สัปดาห์ละ $\frac{5}{9}$ ของเงินที่บิดาหาได้ ในหนึ่งสัปดาห์เขาจะหาเงินได้รวมกันเท่าไร
8. จงบวกเข้าด้วยกัน ตอบผลบวกเป็นนาฬิกา $\frac{4}{5}$ ของ 1 ชั่วโมง $\frac{1}{4}$ ของ 1 วัน $\frac{3}{8}$ ของ 3 วัน
9. ซ่อน้ำตาลหนัก $\frac{3}{5}$ ของ 1 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 15 สตางค์ กับแบ่ง $\frac{3}{4}$ ของ 1 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 12 สตางค์ รวมของสองอย่างราคาเท่าไร
10. เสื้อชั้นนอกตัวหนึ่งราคา 4 บาท 50 สตางค์ กางเกงราคา $\frac{1}{3}$ ของเสื้อชั้นนอก เสื้อชั้นในราคา $\frac{2}{5}$ ของราคากางเกง รวมทั้งสามสิ่งราคาเท่าไร
11. โรงเรียนแห่งหนึ่งมีเด็กหญิงกับเด็กชาย รวมกัน 155 คน ถ้าเป็นเด็กชายเสีย $\frac{3}{5}$ อยากทราบว่า มีเด็กหญิงกี่คน
12. แม่ค้าผู้หนึ่งมีไข่เป็ด 56 ฟอง ขายไปเสีย $\frac{5}{7}$ ของไข่ที่มีอยู่ เขาจะเหลือไข่เป็ดกี่ฟอง
13. เงินสองจำนวนนี้ จำนวนไหนจะมากกว่ากันเท่าไร $\frac{7}{8}$ ของเงิน 40 บาท กับ $\frac{5}{8}$ ของเงิน 48 บาท
14. ราคาเรือ กับสินค้า รวมกัน 9050 บาท แต่จะเพาะเรือราคา $\frac{2}{3}$ อยากทราบว่าเรือและสินค้านี้ราคาอย่างละเท่าไร

15. ฉันมีผ้ายาว 45 เมตร ถ้าตัดใช้เสีย $\frac{3}{5}$ จะยังเหลือเท่าไร
16. บุคคลผู้หนึ่งทำงานได้ค่าจ้างเดือนละ 42 บาท ถ้าจ่ายเป็นค่าอาหารเสีย $\frac{1}{3}$ กับเครื่องนุ่งห่มอีก $\frac{1}{7}$ ของเงินที่หาได้ เขาจะเหลือเงินเดือนเดือนละเท่าไร
17. ฉันมีไก่อยู่ 56 ตัว ขายไป $\frac{3}{7}$ ตายเสีย $\frac{1}{4}$ ของที่เหลือ ฉันยังเหลือไก่อีกกี่ตัว
18. ถ้า $\frac{5}{8}$ ของเงินที่ฉันมีอยู่คิดเป็นเงิน 75 บาท ฉันมีเงินทั้งสิ้นเท่าไร
19. ฉันตักน้ำอยู่ 30 นาทีได้น้ำ $\frac{3}{5}$ ของถังใหญ่ ถ้าจะตักน้ำให้เต็มถัง จะต้องตักน้ำอยู่รวมทั้งสิ้นกี่นาที
20. ถ้า $\frac{4}{7}$ ของราคาเรือนหลังหนึ่งคิดเป็นเงิน 568 บาท เรือนหลังนั้นราคาเท่าไร

-
21. ข้าวสาร 1 พันลิตรราคา 62 บาท 40 สตางค์ ถ้าซื้อข้าวสาร $\frac{3}{5}$ ของ 1 พันลิตรจะสิ้นเงินเท่าไร
 22. จงเอา $\frac{1}{3}$ ของ 42 บาท รวมเข้ากับ $\frac{2}{3}$ ของ 27 บาท แล้วเอาไปหักออกเสียจาก $\frac{3}{4}$ ของ 52 บาท

23. ครอบครัวหนึ่งต้องกินข้าววันละ $\frac{1}{4}$ ของ 20 ลิตร ข้าวลิตรหนึ่งราคา 6 สตางค์ ถ้ากินอยู่ 18 วันจะสิ้นเงินเท่าไร
24. ถ้าเงิน 1 เปานต์เท่ากับ 11 บาท 90 สตางค์ $\frac{4}{7}$ ของเงิน 1 เปานต์ คิดเป็นเงินไทยเท่าไร
25. $\frac{2}{5}$ ของที่ดินแปลงหนึ่งปลูกมะพร้าวได้ 128 ต้น ที่ดินทั้งหมดจะปลูกมะพร้าวได้กี่ต้น
26. บุคคลผู้หนึ่งซื้อข้าวมาราคา 84 บาท คิดเป็น $\frac{7}{9}$ ของราคาที่เขาขายข้าวไปราคาเท่าไร
27. บุคคลผู้หนึ่งแบ่งเงินให้บุตรชาย $\frac{2}{5}$ ของเงินทั้งหมด คิดเป็นเงิน 8329 บาท ที่เหลือนั้นแบ่งให้แก่บุตรหญิง 3 คนคนละเท่าๆ กัน บุตรหญิงจะได้รับส่วนแบ่งคนละเท่าไร
28. ข้าพเจ้าแบ่งส้ม 16 ผลให้แก่เด็กสามคน คนที่หนึ่งได้ $\frac{1}{4}$ คนที่สองได้ $\frac{3}{4}$ ของที่เหลือ คนที่สามจะได้ส้มกี่ผล
29. $\frac{3}{4}$ ของราคาหมวกใบหนึ่งคิดเป็นเงิน 6 บาท $\frac{2}{7}$ ของราคาเสื้อตัวหนึ่งคิดเป็นเงิน 2 บาท 10 สตางค์ อย่างไหนจะแพงกว่ากันเป็นเงินเท่าไร
30. โรงสีแห่งหนึ่งขายข้าวไป $\frac{3}{8}$ ของข้าวที่มีอยู่ แล้วยังเหลืออยู่อีก 7000 ลิตร อยากทราบว่าโรงสีขายข้าวไปกี่พันลิตร

๑
บทที่ 16

บัญญัติไตรยางศ์ชั้นเดียวอย่างง่าย

การทำโจทย์บัญญัติไตรยางศ์ชั้นเดียว เรามักใช้วิธีคิดอย่างหา 1 ก่อน เพราะเป็นวิธีที่เข้าใจเหตุผลได้ง่าย เช่น หมวก 4 ใบ ราคา 12 บาท อยากทราบว่าหมวก 16 ใบ ราคาเท่าไร เป็นต้น

ขั้นต้นเราเอาจำนวนหมวกหารราคา เพื่อให้รู้ว่าหมวกใบหนึ่งราคาเท่าไร เมื่อรู้ราคาของหมวกใบหนึ่งแล้ว ต่อไปถ้าต้องการจะรู้ราคาของหมวกกี่ใบ ก็เอาจำนวนหมวกไปคูณราคาของหมวกใบหนึ่ง วิธีทำเช่นนี้เรียกว่า วิธีหา 1 ก่อน ดังจะได้ทำตัวอย่างไว้ให้ดูต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 สมุดหัตเขียน 4 เล่ม ราคา 12 สตางค์ ถ้าซื้อสมุดชนิดนี้ 16 เล่ม จะเป็นราคาเท่าไร

วิธีทำ	สมุด 4 เล่มราคา	12 สตางค์
∴ ∴ 1 ∴		$12 \div 4 = 3$ ∴
∴ ∴ 16 ∴		$3 \times 16 = 48$ ∴

ตอบ 48 สตางค์

ตัวอย่างที่ 2 ข้าวสารหนัก 20 กิโลกรัม ราคา 2 บาท 40 สตางค์ ถ้าซื้อข้าวสารหนักเพียง 11 กิโลกรัม จะเป็นราคาเท่าไร

$$\begin{array}{rcl}
 \text{วิธีทำ} & 2 \text{ บาท } 40 \text{ สตางค์} & = 240 \text{ สตางค์} \\
 \text{ข้าวสารหนัก } 20 \text{ กก. ราคา} & & 240 \text{ ,,} \\
 \therefore \text{ ,, } & \text{ ,, } 1 \text{ ,, } & \text{ ,, } 240 \div 20 = 12 \text{ ,,} \\
 \therefore \text{ ,, } & \text{ ,, } 11 \text{ ,, } & \text{ ,, } 12 \times 11 = 132 \text{ ,,} \\
 & & 132 \text{ สตางค์} = 1 \text{ บาท } 32 \text{ ,,}
 \end{array}$$

ตอบ 1 บาท 32 สตางค์

ตัวอย่างที่ 3 ค่าจ้างคนทำสวน 30 วัน เป็นเงิน 18 บาท
ถ้าเขาทำงานแต่เพียง 18 วัน ควรจะได้ค่าจ้างเท่าไร

$$\begin{array}{rcl}
 \text{วิธีทำ} & 30 \text{ วันเป็นเงินค่าจ้าง} & 18 \text{ บาท} \\
 \therefore 1 & \text{ ,, } & \text{ ,, } 18 \div 30 \text{ ,,} \\
 \therefore 18 & \text{ ,, } & \text{ ,, } 18 \div 30 \times 18 \text{ ,,} \\
 & & = 18 \times 18 \div 30 \text{ บาท} \\
 & & = 10\frac{4}{5} \text{ ,,} \\
 & & = 10 \text{ ,, } 80 \text{ สตางค์}
 \end{array}$$

ตอบ 10 บาท 80 สตางค์

หมายเหตุ เลขข้อนี้ตัวตั้งน้อยกว่าตัวหาร แต่มีเลขที่จะต้องเอามาคูณอีกจำนวนหนึ่งเมื่อหารแล้ว ดังนั้นจึงได้เอาเลขจำนวนนั้นมาคูณเสียก่อนแล้วจึงหาร ก็คงได้ผลลัพธ์เช่นเดียวกับหารก่อนแล้วจึงคูณ

แบบฝึกหัดที่ 33 (สำหรับคิดในใจ)

1. สมุดหัดเขียน 10 เล่ม ราคา 40 สตางค์ สมุด 1 เล่ม
ราคาเท่าไร ถ้า 7 เล่มราคาเท่าไร
2. หนังสือ 30 เล่ม ราคา 6 บาท หนังสือ 1 เล่มราคาเท่าไร
ถ้าหนังสือ 9 เล่มราคาเท่าไร
3. ข้าวสารหนัก 8 กิโลกรัม ราคา 1 บาท 60 สตางค์ ข้าว
สารหนัก 5 กิโลกรัมราคาเท่าไร
4. ผ่าเช็ดหน้า 12 ผืน ราคา 3 บาท ถ้าซื้อ 20 ผืน จะสิ้น
เงินเท่าไร
5. หนังสือ 12 เล่ม ราคา 4 บาท 80 สตางค์ ถ้าซื้อ 6 เล่ม
จะสิ้นเงินเท่าไร
6. ถ้าม้า 6 ตัวกินข้าวเปลือกวันละ 24 ลิตร ม้า 16 ตัวจะกิน
ข้าวเปลือกวันละกี่ลิตร
7. สับหมู 100 ก้อน ราคา 18 บาท ถ้าซื้อเพียง 20 ก้อน จะ
เป็นราคาเท่าไร
8. ควาย 3 ตัว ราคา 105 บาท ถ้าซื้อควาย 5 ตัว จะเป็น
ราคาเท่าไร
9. ขาขนาไป 15 ไร่ ได้กำไร 180 บาท ถ้าขายไป 20 ไร่ จะ
ได้กำไรเท่าไร
10. มะพร้าว 100 ผล ราคา 5 บาท ถ้าซื้อ 25 ผล ราคาเท่าไร

๕๖๑
แบบฝึกหัดที่ 34

1. โต๊ะและม้านั่งสำหรับนักเรียน 18 สำหรับ ราคา 144 บาท
ถ้า 6 สำหรับราคาเท่าไร
2. ถั่วหมู 5 ตัว ราคา 75 บาท หมู 12 ตัวราคาเท่าไร
3. ค่าเช่านา 40 ไร่ เป็นเงิน 160 บาท ถ้าเช่านา 75 ไร่ จะ
เป็นเงินค่าเช่าเท่าไร
4. ถ้ากรรมกร 13 คน ได้ค่าจ้างรวมกัน 780 บาท กรรมกร
27 คน จะได้รับเงินค่าจ้างเท่าไร
5. ค่าจ้างเกี่ยวข้าว 20 ไร่ เป็นเงิน 24 บาท ถ้าจ้างเขาเกี่ยว
ข้าว 35 ไร่ จะเป็นเงินค่าจ้างเท่าไร
6. ถ้าคน 6 คน ได้ค่าจ้างรวมกันสัปดาห์ละ 42 บาท อยาก
ทราบว่ามี 15 คน จะได้ค่าจ้างสัปดาห์ละเท่าไร
7. ถ้าใน 12 นาที เสร็จเขียนคนหนึ่งเขียนหนังสือได้ 300 คำ,
ใน 7 นาที เขาจะเขียนหนังสือได้กี่คำ
8. พิมพ์หนังสือ 800 เล่ม ต้องเสียเงิน 240 บาท ถ้าพิมพ์
หนังสือ 320 เล่ม จะต้องเสียเงินเท่าไร
9. ใน 35 ชั่วโมงเข้าฟ้เข้าเดินได้ 140 กิโลเมตร ถ้าทางไกล
176 กิโลเมตร จะต้องเดินกี่ชั่วโมง

10. ข้าวสาร 15 สัด ราคา 20 บาท เงิน 48 บาทจะซื้อข้าวสารได้กี่สัด
11. ให้เงินเขาไป 100 บาท ชั่วเวลา 12 เดือนได้ดอกเบี้ย 15 บาท ถ้า 9 เดือนจะได้ดอกเบี้ยเท่าไร
12. กำแพงสูง 3 เมตร มีเงายาว 75 เซ็นติเมตร ขณะนั้นเงาของเจดีย์ยาว 8 เมตร เจดีย์นั้นสูงเท่าไร
13. น้ำตาลทรายหนัก 5 กิโลกรัม ราคา 90 สตางค์ ถ้าน้ำตาลทรายหนัก 23 กิโลกรัม จะเป็นราคาเท่าไร
14. ค่าโทรเลข 40 คำ เป็นเงิน 4 บาท ถ้า 125 คำเป็นเงินเท่าไร
15. ลงทุนค้าขาย 80 บาท ได้กำไร 12 บาท ถ้าลงทุน 150 บาท จะได้กำไรเท่าไร
16. ส้ม 100 ผล ราคา 3 บาท ถ้าซื้อส้ม 235 ผล จะเป็นราคาเท่าไร
17. ถ้ากระดาด 13 โหล ราคา 65 สตางค์ กระดาด 125 โหล ราคาเท่าไร
18. ผ้าพันหนึ่งยาว 12 เมตร ราคา 6 บาท ถ้าผ้ายาว 84 เมตร จะเป็นราคาเท่าไร

19. ถ้าคน 5 คนปลูกมะพร้าว 150 ต้นแล้วใน 8 วัน คน 7 คน
ปลูกมะพร้าวในเวลาเท่ากัน จะได้กี่ต้น
20. ถ้าไม้สัก 6 ขกเป็นเงิน 210 บาท ไม้สัก 8 ขกราคาเท่าไร
21. ถ้าโต๊ะเก้าอี้ 25 ชุด ราคา 750 บาท โต๊ะเก้าอี้ 45 ชุดราคา
เท่าไร
22. ฉันเคยไปเที่ยวเมื่อคราวหยุดโรงเรียนปลายปีใช้เวลา 20
วันสิ้นเงิน 75 บาท ถ้าจะไปเที่ยวเพียง 14 วันจะสิ้น
เงินเท่าไร
23. ฉันเสียค่าเดินทางในระยะทาง 120 กิโลเมตรเป็นเงิน 6
บาท ถ้าจะเดินทางไปไกล 200 กิโลเมตร จะต้องเสีย
เงินเท่าไร
24. ฉันต้องเสียค่าที่อยู่และค่ากินใช้เวลา 49 สัปดาห์เป็นเงิน
196 บาท ถ้าคิดแต่เพียง 4 สัปดาห์ จะเป็นค่าที่อยู่กิน
เท่าไร
25. ฉันอ่านหนังสือเล่มหนึ่งใช้เวลา 5 ชั่วโมง อ่านได้ 180
หน้า ถ้าฉันจะอ่านหนังสืออีกเล่มหนึ่ง 150 หน้า จะต้อง
อ่านอยู่ที่ชั่วโมง

๕๖๑
แบบฝึกหัดที่ 35

1. กระดาษ 15 รีม ราคา 37 บาท 50 สตางค์ ถ้า 12 รีมจะเป็นราคาเท่าไร
2. ค่าโดยสารรถไฟระยะทาง 475 กิโลเมตร เป็นเงิน 9 บาท 50 สตางค์ ถ้าระยะทาง 120 กิโลเมตร จะเป็นค่าโดยสารรถไฟเท่าไร
3. ผ้าพื้น 22 ผืน ราคา 38 บาท 50 สตางค์ ถ้า 80 ผืนจะเป็นราคาเท่าไร
4. ถ้าค่าเช่าที่ดินปีหนึ่งเป็นเงิน 160 บาท 68 สตางค์ ถ้าเช่าเพียง 7 สัปดาห์เท่านั้น จะต้องเสียเงินค่าเช่าเท่าไร (ปีหนึ่ง = 52 สัปดาห์)
5. ถ้าไม้ขีดไฟ 72 ห่อ ราคา 5 บาท 76 สตางค์ ไม้ขีดไฟ 96 ห่อ จะเป็นราคาเท่าไร
6. ถ้าชายผู้หนึ่งเดินได้ชั่วโมงละ 4 กิโลเมตร วันหนึ่งเขาจะเดินไปได้ไกล 41 กิโลเมตร 600 เมตร ถ้าเขาวิ่งไปจะไปได้ชั่วโมงละ 6 กิโลเมตร ดังนั้นในวันหนึ่งเขาจะไปได้ไกลเท่าไร
7. มันเทศกะสอบหนึ่งหนัก 60 กิโลกรัม มันเทศ 6 กะสอบ ราคา 21 บาท 60 สตางค์ ถ้ามันเทศหนัก 144 กิโลกรัมจะเป็นราคาเท่าไร

8. ชายผู้หนึ่งทำงานอยู่ 40 ชั่วโมง ได้ค่าจ้าง 10 บาท ถ้าเขาทำอยู่ 7 วันและทำวันละ 8 ชั่วโมง จะได้ค่าจ้างเท่าไร
9. ถ้าผ้าแพร 25 เมตร ราคา 37 บาท 50 สตางค์ ผ้าแพร 36 เมตร จะเป็นราคาเท่าไร
10. ถ่านหนัก 45 กิโลกรัม ราคา 3 บาท 60 สตางค์ ถ้าซื้อถ่านราคา 25 สตางค์ จะได้ถ่านหนักเท่าไร
11. นา 25 ไร่ ให้เขาเช่าปีหนึ่งเป็นเงิน 87 บาท 50 สตางค์ ถ้านา 54 ไร่ จะเป็นค่าเช่าเท่าไร
12. หนังสือ 221 เล่ม ราคา 44 บาท 20 สตางค์ ถ้าหนังสือ 169 เล่ม จะเป็นราคาเท่าไร
13. ค่าจ้างทำรั้วยาว 65 เมตร เป็นเงิน 130 บาท 65 สตางค์ ถ้าทำรั้วยาว 48 เมตร จะสิ้นเงินเท่าไร
14. ปูนซีเมนต์ 7 กระสอบ ราคา 18 บาท 50 สตางค์ ถ้าปูนซีเมนต์ 25 กระสอบ จะเป็นราคาเท่าไร
15. ของ 12 สิ่ง ราคา 14 บาท 40 สตางค์ ถ้าซื้อของ 20 สิ่ง จะสิ้นเงินเท่าไร
16. เกาอี้ 5 ตัว ราคา 15 บาท 75 สตางค์ ถ้าซื้อ 12 ตัวจะสิ้นเงินเท่าไร
17. วัว 12 ตัว ราคา 420 บาท ถ้าฉันมีเงินอยู่ 600 บาท แต่ต้องการวัว 20 ตัว จะต้องหาเงินมาเพิ่มอีกเท่าไรจึงจะซื้อวัวได้ 20 ตัวนั้นได้

18. ส่งของไปทางรถไฟหนัก 63 กิโลกรัม ต้องเสียค่าระวาง 4 บาท 41 สตางค์ ภายหลังส่งของไปอีก เสียค่าระวาง 7 บาท อยากทราบว่าของที่ส่งไปคราวหลังหนักกี่กิโลกรัม
19. ถ้าเอามะม่วง 75 ผล กับมะปราง 180 ผล ใส่นลงในตะกร้าใบหนึ่งก็เต็มพอดี ถ้าใส่แต่มะม่วงอย่างเดียวจะใส่ได้ 135 ผล ถ้าใส่แต่มะปรางอย่างเดียว จะใส่มะปรางได้กี่ผล
20. แม่ค้าผู้หนึ่งซื้อทุเรียน 3 ผล ราคา 2 บาท แล้วขายไป 4 ผลเป็นเงิน 5 บาท ซื้อทุเรียนมารวมทั้งสิ้น 372 ผล เมื่อขายหมดจะได้กำไรเท่าไร
21. รถไฟขบวนหนึ่งแล่นไป 3 ชั่วโมง 30 นาที ไปได้ไกล 180 กิโลเมตร ถ้ารถไฟขบวนนี้จะต้องแล่นไปในระยะทาง 240 กิโลเมตร จะต้องแล่นอยู่นานเท่าไร
22. ฉันท่านหนังสือ 276 หน้าหมดใน 3 วัน แต่อ่านวันละ 4 ชั่วโมงเท่านั้น ถ้าฉันท่านอยู่ 5 วัน ๆ ละ 5 ชั่วโมงจะอ่านหนังสือได้กี่หน้า
23. ฉันท่านาเขา 54 ไร่ เป็นเงิน 216 บาท ถ้าฉันท่านา 7 ไร่ 2 งาน จะต้องเสียค่าเช่าเท่าไร

24. บุคคลผู้หนึ่งซื้อที่ดินไว้ 2 แปลง แปลงที่หนึ่ง 3 ไร่ 80 ตารางวา แปลงที่สอง 2 ไร่ 75 ตารางวา ราคา 4810 บาท
 อยากทราบว่าที่ดินแปลงที่หนึ่งราคาเท่าไร
25. ฉันเก็บเงินที่เหลือจากใช้จ่ายไว้ได้ชั่วเวลา 16 เดือนเป็นเงิน 560 บาท ถ้าฉันต้องการจะเก็บเงินที่เหลือจากใช้จ่ายให้ได้ 3500 บาท จะต้องเก็บอยู่กี่เดือน

บทที่ 17

อัตราและวิธีแลกเปลี่ยนเงินไทยกับต่างประเทศ

อัตราเงินของประเทศต่าง ๆ ย่อมมีค่าไม่เท่ากัน ดังนั้น ผู้ที่จะทำการค้าขายกับต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องรู้อัตราการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศต่อประเทศ จึงจะทำการค้าขายได้สะดวก ตัวอย่าง เช่น พ่อค้าในกรุงเทพฯ ต้องการจะซื้อของที่สิงคโปร์ ซึ่งเขาคิดราคาไว้เป็นเหรียญเซ็นต์ พ่อค้าผู้นั้นจะต้องนำเงินไทยไปแลกเปลี่ยนสิงคโปร์ที่ธนาคารให้เท่ากับราคาของ แล้วจัดส่งไป ดังนั้นเป็นต้น แต่อัตราการแลกเปลี่ยนนั้นไม่คงที่ ย่อมขึ้นลงอยู่เสมอแล้วแต่การค้าขาย เมื่อต้องการจะแลกเปลี่ยนกันจริง ๆ ต้องคิดตามอัตราการแลกเปลี่ยนมีปัจจุบันต่อไปนี้เป็นอัตราการแลกเปลี่ยนของประเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับเงินไทยเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2481

1. อังกฤษ	1	ชิลลิง 10	пенні	=	1	บาท
2. ฝรั่งเศส	1850	แฟรงค์		=	100	„
3. อเมริกา	45 $\frac{3}{4}$	ดอลลาร์		=	100	„
4. ญี่ปุ่น	157	เยน		=	100	„
5. สิงคโปร์ บ๊อง	78 $\frac{1}{4}$	เหรียญ		=	100	„
6. ฮอลแลนด์						
7. ชวา	145 $\frac{1}{2}$	เหรียญ		=	100	„
8. บาหลี	153	เหรียญ		=	100	„
9. อินโดจีน	135	เพียสตร์		=	100	„
10. อินเดียน พม่า	121 $\frac{1}{4}$	รูปี		=	100	„
11. พม่า						

มาตราเงินของประเทศต่าง ๆ

1. อังกฤษ 1 เปนนี = 20 ชิลลิง, 1 ชิลลิง = 12 เพนนี
2. ฝรั่งเศส 1 แฟรงค์ = 100 ซองตีม
3. อเมริกา 1 ดอลลาร์ = 100 เซ็นต์
4. ญี่ปุ่น 1 เยน = 100 เซ็นต์

5. สิงคโปร์กับปั้ง 1 เหรียญ = 100 เซ็นต์
 6. ฮองกง 1 เหรียญ = 100 เซ็นต์
 7. ซัวเถา 1 เหรียญ = 100 เซ็นต์
 8. อินโดจีน 1 เฟียสค์ = 100 เซ็นต์
 9. อินเดียบกับพม่า 1 รูปี = 16 แอนนา, 1 แอนนา = 4 ไพ

ตัวอย่างที่ 1 อัตราแลกเปลี่ยน 78 เหรียญสิงคโปร์เท่ากับ 100 บาท ถ้าต้องการจะแลกเปลี่ยนสิงคโปร์ 156 เหรียญจะต้องมีเงินไทยกี่บาท

$$\begin{array}{rcll}
 \text{วิธีทำ} & 78 \text{ เหรียญ} & = & 100 \text{ บาท} \\
 \therefore & 1 \text{ เหรียญ} & = & 100 \div 78 \text{ ,,} \\
 \therefore & 156 \text{ เหรียญ} & = & 100 \div 78 \times 156 \text{ ,,} \\
 & & = & 100 \times 156 \div 78 \text{ ,,} \\
 & & = & 200 \text{ ,,}
 \end{array}$$

ตอบ 200 บาท

ตัวอย่างที่ 2 อัตราแลกเปลี่ยน 100 บาทเท่ากับ 78 เหรียญสิงคโปร์ ถ้ามีเงิน 175 บาทจะแลกเปลี่ยนสิงคโปร์ได้กี่เหรียญ

วิธีทำ $100 \text{ บาท} = 78 \text{ เหรียญ}$
 $\therefore 1 \text{ บาท} = 78 \div 100 = 78 \text{ เซ็นต์}$
 $\therefore 175 \text{ บาท} = 175 \times 78 = 13650 \text{ ,,}$
 $13650 \text{ เซ็นต์} = 13650 \div 100 \text{ เหรียญ}$
 $= 136 \text{ เหรียญ } 50 \text{ เซ็นต์}$
ตอบ 136 เหรียญ 50 เซ็นต์

ตัวอย่างที่ 3 ถ้าการแลกเงินไทยกับอินเดีย 121 รูปี
 เท่ากับ 100 บาท เงิน 363 รูปี จะเท่ากับเงินไทยกี่บาท

วิธีทำ $121 \text{ รูปี} = 100 \text{ บาท}$
 $\therefore 1 \text{ รูปี} = 100 \div 121 \text{ ,,}$
 $\therefore 363 \text{ รูปี} = 100 \div 121 \times 363 \text{ ,,}$
 $= 36300 \div 121 \text{ ,,}$
 $= 300 \text{ ,,}$
ตอบ 300 บาท

ตัวอย่างที่ 4 ถ้าการแลกเงินไทยกับอินเดีย 100 บาท
 เท่ากับ 121 รูปี 4 แอณา เงิน 160 บาท จะแลกเงินอินเดีย
 ได้เท่าไร

$$\begin{array}{rcl}
 \text{วิธีทำ} & 121 \text{ รูปี } 4 \text{ แอณา} = & 1940 \text{ แอณา} \\
 & 100 \text{ บาท} = & 1940 \text{ ,,} \\
 \therefore & 1 \text{ บาท} = & 1940 \div 100 \text{ ,,} \\
 \therefore & 160 \text{ บาท} = & 1940 \div 100 \times 160 \text{ ,,} \\
 & = & 310400 \div 100 \text{ ,,} \\
 & = & 3104 \text{ ,,} \\
 & 3104 \text{ แอณา} = & 3104 \div 16 \text{ รูปี} \\
 & = & 194 \text{ ,,}
 \end{array}$$

ตอบ 194 รูปี

ตัวอย่างที่ 5 ถ้าการแลกเงินไทยกับอังกฤษ 1 ชิลลิง 10 เพนนีเท่ากับ 1 บาท เงิน 720 บาท จะแลกเงินอังกฤษได้เท่าไร

$$\begin{array}{rcl}
 \text{วิธีทำ} & 1 \text{ ชิลลิง } 10 \text{ เพนนี} = & 22 \text{ เพนนี} \\
 \therefore & 1 \text{ บาท} & = 22 \text{ ,,} \\
 \therefore & 720 \text{ บาท} & = 720 \times 22 \text{ ,,} \\
 & & = 15840 \text{ ,,}
 \end{array}$$

12)15840 เพนนี

20)1320 ชิลลิง

66 เปนด์

ตอบ 66 เปนด์

ตัวอย่างที่ 6 ถ้าการแลกเงินไทยกับอังกฤษ 1 ชิลลิง
11 เพนนีเท่ากับ 1 บาท จงคิดเงิน 11 เปนนี 10 ชิลลิงเป็น
เงินไทย

$$\begin{aligned}
 \text{วิธีทำ} \quad & 1 \text{ ชิลลิง } 11 \text{ เพนนี} = 23 \text{ เพนนี} \\
 & 11 \text{ เปนนี } 10 \text{ ชิลลิง} = 2760 \text{ ,,} \\
 \therefore & 23 \text{ เพนนี} = 1 \text{ บาท} \\
 \therefore & 2760 \text{ เพนนี} = 2760 \div 23 \text{ ,,} \\
 & = 120 \text{ ,,}
 \end{aligned}$$

ตอบ 120 บาท.

แบบฝึกหัดที่ 36 (สำหรับคิดในใจ)

1. เงิน 1 บาทเท่ากับ 78 เซ็นต์สิงคโปร์ เงิน 10 บาทเท่ากับ
กี่เหรียญสิงคโปร์
2. เงิน 100 บาทเท่ากับ 120 รูปี เงิน 10 บาทเท่ากับกี่รูปี
3. เงิน 100 บาทเท่ากับ 1350 แฟรงค์ เงิน 1 บาทเท่ากับ
กี่แฟรงค์
4. เงิน 100 บาทเท่ากับ 175 เยน เงิน 1 บาทเท่ากับกี่เยน

5. เงิน 100 บาทเท่ากับ 145 เหรียญฮ่องกง เงิน 1 บาท
เท่ากับกี่เหรียญฮ่องกง
6. เงิน 1 บาทเท่ากับ 1 เหรียญ 45 เซ็นต์ฮ่องกง เงิน 10 บาท
เท่ากับกี่เหรียญฮ่องกง
7. เงิน 1 บาทเท่ากับ 22 เปนนี เงิน 4 บาทเท่ากับกี่ซิลลิง
8. เงิน 1 บาทเท่ากับ 75 เซ็นต์อเมริกา เงิน 4 บาทเท่ากับ
กี่ดอลลาร์
9. เงิน 1 บาทเท่ากับ 20 แอณา เงิน 15 บาทเท่ากับกี่รูปี
10. เงิน 100 บาทเท่ากับ 163 เหรียญซัวเถา เงิน 1 บาท
เท่ากับกี่เหรียญซัวเถา

แบบฝึกหัดที่ 37

1. อัตราแลกเปลี่ยน 78 เหรียญสิงคโปร์เท่ากับ 100 บาท ถ้า
ต้องการจะส่งเงินไปสิงคโปร์ 234 เหรียญ จะต้องจ่ายเงิน
ไทยเท่าไร
2. เงิน 100 บาทเท่ากับ 78 เหรียญสิงคโปร์ ถ้าเงิน 195 เหรียญ
จะเท่ากับเงินไทยกี่บาท
3. เงินไทย 100 บาทเท่ากับ 78 เหรียญ ถ้ามีเงิน 420 บาท
จะแลกเงินสิงคโปร์ได้เท่าไร

4. เงินอินเดีย 121 รูปีเท่ากับเงินไทย 100 บาท ถ้ามีเงิน 484 รูปี จะแลกเงินไทยได้เท่าไร
5. เงินไทย 100 บาทเท่ากับเงินอินเดีย 121 รูปี ถ้ามีเงิน 600 บาท จะแลกเงินอินเดียได้เท่าไร
6. เงินอินเดีย 120 รูปีเท่ากับเงินไทย 100 บาท ถ้าฉันจะส่งเงินไปอินเดีย 2400 รูปี ฉันจะต้องมีเงินไทยเท่าไร
7. พ่อค้าใน กรุงเทพ ฯ ส่งไป สำคัญ รับเงิน ไปยัง พ่อค้าใน อินเดียเป็นเงิน 1210 บาท ถ้าการแลกเงินในเวลานั้น 100 บาทเท่ากับ 120 รูปี พ่อค้าในอินเดียจะต้องมีเงินกี่รูปี จึงจะพอกับจำนวนเงินตามใบสำคัญนั้น
8. พ่อค้าผู้หนึ่งจะต้องชำระเงินค่าสินค้า ซึ่งได้สั่งซื้อไว้ที่ อินเดียเป็นเงิน 1440 รูปี ถ้าการแลกเงินในเวลานั้น 120 รูปีเท่ากับ 100 บาท จะต้องมีเงินไทยกี่บาทจึงจะพอ กับจำนวนเงินที่เป็นหนี้อยู่
9. ถ้าการ แลกเงินระหว่างไทยกับอเมริกา 100 บาทเท่ากับ 45 ดอลลาร์ จงคิดเงิน 1560 บาทเป็นดอลลาร์
10. อัตราแลกเงินไทยกับอเมริกา 45 ดอลลาร์เท่ากับ 100 บาท ถ้าเงิน 1125 ดอลลาร์ เป็นเงินไทยกี่บาท

11. จะต้องส่งเงินไปชำระค่าสินค้ายี่ปุ่น 3140 เยน ถ้าการแลกเปลี่ยนในเวลานั้น 157 เยนเท่ากับ 100 บาท จะต้องมีเงินไทยกี่บาท จึงจะพอกับราคาสินค้า
12. พ่อค้าในกรุงเทพ ฯ ส่งสินค้าไปขายที่ยี่ปุ่นเป็นเงิน 12500 บาท ถ้าอัตราแลกเปลี่ยน 100 บาทเท่ากับ 157 เยน ผู้ซื้อสินค้าในยี่ปุ่นจะต้องส่งเงินมาใช้เท่าไรจึงจะถูกต้อง
13. อัตราแลกเปลี่ยนไทย กับ ฝรั่งเศส 1350 แฟรงค์ เท่ากับ 100 บาท จงคิดเงิน 16200 แฟรงค์เป็นเงินไทย
14. ถ้า การ แลกเงินไทย กับ ฝรั่งเศส 100 บาท เท่ากับ 1350 แฟรงค์ เงิน 450 บาทจะแลกเปลี่ยนฝรั่งเศสได้เท่าไร
15. ถ้าการแลกเปลี่ยนไทยกับฮ่องกง 145 เหรียญ เท่ากับ 100 บาท จงคิดเงิน 2900 เหรียญเป็นเงินไทย
16. พ่อค้าใน กรุงเทพ ฯ ส่งข้าวไปขายที่ฮ่องกง เป็นราคา 3625 บาท ถ้าการแลกเปลี่ยน 100 บาทเท่ากับ 145 เหรียญ ผู้ซื้อข้าวที่ฮ่องกงจะต้องส่งเงินมาใช้กี่เหรียญ
17. ถ้าการแลกเปลี่ยนระหว่างชวเภากับไทย 100 บาทเท่ากับ 153 เหรียญ เงิน 3600 บาทจะแลกเปลี่ยนชวเภาได้เท่าไร
18. ถ้าการ แลกเงิน ระหว่างไทย กับอินโดจีน 135 เพียส์เท่ากับ 100 บาท จงคิดเงิน 6075 เพียส์เป็นเงินไทย

19. พ่อค้าในกรุงเทพ ฯ มีลูกหน้อยอยู่ที่อินโดจีน 4800 บาท ถ้าอัตราแลกเปลี่ยน 100 บาทเท่ากับ 135 เพียส์ต์ ลูกหน้อยที่อินโดจีนจะต้องส่งเงินมาใช่เท่าไรจึงจะถูกต้อง
20. อัตราแลกเปลี่ยนไทยกับสิงคโปร์ 78 เหยียญเท่ากับ 100 บาท จงคิดเงินตามใบสำคัญรับเงินฉบับหนึ่งซึ่งมีจำนวนเงิน 748 เหยียญ 80 เซ็นต์เป็นเงินไทย
21. จะต้องส่งเงินไปใช้หนี้ที่สิงคโปร์ 34 เหยียญ 32 เซ็นต์ ถ้าการแลกเปลี่ยน 78 เหยียญเท่ากับ 100 บาท จะต้องจ่ายเงินไทยกี่บาท จึงจะพอกับจำนวนเงินที่เป็นหน้อยอยู่
22. ถ้าการแลกเปลี่ยนไทยกับสิงคโปร์ 100 บาทเท่ากับ 78 เหยียญ เงิน 450 บาทจะแลกเปลี่ยนสิงคโปร์ได้เท่าไร
23. พ่อค้าในกรุงเทพ ฯ ส่งข้าวไปขายที่สิงคโปร์ราคา 8400 บาท แล้วได้รับเงินจากพ่อค้าผู้ซื้อข้าวที่สิงคโปร์ เป็นเงิน 6725 เหยียญ ถ้าคิดตามอัตราแลกเปลี่ยนในกรุงเทพ ฯ 100 บาทเท่ากับ 78 เหยียญ เงินที่พ่อค้าส่งมาจากสิงคโปร์จะขาดหรือเกินไปเท่าไร

24. พ่อค้าในกรุงเทพ ฯ มีลูกหน้อยอยู่ที่สิงคโปร์ 1460 บาท ถ้าอัตราแลกเปลี่ยน 100 บาท เท่ากับ 78 เหรียญ 25 เซ็นต์ ลูกหน้อยที่สิงคโปร์จะต้องส่งเงินมาใช้เท่าไรจึงจะถูกต้อง
25. พ่อค้าในกรุงเทพ ฯ สั่งซื้อของที่ญี่ปุ่นราคา 10990 เยน ถ้าการแลกเปลี่ยน 157 เยนเท่ากับ 100 บาท จะต้องส่งเงินไทยไปใช้เท่าไรจึงจะถูกต้อง
26. พ่อค้าผู้หนึ่งซื้อของมาจากอินเดียราคา 500 รูปี ต้องเสียค่ารถค่าเรือรวมเป็นเงิน 40 รูปี 9 แอสนา แล้วเอาของนั้นมาขายในกรุงเทพ ฯ 500 บาท ถ้าการแลกเปลี่ยน 100 บาท เท่ากับ 120 รูปี จะได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไร
27. ซื้อสินค้าจากอังกฤษราคา 859 เปนนต์ ถ้าการแลกเปลี่ยน 1 ชิลลิง 10 เปนนีเท่ากับ 1 บาท จะต้องเอาเงินไทยเท่าไรไปแลกเปลี่ยนอังกฤษ จึงจะพอกับราคาสินค้า
28. เงินไทย 100 บาทเท่ากับเงินอเมริกา 45 ดอลลาร์ ถ้ามีเงินอยู่ 4600 บาท จะแลกเปลี่ยนดอลลาร์ได้เท่าไร

29. ข้าพเจ้าได้ใช้เงินตามใบสำคัญรับเงินของห้างที่สิงคโปร์ 634 เหรียญ ภายหลังเจ้าของห้างได้ส่งเงิน 10 เหรียญ ซึ่งเกินไปคืนมาให้ข้าพเจ้า เพราะเขาคิดตามอัตรา 78 เหรียญเท่ากับ 100 บาท ดังนั้นข้าพเจ้าควรจะจ่ายเงินให้เขาเป็นเงินไทยเท่าไร
30. พ่อค้าใน กรุงเทพมหานคร ซื้อ จักร เย็บผ้า ที่ อเมริกา 12 เครื่อง ราคาเครื่องละ 90 ดอลลาร์ ถ้าการแลกเปลี่ยน 45 ดอลลาร์ เท่ากับ 100 บาท จะต้องส่งเงินไทยไปเท่าไรจึงจะพอกับ ราคาจักรเย็บผ้า

บทที่ 18

ใบส่งของและใบสำคัญรับเงิน

การทำใบสำคัญรับเงินและใบส่งของ เป็นความรู้อย่างหนึ่งในทางค้าขาย และการค้าขายนี้ไม่ว่าใครๆ ย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับด้วยทั้งนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่นักเรียนจะต้องรู้ไว้บ้างพอเป็นทาง ดังจะได้อธิบายและทำตัวอย่างไว้ให้ดูต่อไป

ถ้าเราเป็นผู้ขายของ เมื่อจะส่งของไปยังผู้ซื้อ ก็ต้องจกรายการสิ่งของ ราคา และยอดเงินลงในบัญชี แล้วให้

ผู้ซื้อลงชื่อ และบอกว่าได้รับสิ่งของไว้ถูกต้องแล้ว กับลงวัน เดือน ปี ไว้ในท้ายบัญชีนี้ด้วย ผู้ขายของรับเอาบัญชีนี้ไปเก็บรักษาไว้ บัญชีนี้เรียกว่า “ใบส่งของ”

เมื่อผู้ขายของต้องการจะเก็บเงินจากผู้ซื้อของไป ก็เอาใบส่งของทุกฉบับที่ผู้ซื้อได้ลงชื่อไว้แล้วนั้น มาคัดลงบัญชีอีกแผ่นหนึ่ง แต่ไม่ต้องคัดรายละเอียดในใบส่งของลงในบัญชีนี้ให้คัดแต่ วัน เดือน ปี เลขที่ และยอดเงินเท่านั้น เมื่อคัดรายการย่อในใบส่งของหมดทุกฉบับแล้วจึงรวมยอดเงินในที่สุดของบัญชี แล้วเขียนคำว่า “ได้รับเงินแล้ว” และลง วัน เดือน ปี กับลงชื่อผู้รับเงินซึ่งเป็นเจ้าของห้างหรือร้าน บัญชีชนิดนี้เรียกว่า “ใบสำคัญรับเงิน” เมื่อจะนำใบสำคัญรับเงินไปเก็บเงินจากผู้ซื้อ ต้องเอาใบส่งของกลัดติดไปด้วย

ใบสำคัญรับเงินที่จะต้องทำให้แก่ผู้ซื้อของที่ชำระเงินสด ก็คัดรายการสิ่งของ ราคา และยอดเงินลงในบัญชี อย่างเดียวกับใบส่งของ ส่วนชื่อผู้ซื้อนั้นจะใส่หรือไม่ใส่ก็ได้ แล้วเขียนคำว่า “ได้รับเงินแล้ว” กับลง วัน เดือน ปี และชื่อผู้รับเงิน ใบสำคัญรับเงินชนิดนี้เรียกว่า “ใบสำคัญรับเงินสด”

(ตัวอย่างใบส่งของ)

โรงพิมพ์ศรีหงส์

ถนนเจริญกรุง กรุงเทพฯ ฯ

วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 248..

นายกฤษ แสงทอง ผู้จัดการโรงพิมพ์ศรีหงส์ ได้ส่งหนังสือ
แบบเรียนมายังนายดาบ พรานกะต่าย ดังรายการต่อไปนี้

พ.ศ. 248..		รายการ	จำนวนเงิน	
เดือน	วันที่		บ.	สต.
ตุลาคม	10	แบบสอนอ่านวิชาประถมปีที่สอง 100 เล่ม	เงิน 20	—
		แบบสอนอ่านวิชาประถมปีที่สาม 50 เล่ม	เงิน 16	50
		แบบสอนอ่านวิชาประถมปีที่สี่ 25 เล่ม	เงิน 8	25
		แบบเรียนเรื่องความมัธยัมปีที่ 10 เล่ม	เงิน 4	—
		แบบเรียนเรื่องความมัธยัมปีที่ห้า 10 เล่ม	เงิน 4	—
		แบบเรียนเรื่องความมัธยัมปีที่หก 10 เล่ม	เงิน 4	30
		รวมเงิน	57	05

ข้าพเจ้าได้รับแบบเรียนไว้ถูกต้องแล้ว ได้ลงชื่อให้ไว้เป็นสำคัญ

นายดาบ พรานกะต่าย

วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 248..

(ตัวอย่างใบสำคัญรับเงินซึ่งผู้ซื้อได้ซื้อของไปหลายคราว)

โรงพิมพ์อักษรนิติ

ตำบลบางขุนพรหม กรุงเทพฯ ฯ

วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 248..

นายคาบ พรานกะต่าย ได้ซื้อของไปจากโรงพิมพ์อักษรนิติ
ตั้งมีรายการต่อไปนี้

พ.ศ. 248..		รายการ	จำนวนเงิน	
เดือน	วันที่		บ.	สต.
ตุลาคม	10	ราคาของตามใบสำคัญเลขที่ 15	3	50
.. ..	15	ราคาของตามใบสำคัญเลขที่ 40	15	25
.. ..	20	ราคาของตามใบสำคัญเลขที่ 75	20	40
รวมเงิน			39	15

ข้าพเจ้าได้รับเงินรายนี้จาก นายคาบ พรานกะต่าย ไว้ถูกต้อง
แล้ว ตั้งแต่วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 248..

นายบรรกิจบรรหาร

ผู้อำนวยการโรงพิมพ์อักษรนิติ

(ตัวอย่างใบสำคัญรับเงินซึ่งผู้ซื้อชำระเงินสดให้)

โรงพิมพ์ศรีหงส์

ถนนเจริญกรุง กรุงเทพฯ

วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 248..

นายดาบ พรานกะต่าย ได้ซื้อส่งของไปจากโรงพิมพ์ศรีหงส์
ดังรายการต่อไปนี้

พ.ศ. 248..		รายการ	จำนวนเงิน	
เดือน	วันที่		บ.	สต.
กรกฎาคม	5	ชอลูก 24 หีบ	เงิน 4	32
		กระดาษฟลสะเก็บ 2 รีม	เงิน 8	25
		สมุดเรีกย่อนักเรียน 25 เล่ม	เงิน 6	25
		รวมเงิน	18	82

ข้าพเจ้าได้รับเงินรายนั้นไว้เสร็จแล้ว ได้ลงชื่อไว้เป็นสำคัญ

นายสิทธิ บุตรฉิม

วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 248..

หมายเหตุ การตีเส้นตารางช่องเดือนควรให้กว้าง 3 เซ็นติเมตร ช่องวันที่ กว้าง 1 เซ็นติเมตร 5 มิลลิเมตร ช่องบาท กว้าง 2 เซ็นติเมตร ช่องสตางค์ กว้าง 1 เซ็นติเมตร 5 มิลลิเมตร

ตัวเลขจำนวนเงินที่จะเขียนลงในช่องตารางนั้น ต้องเขียนตัวเลขจำนวนหน่วยให้ชัดเจนเส้นตารางทางขวา และต้องเขียนให้เป็นแถวตรงลงมาตามแถวหน่วย สิบ และร้อย เพื่อความสะดวกในเวลาบวก

จงทำเป็นใบส่งของให้ถูกต้องตามแบบ

1. เมื่อวันที่....เดือน.....พ.ศ. 248.. นาย
พัฒน์ ออมสิน เจ้าของร้านศรีเมือง ได้ส่งของไปยังนาย
สนั่น เกษมสุข คือ บุหรี่ไทย 3 ห่อราคา 3 บาท บุหรี่ฝรั่ง
1 หีบราคา 6 บาท 50 สตางค์ บุหรี่ซิการ์เรต 3 กะป๋อง ราคา
กะป๋องละ 90 สตางค์ นม 1 โหล ราคา 5 บาท 25 สตางค์
สบู่ซักผ้า 6 แท่งราคา 1 บาท 10 สตางค์

นายสนั่น ได้รับสิ่งของเหล่านี้ไว้ถูกต้องแล้ว แต่
วันที่...เดือน..... พ.ศ. 248..

2. เมื่อวันที่....เดือน..... พ.ศ. 248.. นาย
ประดิษฐ์ หมั่นคำ เจ้าของร้านขายยาศรีอยุธยา ได้รับ
จดหมายจากนายทองอิน ศรีสุข สั่งให้ส่งยาไป คือ ควินิน
1000 เม็ด ราคา 17 บาท เหล้าสระแห่ 3 ขวดใหญ่ ราคา
5 บาท 61 สตางค์ น้ำมันเขียว 8 ขวดใหญ่ ราคา 16 บาท
แอมโมเนียหอม 2 ขวด ราคา 2 บาท 15 สตางค์ ผ้าพันแผล
ขนาดเล็กและใหญ่รวมกัน 25 ม้วน ราคา 3 บาท 75 สตางค์
ของเหล่านี้ นายทองอิน ได้รับไว้แล้ว แต่วันที่...
เดือน..... พ.ศ. 248..

3. เมื่อวันที่....เดือน..... พ.ศ. 248..
นายจักร์ รักเมืองไทย ผู้จัดการห้างมิ่งเมือง ได้ส่งสิ่งของไปยัง
นายเชาว์ สามเสน ครูโรงเรียนปทุมวัน คือ หมึกดำ 1 ขวด
ราคา 1 บาท 75 สตางค์ หมึกแดง 1 ขวด ราคา 1 บาท
50 สตางค์ กระดาษฟูลสะแกบ 1 รีม ราคา 2 บาท 50 สตางค์
สมุดเปล่าสำหรับทำบัญชี 3 เล่ม ราคาเล่มละ 1 บาท 25 สตางค์
ดินสอเขียวแดง 2 โหล ราคาโหลละ 75 สตางค์

สิ่งของเหล่านี้ นายเขาว์ ได้รับไว้ถูกต้องแล้ว แต่
วันที่...เดือน..... พ.ศ. 248..

4. เมื่อวันที่....เดือน..... พ.ศ. 248..
ผู้จัดการห้างสรรพสินค้า ได้ส่งของต่างๆ ไปยังนายเวทย์ ขยันงาน
คือ เตียงนอนขนาดกว้าง 5 ฟุต ราคา 50 บาท ที่นอนขนาด
กว้าง 5 ฟุต ราคา 35 บาท ผ้าปูที่นอนขนาดยาว 100 นิ้ว
ราคา 8 บาท มุ้งสำหรับเตียงขนาด 5 ฟุต ราคา 23 บาท ผ้า
ห่มนอน 1 ผืน ราคา 5 บาท

สิ่งของเหล่านี้ นายเวทย์ ได้รับไว้ถูกต้องแล้ว แต่
วันที่...เดือน..... พ.ศ. 248..

5. เมื่อวันที่....เดือน..... พ.ศ. 248..
ผู้จัดการห้างเบวราชได้ส่งสิ่งของต่างๆ ไปยังนายชาติ ช่างกล
คือ มีดบาง 1 โหล ราคา 14 บาท 50 สตางค์ ข้อนซ่อม
1 โหลคู่ ราคา 11 บาท 50 สตางค์ ถ้วยแก้ว 1 โหล ราคา
6 บาท 75 สตางค์ จานขาว 1 โหล ราคา 11 บาท จานหวาน
1 โหล ราคา 6 บาท 50 สตางค์ ถ้วยน้ำชาไม้จันทน์ 1 โหล
ราคา 6 บาท ถาดไม้เนื้ออ่อน 1 ใบ ราคา 1 บาท 25 สตางค์

สิ่งของเหล่านี้ นายชาติ ได้รับไว้ถูกต้องแล้ว แต่
วันที่...เดือน..... พ.ศ. 248..

6. เมื่อวันที่....เดือน..... พ.ศ. 248..

นางละออ แสงจันทร์ เจ้าของร้านภูษาการ ได้ส่งผ้าหลาย
ชนิดไปยังนางสงวน เฉลิมขวัญ คือ ผ้าสักหลาด 10 เมตร
ราคาเมตรละ 2 บาท 50 สตางค์ ผ้าดอก 25 เมตร ราคาเมตร
ละ 75 สตางค์ ผ้ามันสี 20 เมตร ราคา 8 บาท 25 สตางค์
ผ้าลินิน 15 เมตร ราคา 16 บาท แพร่ต่วน 10 เมตร ราคา
เมตรละ 1 บาท 20 สตางค์

สิ่งของเหล่านี้นางสงวนได้รับไว้ถูกต้องแล้ว แต่
วันที่....เดือน..... พ.ศ. 248..

7. เมื่อวันที่....เดือน..... พ.ศ. 248..

นางสมศรี ผลาหาร เจ้าของร้านผลาหาร ได้ส่งของต่างๆ ไป
ยังนางแสงข่ม ชวีภา คือ ไข่ 300 ฟอง ราคาร้อยละ 1 บาท
50 สตางค์ น้ำตาลทราย 25 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ
15 สตางค์ แป้ง 30 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 12 สตางค์
ปลาเค็ม 50 กิโลกรัม ราคา 8 บาท 25 สตางค์ ข้าวสาร
1 กะสอบ ราคา 9 บาท 50 สตางค์

สิ่งของเหล่านี้นางแสงข่มได้รับไว้ถูกต้องแล้ว แต่
วันที่....เดือน..... พ.ศ. 248..

จงทำเป็น ใบสำคัญรับเงิน ให้ถูกต้องตามแบบ

8. นายนิคม สอนงาม ได้ซื้อเชื้อแบบเรียนไปจาก
โรงพิมพ์อักษรนิติ คือ ใบส่งของเลขที่ 25 ลงวันที่ 5
เดือน..... ราคา 30 บาท 40 สตางค์ ใบส่งของเลข
ที่ 40 ลงวันที่ 12 เดือน..... ราคา 45 บาท ใบส่ง
ของเลขที่ 70 ลงวันที่ 17 เดือน..... ราคา 25 บาท
80 สตางค์ ใบส่งของเลขที่ 95 ลงวันที่ 25 เดือน.....
ราคา 12 บาท 50 สตางค์

นายนิคมได้ชำระเงินให้แก่ผู้จัดการโรงพิมพ์อักษรนิติ
แล้ว แต่วันที่....เดือน..... พ.ศ. 248..

9. นายโรจน์ พันธุ์งาม ได้ซื้อเชื้อของเชื้อไปจากห้างเขวราช
คือ ใบส่งของเลขที่ 75 ลงวันที่ 3 เดือน..... ราคา
14 บาท 20 สตางค์ ใบส่งของเลขที่ 106 ลงวันที่ 10
เดือน..... ราคา 25 บาท 70 สตางค์ ใบส่งของเลข
ที่ 120 ลงวันที่ 15 เดือน..... ราคา 65 บาท 75 สตางค์
ใบส่งของเลขที่ 132 ลงวันที่ 24 เดือน..... ราคา
10 บาท 50 สตางค์

นายโรจน์ได้ชำระเงินทั้งหมดนี้ให้แก่ผู้จัดการห้าง
 เขยวราชเสร็จแล้ว แต่วันที่.... เดือน.....
 พ.ศ. 248..

10. นายทรง สงวนวงศ์ ได้ซื้อของเชื่อไปจากห้าง
 สุกรพาณิชย์ คือ ใบส่งของเลขที่ 123 ลงวันที่ 8 เดือน.....
 ราคา 75 บาท 40 สตางค์ ใบส่งของเลขที่ 155 ลงวันที่ 21
 เดือน..... ราคา 40 บาท 75 สตางค์ ใบส่งของเลข
 ที่ 176 ลงวันที่ 25 เดือน..... ราคา 15 บาท 30
 สตางค์ ใบส่งของเลขที่ 183 ลงวันที่ 27 เดือน.....
 ราคา 36 บาท 90 สตางค์

นายทรงได้ชำระเงินทั้งหมดนี้ให้แก่ผู้จัดการห้างสุกร
 พาณิชย์เสร็จแล้ว แต่วันที่.... เดือน..... พ.ศ. 248..

11. นายสิงขร แสงจันทร์ ได้ซื้อของเชื่อไปจากนายรุ่ง
 เผ่าเมธี เจ้าของร้านขายไม้ถนนสุขุขทัยสองครั้ง ครั้งแรก
 ใบส่งของเลขที่ 18 เมื่อวันที่ 11 เดือน..... พ.ศ. 248..
 คือ สังกะสี 320 แผ่น ราคา 150 บาท ตาปู 1 ถัง ราคา
 7 บาท 50 สตางค์ กลอน 5 โหล ราคาโหลละ 1 บาท 40 สตางค์
 ครั้งที่สองใบส่งของเลขที่ 25 เมื่อวันที่ 14 เดือน.....
 พ.ศ. 248.. คือ ไม้ฟัน 50 แผ่น ราคา 70 บาท ไม้ฝา

300 แผ่น ราคาซื้อขาย 25 บาท ไม้คร่าว 50 ท่อน ราคา
30 บาท

นายสิงขรได้ชำระเงินให้เสร็จแล้ว แต่วันที่....

เดือน..... พ.ศ. 248..

12. นายพงศ์ จันทัก ได้ซื้อของเชื่อไปจากห้าง
นายเลิศสามครั้ง ครั้งแรกใบส่งของเลขที่ 110 เมื่อวันที่ 13
เดือน..... พ.ศ. 248.. คือ น้ำแข็ง 150 เปานต์
ราคา 2 บาท โชดา 6 โหล ราคาโหลละ 1 บาท 5 สตางค์

ครั้งที่สองใบส่งของเลขที่ 125 เมื่อวันที่ 20
เดือน..... พ.ศ. 248.. เหล้า 1 หีบ ราคา 36 บาท
บุหรืฝรั่ง 1 หีบราคา 5 บาท 35 สตางค์

ครั้งที่สามใบส่งของเลขที่ 145 เมื่อวันที่ 25
เดือน..... พ.ศ. 248.. นม 1 หีบ 20 บาท เบียร์ 4 โหล
ราคาโหลละ 3 บาท 60 สตางค์

นายพงศ์ได้ชำระเงินทั้งหมดนี้ ให้แก่ผู้จัดการห้างนาย
เลิศเสร็จแล้ว แต่วันที่...เดือน..... พ.ศ. 248..

งทำใบสำคัญรับเงินสดให้ถูกต้องตามแบบ

13. เมื่อวันที่....เดือน..... พ.ศ. 248.. นาง
พุ่มพวง เจริญสุข ได้ซื้อของไปจากหอการค้ากองมหันตโทษ
คือ แก้วอึกหวาย 5 ตัว ราคาตัวละ 8 บาท ตู้ 2 ใบ ราคาใบ
ละ 35 บาท โต๊ะเครื่องแป้ง 5 ตัว ราคาตัวละ 15 บาท 25
สตางค์ โต๊ะเขียนหนังสือ 2 ตัว ราคาตัวละ 25 บาท

สมมติให้นักเรียนเป็นนายโต มุคดาหาร ผู้ขายของหอ
การค้ากองมหันตโทษ ทำใบสำคัญรับเงินให้แก่นางพุ่มพวง

14. เมื่อวันที่....เดือน..... พ.ศ. 248.. นาง
บัวผัน ผลบุญ ได้ซื้อหนังสือไปจากกรุงเทพฯบรรณาการ คือ
หนังสือสังข์ทองตอนหาเนื่อหาปลา 10 เล่ม ราคา 1 บาท 80
สตางค์ แบบเรียนเร็วเล่มสอง 10 เล่ม ราคา 4 บาท แบบ
เรียนเร็วเล่มสาม 10 เล่ม ราคา 2 บาท 40 สตางค์ แบบสอน
อ่านภูมิศาสตร์เล่มหนึ่ง 10 เล่ม ราคา 2 บาท 50 สตางค์ เลข
ประถมปีที่สอง 10 เล่ม ราคา 1 บาท 20 สตางค์

สมมติให้นักเรียนเป็นนายเชื่อง จิตรวิสัย ผู้จัดการ
กรุงเทพฯบรรณาการ ทำใบสำคัญรับเงินให้แก่นางบัวผัน

15. เมื่อวันที่....เดือน.....พ.ศ. 248.. นาย
เมือง นรเศรษฐ์ ได้ซื้อของไปจากห้างจตุรงค์อาภรณ์ คือ ถู
เท้าครึ่งโหล ราคา 5 บาท กระเป๋านั่ง 1 ใบ ราคา 15 บาท
เสื้อเชอร์ต 3 ตัว ราคาตัวละ 1 บาท 50 สตางค์ ผ้าเช็ดหน้า
2 โหล ราคาโหลละ 3 บาท ร่ม 1 คัน ราคา 6 บาท รองเท้า
1 คู่ ราคา 5 บาท หมวก 1 ใบ ราคา 8 บาท

สมมติให้นักเรียนเป็นผู้ขายของ ทำใบสำคัญรับเงินให้
แก่นายเมือง

16. เมื่อวันที่....เดือน.....พ.ศ. 248.. นาย
กวด วาณิชย์ ได้ซื้อของไปจากห้างรัตนมาลา คือ โคมลาน
2 ดวงๆ ละ 15 บาท ปิ่นโต 3 สำหรับ ราคาสำหรับละ 4 บาท
พรม 4 ผืน ผืนละ 12 บาท ถาดแอลูมิเนียม 3 ใบ ใบละ
3 บาท จานแอลูมิเนียม 1 โหล ราคา 5 บาท 20 สตางค์
ขันแอลูมิเนียม 3 ใบ ราคา 3 บาท 75 สตางค์

สมมติให้นักเรียนเป็นผู้ขายของ ทำใบสำคัญรับเงิน
ให้แก่นายกวด

บทที่ 19

บัญชีรับจ่ายรายวัน

คนทุกคนย่อมต้องเกี่ยวข้องกับด้านการเงินไม่มากก็น้อย แล้วแต่กิจการและทุนทรัพย์ที่ตนมีอยู่ ถ้ายังเป็นผู้ค้าขายด้วยแล้ว ก็ยังต้องเกี่ยวข้องกับด้านการเงินมากทีเดียว ถ้าว่าถึงคนทั่วไปแล้วการใช้จ่ายเงินก็ย่อมมีอยู่เป็นปกติ เงินที่จะใช้จ่ายไปนั้น ก็จำเป็นต้องเป็นเงินที่หามาได้ก่อน มิฉะนั้นก็ไม่มีเงินจะจ่ายอยู่เอง การที่จะทำให้รู้ว่า เราหาเงินมาได้อย่างไร และใช้จ่ายไปเท่าไรนั้น ไม่มีวิธีไหนจะดีกว่าทำบัญชีไว้เป็นเครื่องจดจำ

การทำบัญชีเงินและบัญชีสิ่งของต่างๆ ถ้าเราจำหลักไว้ว่าอะไรที่เข้ามาก็ต้องลงทางช่องรับ และอะไรที่ออกไปก็ต้องลงทางช่องจ่าย เมื่อจำหลักได้เช่นนั้นแล้ว ก็จะทำบัญชีได้โดยง่ายดาย หรือจะพูดเฉพาะการบัญชีเงินว่า เงินที่ได้รับทั้งหมดต้องลงช่องรับ เงินที่จ่ายทั้งหมดต้องลงช่องจ่าย ก็ได้เหมือนกัน ดังจะได้ทำตัวอย่างไว้ให้ดูต่อไปนี้

ตัวอย่าง

วันที่ 1	พฤษภาคม	พ.ศ. 2484	ได้รับเงินจากบิดา	80	บาท
„ 2	„	„ „	ได้รับเงินค่าเช่าห้องแถว	60	„
„ 3	„	„ „	ซื้อข้าวสาร 1 กระสอบ	10	„
„ 4	„	„ „	ซื้อ ผัก ผลไม้	40	„

พ.ศ. 2484		รายการ	จำนวนเงิน	
เดือน	วันที่		บ.	สต.
		เข้าหรือรับ		
พฤษภาคม	1	ได้รับเงินจากบิดา	80	—
	2	ได้รับเงินค่าเช่าห้องแถว	60	—
	6	ลูกหนี้นำเงินมาใช้	120	—
	7	เก็บดอกเบี้ยขายได้	10	—

วันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2484	เสียบ้ายโรงร้าน	90 บาท
„ 6 „ „	ลูกหน้นำเงินมาใช้	120 „
„ 7 „ „	เก็บดอกไม้ขายได้	10 „
„ 8 „ „	ค่าน้ำและค่าไฟ	12 „

พ.ศ. 2484		รายการ	จำนวนเงิน	
เดือน	วันที่		บ.	สต.
		ออกหรือใช้ไป		
พฤษภาคม	3	ซื้อข้าวสาร 1 กระสอบ	10	—
„	4	ซื้อพื้หมั่นหนั่ง	40	—
„	5	เสียบ้ายโรงร้าน	90	—
„	8	เสียบค่าน้ำและค่าไฟ	12	—

ตามรูปบัญชีข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า รายการที่ได้รับ คือ รายการวันที่ 1, 2, 6, 7 เพราะฉะนั้นจึงต้องลงทางขั้วรับของบัญชี ส่วนรายการวันที่ 3, 4, 5, 8 นั้น

รับ

พ.ศ. 2484		รายการ	จำนวนเงิน	
เดือน	วันที่		บ.	สต.
พฤษภาคม	1	ได้รับเงินจากบิดา	80	—
„	2	ได้รับเงินค่าเช่าห้องแถว	60	—
„	6	ลูกหน้นำเงินมาใช้	120	—
„	7	เก็บดอกเบี้ยขายได้	10	—
รวมเงิน			270	—

เป็นรายการที่ต้องจ่ายไป เพราะฉะนั้นจึงต้องลงทางขั้วจ่ายของ บัญชี เมื่อลงรายการหมดแล้ว ต้องรวมจำนวนเงินทางรับยอดหนึ่ง ทางจ่ายยอดหนึ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

จ่าย

พ.ศ. 2484		รายการ	จำนวนเงิน	
เดือน	วันที่		บ.	สต.
พฤษภาคม	3	ซื้อข้าวสาร 1 กระสอบ	10	—
„	4	ซื้อขนมมันหนึ่ง	40	—
„	5	เสียภาษีโรงเรือน	90	—
„	8	เสียค่าน้ำค่าไฟ	12	—
รวม			152	—
เงินคงเหลือ			118	—
			270	—

ตามตัวอย่างข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า รายรับทั้งหมด เป็นจำนวนเงิน 270 บาท รายจ่ายทั้งหมดเป็นเงิน 152 บาท เมื่อเอาเงินจำนวนรายรับกับรายจ่ายหักกันแล้ว รายจ่ายน้อยกว่ารายรับ 118 บาท และเงิน 118 บาท คือ เงินที่เหลือ หรือเงินที่ยังมีอยู่

วิธีทำบัญชี ถ้ายอดเงินรายรับมากกว่ายอดเงินรายจ่ายเมื่อหักกันแล้ว ให้เขียนเงินคงเหลือไว้ข้างจ่าย แล้วรวมยอดเงินจ่ายกับเงินคงเหลือเข้าด้วยกัน ก็จะเท่ากับยอดเงินรายรับ ดังตัวอย่างข้างต้นนั้น

ถ้าจำนวนเงินรายจ่ายมากกว่ารายรับ ก็ต้องเอาจำนวนเงินรายรับหักจำนวนเงินรายจ่าย ได้ผลลัพธ์เท่าไร เป็นเงินที่ขาดทุน เขียนจำนวนเงินที่ขาดทุนไว้ทางซ้ายรับ และทำแบบเดียวกับรายจ่ายน้อยกว่ารายรับ

แบบฝึกหัดที่ 89

1. จงทำบัญชีรับจ่าย จำนวนเดือน เมษายน พ.ศ. 248.. ตามรายการต่อไปนี้

วันที่ 1 ได้รับเงินจากบิดา 30 บาท วันที่ 2 เก็บผักขาย ได้ 1 บาท 25 สตางค์ วันที่ 3 ได้ค่าจ้างเย็บเสื้อ 2 บาท 50 สตางค์

วันที่ 4 ^๕ซื้อข้าวสารหนัก 60 กิโลกรัม เป็นเงิน 8 บาท
 12 สตางค์ วันที่ 5 ^๕ซื้อน้ำมันปีโตรเลียม 1 บับ ราคา 2 บาท
 75 สตางค์ วันที่ 6 ^๕ซื้อถ่านหนัก 60 กิโลกรัมเป็นเงิน 2 บาท
 25 สตางค์

2. จงทำบัญชีรับจ่าย ประจำเดือนพฤษภาคมพ.ศ.248..
 ตามรายการต่อไปนี้

วันที่ 5 ได้รับเงินจากมรดก 5 บาท 50 สตางค์ วันที่ 7
 ได้ค่าจ้างมวนบุหรี่ 2 บาท 75 สตางค์ วันที่ 8 ขายลูกไม้คอเสื้อ
 ได้ 3 บาท 40 สตางค์

วันที่ 9 ^๕ซื้อหนังสืออ่านเล่น ราคา 1 บาท 25 สตางค์
 วันที่ 10 ^๕ซื้อด้ายถักลูกไม้ 75 สตางค์ วันที่ 11 ^๕ซื้อผ้าตัดเสื้อ
 1 บาท 50 สตางค์

3. จงทำบัญชีรับจ่าย จำนวนเดือนมิถุนายนพ.ศ.248..
 ตามรายการต่อไปนี้

วันที่ 10 ได้รับเงินจากมรดก 4 บาท 75 สตางค์ วันที่ 12
 ได้ค่าจ้างค้ายหญ้า 2 บาท 60 สตางค์ วันที่ 14 รับจ้างปลูก
 ต้นไม้ได้ค่าจ้าง 1 บาท 15 สตางค์

วันที่ 16 ^๕ซื้อสมุดทำการ 1 โหลราคา 75 สตางค์ วันที่ 18
^๕ซื้อดินสอคำ 6 แท่งราคา 30 สตางค์ วันที่ 20 ^๕ซื้อหนังสือ
 แบบสอนอ่าน 2 เล่ม 75 สตางค์ วันที่ 22 ^๕ซื้อเสื้อขนใน 1 ตัว
 ราคา 40 สตางค์

4. จงทำบัญชีรับจ่าย จำนวนเดือน กรกฎาคม พ.ศ.
248.. ตามรายการต่อไปนี้

วันที่ 1 ได้รับเงินจากบิดา 4 บาท 25 สตางค์ วันที่ 2 รับ
ขนมไปขายได้กำไร 25 สตางค์ วันที่ 3 ได้ค่าจ้างลอกท้องร้อง
75 สตางค์ วันที่ 4 ได้ค่าจ้างตักน้ำรดต้นไม้ 1 บาท 50 สตางค์

วันที่ 5 นำเงินไปฝากคลังออมสิน 2 บาท วันที่ 6 ซื้อ
กางเกง 1 ตัวราคา 1 บาท 25 สตางค์ วันที่ 7 ซื้อเครื่องเขียน
65 สตางค์ วันที่ 8 ส่งเงินบำรุงกองลูกเสือ 50 สตางค์

5. จงทำบัญชีรับจ่าย จำนวนเดือน สิงหาคม พ.ศ.
248.. ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ดังรายการต่อไปนี้

วันที่ 7 ได้รับเงินค่าเล่าเรียน 80 บาท วันที่ 10 ได้รับ
เงินค่าเล่าเรียน 100 บาท วันที่ 12 ได้ค่าจ้างทำพวงมาลัย 7 บาท
50 สตางค์ วันที่ 14 ได้ค่าเช่าที่ขายของ 5 บาท 30 สตางค์

วันที่ 11 จ่ายเงินเดือนให้แก่ครู 110 บาท วันที่ 13 ซื้อ
สมุดบัญชีต่าง ๆ รวมเป็นเงิน 5 บาท 50 สตางค์ วันที่ 15 ซื้อ
ชอล์ก 6 หีบเป็นเงิน 1 บาท 28 สตางค์ วันที่ 20 ซื้อยาสำหรับ
โรงเรียน 3 ขนานเป็นเงิน 3 บาท 50 สตางค์

6. จงทำบัญชีรับจ่าย จำนวนเดือนกันยายนพ.ศ. 248..
ของร้านตัดเสื้อแห่งหนึ่ง ดังรายการต่อไปนี้

วันที่ 5 ได้รับเงินค่าเสื้อชั้นนอก 3 ตัวราคาตัวละ 4 บาท
วันที่ 6 ได้รับเงินค่ากางเกง 5 ตัว ๆ ละ 2 บาท วันที่ 7 ได้รับ
เงินค่าเสื้อชั้นใน 6 ตัว ๆ ละ 75 สตางค์

วันที่ 8 ซื้อผ้าใส่ร้าน รวมเป็นเงิน 40 บาท 50 สตางค์
วันที่ 9 เสียค่าจ้างซ่อมจักรเย็บผ้า 3 บาท วันที่ 10 จ่ายเงิน
เดือนให้ลูกจ้าง 15 บาท วันที่ 12 เสียค่าเช่าห้อง 12 บาท

7. จงทำบัญชีรับจ่ายของ นายมาก พาณิชย์กิจ ซึ่ง
ได้ไปทำการค้าขายอย่างวิธีแลกเปลี่ยน ดังรายการต่อไปนี้

ซื้อผ้าห่มแถบ 50 ผืน ๆ ละ 15 สตางค์ ซื้อเสื้อผ้าดอก
30 ตัว ๆ ละ 20 สตางค์ ผ้าแดง 5 พับราคาพับละ 18 บาท
ผ้าลาย 20 ผืน ๆ ละ 3 บาท 50 สตางค์

ขายผ้าแถบ 45 ผืน ๆ ละ 20 สตางค์ ขายเสื้อผ้าดอก
25 ตัว ๆ ละ 25 สตางค์ ขายผ้าแดงไปหมดทั้ง 5 พับราคาพับ
ละ 20 บาท ขายผ้าลายไป 18 ผืนราคาผืนละ 3 บาท

8. จงทำบัญชีรับจ่ายของ นายขับ บุตรลบ ซึ่งได้ไป
เขียนบัญชีเมื่อคราวโรงเรียนหยุดประจำปี ดังรายการต่อไปนี้

รับเงินที่ได้ฝากไว้จากมารดา 5 บาท 50 สตางค์ รับจ้าง
ขนแถมโม ขึ้น บรรทุก เกวียน 3 วัน เป็นเงิน 2 บาท 75 สตางค์
ตัดฟันไปขาย 2 ครั้งได้เงิน 1 บาท 10 สตางค์ ขายไขไก่ซึ่งได้
เลี้ยงไว้ 5 แม่ เป็นเงิน 2 บาท 10 สตางค์

เสียค่ารถไฟทั้งไป และกลับเป็นเงิน 2 บาท 60 สตางค์
ค่าโดยสารเรือเมล์ทั้งไปและกลับ 2 บาท ค่าอาหารเวลาเดิน
ทาง 75 สตางค์ ซื้อผ้าถุงมาฝากมารดา 2 ผืน ๆ ละ 2 บาท
75 สตางค์

9. จงทำบัญชีรับจ่ายของ นายอร่าม เกษตรกร ซึ่ง
ได้ทำนาประจำปี พ.ศ. 248.. ดังรายการต่อไปนี้

ซื้อจากและไม้ซ่อมแซมโรงนา 50 บาท 25 สตางค์ ^๕ซื้อ
เครื่องใช้เพิ่มเติม สำหรับการ ทำนา 10 บาท 50 สตางค์ ^๕ซื้อ
ควาย 1 ตัวราคา 40 บาท ^๕ค่าเลี้ยงแขกเมื่อเกี่ยวข้าว 12 บาท
75 สตางค์ ^๕ซื้อเรือ 1 ลำราคา 25 บาท

ขายข้าว 15 เกวียนราคาเกวียนละ 40 บาท ^๕ขายบ่อ
ปลา 2 บ่อราคาบ่อละ 40 บาท ^๕ขายมันเทศที่ปลูกไว้หนัก 120
กิโลกรัม ๆ ละ 5 สตางค์ ^๕सानเสือกกขายไป 20 ผืน ๆ ละ
50 สตางค์ ^๕ขายปลาแห้ง 150 หางราคาหางละ 20 สตางค์

10. จงทำบัญชีรับจ่าย จำนวนเดือน ตุลาคม พ.ศ. 248..
ของร้านจำหน่ายแบบเรียนแห่งหนึ่ง ดังรายการต่อไปนี้

วันที่ 1 ข่ายแบบสอนอ่านวิชาประถมปีที่ 2 ไป 10 เล่ม ๆ ละ 19 สตางค์ ข่ายแบบสอนอ่านวิชาประถมปีที่ 3 ไป 20 เล่ม ๆ ละ 20 สตางค์ ข่ายแบบสอนอ่านวิชาประถมปีที่ 4 ไป 8 เล่มราคาเล่มละ 21 สตางค์ วันที่ 2 ข่ายสมุดทำการไป 6 โหล ๆ ละ 38 สตางค์ วันที่ 3 ข่ายกระดานชนวนไป 12 แผ่น ๆ ละ 15 สตางค์

วันที่ 4 ซื้อเลขมัธยมใหม่ปีที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 มาจำหน่ายรวม 150 เล่มเป็นเงิน 45 บาท ซื้อแบบฝึกหัดและตัวอย่างจดหมาย 25 เล่มเป็นเงิน 20 บาท วันที่ 6 ซื้อเลขคิดในใจประถมปีที่ 2, 3, 4 รวม 150 เล่มเป็นเงิน 30 บาท วันที่ 7 ซื้อแบบสอนเขียนและอ่านเอาเรื่อง 30 เล่มเป็นเงิน 30 บาท

บทที่ 20

แบบสอบซ่อม

-1-

1. $507024 \div 56$ (ทำด้วยวิธีแฟกเตอร์)
2. จะต้องเอา 84 ลบ 603960 ก็ครั้งจึงจะหมด
3. หนังสือเล่มหนึ่งมี 165 หน้า หน้าหนึ่งมี 18 บรรทัด บรรทัดหนึ่งมี 13 คำ หนังสือเล่มหนึ่งมีกี่คำ

4. จงแบ่งเงิน 3500 บาท ให้แก่ผู้ชาย 15 คน และผู้หญิง 13 คน ให้ได้คนละเท่าๆ กัน
5. ผู้ใหญ่ 6 คน กับเด็ก 15 คนได้ค่าจ้างรวมกัน 165 บาท ถ้าผู้ใหญ่ได้ค่าจ้างคนละ 15 บาท เด็กจะได้ค่าจ้างคนละเท่าไร

—2—

1. $70340 \times 4080 \div 510$
2. ใน 43750 จะมี 175 อยู่กี่หน
3. หมู 120 ตัวราคาเท่ากับวัว 72 ตัว หมูราคาตัวละ 24 บาท อยากทราบว่าวัวตัวหนึ่งราคาเท่าไร
4. พ่อค้าผู้หนึ่งบรรทุกข้าวไปขายที่สิงคโปร์ราคา 21850 บาท เมื่อไปถึงสิงคโปร์ราคาข้าวตก ขายไม่ได้ตามราคาเดิม คงขายได้เพียง $\frac{22}{23}$ ของทุนเดิม ถ้าจำเป็นต้องขายจะขาดทุนเท่าไร
5. ค่าเช่าที่ดินปีหนึ่งเป็นเงิน 73 บาท ถ้าเช่าอยู่เพียง 9 สัปดาห์ 2 วัน จะเป็นค่าเช่าเท่าไร

—3—

1. $7040 \times 3815 \div 352$
2. เมื่อ พ.ศ. 2480 ข้าพเจ้ามีอายุได้ 35 ปี ถ้าอยู่ต่อไปจนถึง พ.ศ. 2516 ข้าพเจ้าจะมีอายุสักเท่าไร

3. เลขอะไรซึ่งมีจำนวนน้อยกว่า 29610 ร้อยสี่สิบหกเท่า
4. ชาวนาผู้หนึ่งมีควาขอยู่ 210 ตัว ขายไปเสีย $\frac{3}{7}$ จะยังเหลือเท่าไร
5. ใน 6 เดือนใช้พื้นที่สำหรับทุ่งข้าว 3420 ไร่ ถ้า 13 เดือนจะต้องใช้พื้นที่เท่าไร

-4-

1. 353039 กิโลกรัม 9 เฮกโตกรัม 100 กรัม จะเป็นกิโลกรัมกี่ชั่ง
2. ผลคูณของเลข 3 จำนวน คือ 2730 แต่ผลคูณของเลข 2 จำนวนแรก 182 และผลคูณของเลข 2 จำนวนหลัง 210 จงหาเลข 3 จำนวนนั้น ว่าเป็นจำนวนละเท่าไร
3. ก. และ ข. สัญญาจะแบ่งที่นา 120 ไร่ ให้เท่า ๆ กัน แต่ ก. เอนา 90 ไร่ นอกนั้นให้ ข. จึงต้องให้เงิน ข. 240 บาทและไม่เสียเปรียบกัน อยากทราบว่าที่นาทั้งหมดราคาเท่าไร
4. พ่อค้าในกรุงเทพฯ สั่งซื้อของที่สิงคโปร์เป็นเงิน 1560 เหรียญ ถ้าการแลกเปลี่ยนในเวลานั้น 78 เหรียญเท่ากับ 100 บาท จะต้องจ่ายเงินไทยไปแลกเหรียญสิงคโปร์เท่าไร จึงจะพอกับราคาของที่สั่งซื้อไว้
5. มี 6 ตัว ในเดือนหนึ่งต้องให้กินข้าวเปลือก 30 สัต ถ้าเลี้ยงมาไว้ 13 ตัว ในเดือนหนึ่งจะสิ้นข้าวเปลือกกี่สัด

—5—

1. ถ้าเอา 48 หาร 72048 จะได้ผลลัพธ์เท่าไร
2. $\frac{3}{4}$ ของ 8 ชั่ง. — $\frac{1}{7}$ ของ 1204 บาท
3. จงแบ่งเงิน 447 บาทให้แก่คน 19 คน แต่ให้คนที่หนึ่งได้มากกว่าคนอื่นๆ 10 บาท จะได้คนละเท่าไร
4. พ่อค้าวัวซื้อวัว 120 ตัว ราคาตัวละ 30 บาท ส่งไปขายที่สิงคโปร์ ไปถึงกลางทางวัวตายเสีย 20 ตัว จะต้องขายวัวที่เหลือนั้น ตัวละ กี่เหรียญ จึงจะได้กำไร 200 บาท (100 บาทเท่ากับ 78 เหรียญ)
5. บริษัท แห่งหนึ่งมีหุ้น ส่วนแบ่งเป็น 15 หุ้น พ่อสนับบริษัทนั้นกำไร 12000 บาท ถ้าบุคคลหนึ่งมีหุ้นส่วนอยู่ 3 หุ้น เขาจะได้รับเงินส่วนกำไรนี้เท่าไร

—6—

1. จะต้องเอาจำนวนเลขเท่าไร ลบออกเสียจาก 1000 สิบเก้าหนให้เหลือเศษ 12
2. ชื่อของมาจากสิงคโปร์ คือ จักรเย็บผ้า 3 เครื่อง ราคาเครื่องละ 120 บาท จักรยานยนตร์ 7 คันราคาคันละ 400 บาท กับของอื่นๆ อีก 390 บาท ถ้าการแลกเงินในเวลานั้น 100 บาทเท่ากับ 80 เหรียญ จะต้องใช้เงินกี่เหรียญเซ็นต์

3. ทางตั้งแต่กรุงเทพฯ ถึงโคราช 341 กิโลเมตร ตั้งแต่กรุงเทพฯ ถึงแก่งคอย เป็นทาง $\frac{13}{20}$ ของทางทั้งหมด ตั้งแต่แก่งคอยถึงโคราชเป็นทางเท่าไร
4. ซื้อเปิด 55 ตัว ราคาตัวละ 45 สตางค์ ขายเสีย 5 ตัว, ที่เหลือขายได้แพงกว่าราคาซื้อตัวละ 10 สตางค์ เมื่อหักเงินกำไรเงินทุนเปิดที่ขายไป คงได้กำไรเท่าไร
5. ถ้าวัว 12 ตัวราคา 360 บาท วัว 19 ตัวจะเป็นราคาเท่าไร

-7-

1. เด็ก 5 คนได้รับส่วนแบ่งสัตว์ต่อไปนี้ คนละเท่าๆ กัน คือ วัว 75 ตัว หมู 65 ตัว และไก่ 50 ตัว ถ้าวัวตัวละ 40 บาท หมูตัวละ 15 บาท ไก่ตัวละ 40 สตางค์ ดังนั้นเด็กคนหนึ่งจะได้รับส่วนแบ่งคิดเป็นเงินคนละเท่าไร
2. เชือกเส้นหนึ่งยาว $\frac{7}{10}$ ของเส้นที่สอง เชือก 2 เส้นนี้ยาวกว่ากันอยู่ 42 วา อยากทราบว่าเชือกเส้นไหนยาวเท่าไร
3. เด็กคนหนึ่งเดินใช้เวลา 2 นาทีไปได้ไกล 125 เมตร ถ้าเขาจะต้องเดินทางไปไกล 5 กิโลเมตร จะต้องเดินอยู่นานเท่าไร

4. บุคคลผู้หนึ่งมีเงิน 2000 บาท จะไปเที่ยวที่สิงคโปร์ จึงนำเงินจำนวนนั้นไปแลกเหรียญดอลลาร์ที่แบงก์ๆ ชักเอากำแลกบาทละ 1 สตางค์ ดังนั้นจะได้เหรียญดอลลาร์เท่าไร ถ้าเงิน 100 บาทเท่ากับ 45 ดอลลาร์
5. เลขจำนวนหนึ่ง ถ้าเอา 3629 ลบออกเสีย 47 ครั้ง ก็จะได้เหลืออยู่อีก 104 เลขจำนวนนั้นเท่าไร

—8—

1. ถิ่นเข้านอนเมื่อยามหนึ่งกับ 15 นาที (21.15 น.) ตื่นเมื่อเวลาบ่าย 30 นาที (6.30 น.) จงคิดเวลาที่ถิ่นนอนว่าเป็นกี่นาที
2. $\frac{1}{6}$ ของผลบวกของเลข 2 จำนวนเท่ากับ 340 และ $\frac{1}{4}$ ของผลลบเท่ากับ 459 จงหาผลหารของเลข 2 จำนวนนั้น
3. เมื่อ 10 ปีมาแล้วบิดาแก่กว่าบุตร 1 เท่า ถ้าเดี๋ยวนี้บุตรอายุ 35 ปี บิดาอายุเท่าไร
4. ไม้ท่อนหนึ่งยาว 250 เซนติเมตร เอาไปวัดบ่อๆ หนึ่งยังขาดอยู่อีก $\frac{1}{6}$ จึงจะถึงก้นบ่อ จงคิดคว่ำบ่อนั้นลึกเท่าไร
5. โรงงานแห่งหนึ่งต้องจ้างผู้ชาย 29 คน ผู้หญิง 35 คน รวมเป็นเงินค่าจ้าง 1570 บาท ถ้าผู้หญิงคนหนึ่งได้ค่าจ้างเดือนละ 20 บาท ผู้ชายคนหนึ่งได้ค่าจ้างเดือนละเท่าไร

-9-

1. พ่อค้าในกรุงเทพฯ ได้รับสินค้าจากชาวเถา คือ ใบชา 20 หีบเป็นเงิน 120 บาท ถ้วยชา 100 โหลเป็นเงิน 180 บาท ทองใบหนัก 1000 กรัมเป็นเงิน 2200 บาท ดังนั้นจะต้องใช้เงินค่าสินค้าเหล่านี้กี่เหรียญเซ็นต์ ถ้าอัตราแลกเปลี่ยน 100 บาทเท่ากับ 153 เหรียญ
2. $\frac{13}{18}$ ของเงินของฉัน จะเท่ากับ $\frac{7}{8}$ ของเงินของน้องพอดิ ถ้าฉันมีเงิน 520 บาท ฉันมีเงินเท่าไร
3. ถ้าชาวนาผู้หนึ่งขายวัว 8 ตัว ราคาตัวละ 45 บาท ก็ยังขาดเงินอีก 60 บาท จึงจะพอซื้อควายได้ 7 ตัว ควายตัวหนึ่งราคาเท่าไร
4. กุ้งแท้ 12 คู่ราคา 15 บาท ถ้าซื้อ 9 คู่จะเป็นราคาเท่าไร
5. ใน 1 ชั่วโมง เข็มยาวของนาฬิกาหมุนไป 1 รอบ แต่เข็มสั้นหมุน 12 ชั่วโมงต่อ 1 รอบ ถ้าในเวลา 1440 ชั่วโมง เข็มยาวจะหมุนได้มากกว่าเข็มสั้นกี่รอบ

-10-

1. รถล้อคันหนึ่ง ล้อหน้าโดยรอบยาว 8 เมตร ล้อหลังยาว 5 เมตร ถ้ารถคันนี้แล่นไปในระยะทาง 60 กิโลเมตร ล้อหน้าจะหมุนมากกว่าล้อหลังกี่รอบ

2. เสาคโทรเลขที่ปักอยู่ริมทางรถไฟนั้น มีระยะห่างกัน 66 เมตร รถไฟแล่นจากเสาหนึ่งถึงอีกเสาหนึ่งสิ้นเวลา 3 วินาที อยากทราบว่ารถไฟแล่นได้ชั่วโมงละเท่าไร
3. ภรรยาได้รับมรดกจากสามี $\frac{3}{5}$ นอกจากนั้นเป็นของบุตร 3 คน ถ้าภรรยาได้รับเงิน 756 บาท บุตรจะได้รับเงินคนละเท่าไร
4. ม้า 13 ตัวราคาเท่ากับวัว 17 ตัว วัว 17 ตัวนี้ราคา 1105 บาท ถ้าจะซื้อม้า 8 ตัว และวัว 5 ตัว จะต้องให้เงินเขาเท่าไร
5. ถ้าแบ่งเงิน 1400 บาท ให้แก่ผู้ชาย 15 คน กับผู้หญิง พวกหนึ่งไม่ทราบว่าเท่าไร แต่ผู้ชายได้คนละ 40 บาท ส่วนผู้หญิงได้คนละ 20 บาท ดังนั้นจะเป็นผู้หญิงพวกนั้นกี่คน

—11—

1. ฉันซื้อไข่มุกต์มาจากอินเดียราคา 1680 รูปี เอามาขายในกรุงเทพ ฯ ได้ 2170 บาท จะได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไร ถ้าการแลกเปลี่ยนในเวลานั้น 100 บาทเท่ากับ 120 รูปี
2. ฉันใช้เงินไป $\frac{5}{8}$ ของเงินที่มีอยู่ กับใช้ไปอีก 14 บาท แล้วยังเหลือเงินอีก 34 บาท เดิมฉันมีเงินเท่าไร

3. วัดลือรถจักรยานคันหนึ่งโดยรอบได้ยาว 9 คืบ ถ้ารถคันนั้นแล่นไปในระยะทาง 360 เส้น 4 วา 2 ศอก ล้อจะหมุนกี่รอบ
4. ข้าพเจ้าซื้อตราไปรษณียากรดวงละ 10 สตางค์ สิ้นเงิน 1 ชั่ง 50 บาท 60 สตางค์ จะได้ตราไปรษณียากรกี่ดวง
5. ค่าเช่านา 75 ไร่ ปีหนึ่งเป็นเงิน 225 บาท ถ้าให้เขาเช่านา 120 ไร่ ปีหนึ่งจะได้เงินค่าเช่านาเท่าไร

-12-

1. แบ่งเงิน 298144 บาท ให้แก่ผู้ชาย 25 คนและผู้หญิง 31 คน ให้ได้คนละเท่าๆ กัน จะได้เงินคนละเท่าไร
2. จงบวกเลขต่อไปนี้ให้เป็นจำนวนเดียวกัน $\frac{2}{3}$ ของ 120 บาท กับ $\frac{3}{5}$ ของ 80 บาท
3. เมื่อ พ.ศ. 2470 บิดาอายุได้ 45 ปี และแก่กว่าบุตร 22 ปี ถ้าบุตรอยู่มาจนถึง พ.ศ. 2480 จะมีอายุได้เท่าไร
4. ชาวนาขายข้าวไป 45 เกวียนราคาเกวียนละ 40 บาท แล้วเอาเงินนั้นไปซื้อวัวตัวละ 36 บาท จะได้วัวกี่ตัว
5. จงทำใบสำคัญรับเงินดังรายการต่อไปนี้
 ยากวีนิน 100 เม็ด 2 บาท ยาแอสไพริน 100 เม็ด 2 บาท
 50 สตางค์ สาลี่ 1 ห่อ 75 สตางค์ ยาใส่แผลสด 1 ขวด
 1 บาท ผ้าพันแผล 4 ม้วน 60 สตางค์

-13-

1. อัฐพันธ์ 7 บาท ถ้าผู้รับเหมาสร้างตึกหลังหนึ่งสิ้นอัฐ 78000 แผ่น จะต้องเสียเงินค่าอัฐเท่าไร
2. วัดล้อมรถคันหนึ่งโดยรอบได้ยาว 18 คืบ ถ้ารถคันนั้นแล่นไปไกล 3939 วา ล้อจะหมุนกี่รอบ
3. $\frac{3}{4}$ ของข้าวเหนียวหนึ่งขีดเป็นราคา 36 บาท ถ้าข้าว 5 เหวียนจะเป็นราคาเท่าไร
4. จงแบ่งเงิน 340 บาทให้แก่คน 3 คน ให้คนที่หนึ่งได้มากกว่าคนที่สอง 20 บาท ให้คนที่สองได้มากกว่าคนที่สาม 10 บาท ดังนั้นจะได้รับเงินคนละเท่าไร
5. จงทำใบส่งของดังรายการต่อไปนี้
 เหล้า 6 ขวดราคาขวดละ 3 บาท น้ำหวาน 2 ขวด ๆ ละ 1 บาท บุหรี่ 10 กระป๋องราคากระป๋องละ 45 สตางค์ ไม้ขีดไฟ 10 ห่อ ๆ ละ 8 สตางค์ สะบู่หอม 6 ก้อน ๆ ละ 18 สตางค์ แปรงถูพื้น 6 แปรง ๆ ละ 10 สตางค์

-14-

1. ครูเขียนเลขให้นักเรียนทำดังนี้ $\frac{5}{8}$ ของ 1120 บาทเป็นเงินเท่าไร แต่นักเรียนหาได้ทำตามโจทย์นี้ไม่ ไปทำเป็น $\frac{5}{7}$ ของ 112 บาทเสีย ดังนั้นคำตอบนั้นจะผิดไปเท่าไร

2. ถ้าแบ่งเงิน 580 บาทให้แก่ผู้ชาย 15 คน และผู้หญิง 7 คน
แต่ให้ผู้หญิงได้มากกว่าผู้ชายคนละ 1 เท่า ดังนั้นผู้หญิง
และผู้ชายจะได้รับเงินคนละเท่าไร
3. ห้างที่สิงคโปร์มีผ้าสักหลาดอยู่ 130 หลา ราคาหลาละ
3 เหรียญ ส่งเข้ามาแลกข้าวในกรุงเทพฯ ได้ข้าว 10 เกวียน
ถ้าการแลกเงิน 78 เหรียญเท่ากับ 100 บาท จะเป็นราคา
ข้าวเกวียนละกี่บาท
4. ข้าวสาร 60 พันลิตรราคา 9 บาท ถ้าซื้อเพียง 50 พันลิตร
จะเป็นเงินเท่าไร
5. จงทำบัญชีรับจ่ายประจำเดือนกุมภาพันธ์ ดังรายการ
ต่อไปนี้

เมื่อวันที่ 3 บิดาให้เงินไว้ใช้จ่าย 10 บาท วันที่ 5 ได้
ค่าจ้างมวนบุหรื 2 บาท 50 สตางค์ ทำขนมขาย 15 วัน
ได้กำไร 3 บาท แต่เงินทั้งหมดนี้ได้ใช้จ่ายไปดังนี้

ซื้อข้าวสาร 5 บาท ฟัน 2 บาท ค่าหมากพลูรวม
ตลอดเดือน 2 บาท 25 สตางค์ ค่ากับข้าวตลอดเดือน
7 บาท ให้น้องไปซื้อขนมกินที่โรงเรียนตลอดเดือน 1 บาท
10 สตางค์ กับใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 1 บาท 50 สตางค์

1. บุคคลผู้หนึ่งเดินทางใช้เวลา 7 ชั่วโมง ไปได้ไกล 35 กิโลเมตร ถ้าเขาเดินอยู่ 18 ชั่วโมง จะไปได้ไกลเท่าไร
2. เด็กคนหนึ่งมีสตางค์ 372 สตางค์ ครั้งแรกใช้ไป $\frac{1}{2}$ ภายหลังใช้ไปอีก $\frac{1}{3}$ ของจำนวนสตางค์ที่เหลือ ในที่สุดเขาจะเหลือสตางค์เท่าไร
3. เงินจำนวนหนึ่งแบ่งให้แก่คน 2 คน คนที่หนึ่งได้รับ 2 ส่วน คนที่สองได้รับ 3 ส่วน ถ้าคนที่หนึ่งได้รับเงิน 240 บาท คนที่สองจะได้รับเงินเท่าไร
4. พ่อค้าผู้หนึ่งซื้อผ้าขาว 20 หีบ หีบหนึ่งมี 20 พับ พับหนึ่งมี 12 เมตร ราคาเมตรละ 25 สตางค์ เขาเอาข้าว 100 กะสอบใช้แทนเงิน อยากทราบว่าข้าวกะสอบหนึ่งราคาเท่าไร
5. ซอของมาจากอังกฤษ คือ หนังสือราคา 5 เปนด๋ บิน 1 กระบอกราคา 20 เปนด๋ นาฬิกาพก 1 เรือนราคา 8 เปนด๋ ถ้าการแลกเงิน 1 ชิลลิง 10 เปนนีเท่ากับ 1 บาท จะต้องใช้เงินกี่บาท

หนังสือที่ผู้เรียบเรียงคนเดียวกับหนังสือเล่มนี้ คือ

เลขคณิตมัธยมใหม่ เล่ม ๑ ราคา ๓๕ สตางค์

„	„	„	๒	„	๔๗	„
„	„	„	๓	„	๔๖	„
„	„	„	๔	„	๖๕	„
„	„	„	๕	„	๖๕	„
„	„	„	๖	„	๘๕	„

เลขปัญหาในเลขคณิตมัธยมใหม่เล่ม ๓ ราคา ๔๐ สตางค์

„	„	„	๔	„	๕๐	„
„	„	„	๕	„	๕๐	„
„	„	„	๖	„	๕๐	„

แบบสอนอ่านวิชาประถมปีที่ ๒ ราคา ๑๘ สตางค์

„	„	„	๓	„	๒๐	„
„	„	„	๔	„	๒๑	„

แบบเรียนเรียงความมัธยมปีที่ ๔ ราคา ๔๐ สตางค์

„	„	„	๕	„	๔๐	„
„	„	„	๖	„	๔๔	„

แบบสอนวิชาประถมปีที่ ๒ (สำหรับครู)

„	„	„	๓	„	„	„
„	„	„	๔	„	„	„

แบบสอนจรรยาประถมปีที่ ๒ (สำหรับครู)

„	„	„	๓	„	„	„
„	„	„	๔	„	„	„

พจนานุกรมภาษาอังกฤษ—ไทย ราคา ๓๕ สตางค์

คู่มือวิชาศาสตร์ สำหรับชั้นมัธยมปลาย ราคา ๖๐ สตางค์

๗. 44

มดเอี่ยมมดแดง
ใครกล้ากรายทำร้ายถึงรังมัน
สู้ได้หรือมิได้ใจสาหัส
ถ้ารังเราใครกล้ามาราวี

เล็กๆ เรียวแรงแข็งขยัน
ก็วิ่งพรวนกรูกันมาทันที
ปากกัดกันต้อยไม่ถอยหนี
ต้องต่อตี तरहตเหมือนมด เอบ

จากดอกกล้วยสุภาษิต